

vergadering **20**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 25 januari 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Annick De Ridder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de actie van milieuverenigingen tegen de vergunning voor de werken aan de nieuwe Scheldetunnel	5
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de dagvaarding van de Vlaamse Regering door milieuorganisaties wegens het gevoerde pesticidebeleid	10
ACTUELE VRAAG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitspraken van OVAM over een klassiek statiegeldsysteem	14
ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het SERV-rapport betreffende de overdrachten via de Bijzondere Financieringswet naar de gemeenschappen en gewesten in de komende decennia	18
ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de fors gedaalde verkoop van wagens aan particulieren	22
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het gebruik van ANPR-camera's om zwaar vervoer uit dorpskernen te weren	27
ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de implementatie van artificiële intelligentie bij bedrijven	31
ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Vlaamse aanwezigheid in Davos	
ACTUELE VRAAG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de deelname van de minister-president aan het World Economic Forum in Davos	34
ACTUELE VRAAG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het bezoek van de minister-president aan Oekraïne en de geleverde steun	
ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het bezoek van de minister-president aan Oekraïne	40
ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de impact van de dreigende handelsoorlog met de VS op de Vlaamse industrie	45

ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het zorgwekkend aantal minderjarige slachtoffers van seksueel geweld dat bij de zorgcentra na seksueel geweld aanklopt	
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het stijgend aantal kinderen jonger dan 12 jaar dat wordt aangemeld bij de zorgcentra na seksueel geweld	
ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bereikbaarheid van de vertrouwenscentra kindermishandeling voor de door zorgcentra na seksueel geweld aangemelde casussen	50
ACTUELE VRAAG van Onno Vandewalle aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de invoering van een meldingsplicht voor scholen over de kennis van het Nederlands van ouders	56
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 betreffende de erkenningsvoorwaarden en kwaliteitsborging van voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap – 1520 (2022-2023) – Nr. 1	
Verslag	61
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de successierechten – 1527 (2022-2023) – Nr. 1	
Verslag	63
MOTIE van Ann De Martelaer, Hannes Anaf, Jeremie Vaneeckhout, Freya Van den Bossche, Celia Groothedde en Conner Rousseau tot besluit van de op 10 januari 2023 in commissie gehouden interpellaties	
1° door Ann De Martelaer aan minister Hilde Crevits over de gemaakte beleidskeuzes inzake de halvering van de budgetten van mensen met een handicap binnen prioriteitengroep 2; en	
2° door Hannes Anaf aan minister Hilde Crevits over verschillende personen met een handicap die in beroep gaan tegen de toekenning van deelbudgetten door de Vlaamse overheid	
– 1541 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	64
MOTIE van Lise Vandecasteele tot besluit van de op 10 januari 2023 in commissie gehouden interpellaties	
1° door Ann De Martelaer aan minister Hilde Crevits over de gemaakte beleidskeuzes inzake de halvering van de budgetten van mensen met een handicap binnen prioriteitengroep 2; en	
2° door Hannes Anaf aan minister Hilde Crevits over verschillende personen met een handicap die in beroep gaan tegen de toekenning van deelbudgetten door de Vlaamse overheid	
– 1540 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	72

MOTIE van Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters en Chris Janssens tot besluit van de op 10 januari 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Ann De Martelaer aan minister Hilde Crevits over de gemaakte beleidskeuzes inzake de halvering van de budgetten van mensen met een handicap binnen prioriteitengroep 2; en

2° door Hannes Anaf aan minister Hilde Crevits over verschillende personen met een handicap die in beroep gaan tegen de toekenning van deelbudgetten door de Vlaamse overheid

– 1542 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming 72

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 73

BIJLAGEN

Aanwezigheden 76

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers 76

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging(en) zijn ingekomen van de volgende leden:

Karin Brouwers: ambtsverplichtingen;

Brecht Warnez: geboorteverlof;

Roosmarijn Beckers, Alessia Claes, Sihame El Kaouakibi, Chris Janssens, Tine Van den Brande, Hilâl Yalçın: gezondheidsredenen;

Chris Steenwegen: ongeval.

Ik deel u ook mee dat een aantal leden van de commissie Binnenlands Bestuur nu in een werkgroep bezig zijn met de hoorzittingen in het kader van het aanduiden van de leden van de raad van bestuur van het Vlaams Mensenrechteninstituut. Zij zijn dus niet weet ik waar. Ze zitten gewoon braaf in de commissiezaal.

ACTUELE VRAAG van Annick De Ridder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de actie van milieuverenigingen tegen de vergunning voor de werken aan de nieuwe Scheldetunnel

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Minister, beste collega's, het is zover: de Oosterweelwerken zijn volop bezig, de spade is in de grond. Dat mag ook wel, bijna een kwarteeuw na de eerste aankondigingen van de nieuwe Scheldekruising. We hebben maandag een bijzonder mooi moment beleefd in Zeebrugge. Er werd me hier net door een collega toegefluiserd: "Als het echt technisch moeilijk werk is, dan moet men van Antwerpen naar Zeebrugge gaan." Ik laat dat in het midden, maar het was wel een bijzonder moment, de bouw van de tunnelelementen die daar van start is gegaan. Naast een technisch huzarenstukje is dat natuurlijk ook een heel mooie win-winsituatie, want nadat die tunnelelementen worden weggesleept, zal onze haven meteen een nieuw dok met een nieuwe kade hebben. Dat is dus natuurlijk fantastisch nieuws.

Dat moment is niet zo echt zorgeloos gestart, want we hebben op hetzelfde moment ook vernomen dat er opnieuw vier natuurbewegingen naar de rechtbank, de Raad voor Vergunningsbetwistingen, stappen om daar opnieuw te trachten de werken stil te laten leggen, dus de werken aan de Scheldetunnel zelf of op de Schelde. Zij doen dat onder het mom van goede waterkwaliteit, maar als we dan hun verklaringen in de kranten lezen, dan lezen we letterlijk dat zij vragen hebben bij de noodzaak van nieuwe infrastructuur voor wagens. Dan komt de aap natuurlijk uit de mouw, of de kat op de koord, zo u wilt. Daar zit wat meer achter. Dat is eigenlijk een beetje een ideologisch en principieel verzet. Ieder moet zijn rol spelen, maar ik was wel zeer blij met de opvallende communicatie van vanochtend van Natuurpunt Waasland, dat zich hier eigenlijk ten stelligste van distantieert. Zij benadrukken dat ze spijkerharde garanties hebben gekregen van Lantis dat het water zal worden gezuiverd. Ze zeggen letterlijk dat dit een meerwaarde zal zijn voor het natuurgebied Blokkersdijk.

Minister, op welke ongetwijfeld robuuste en wetenschappelijke manier zijn de bouw van die tunnelelementen en de plaatsing nadien in de Schelde onderbouwd en zijn ook die lozingsnormen vastgesteld? Kunt u daar enige duiding bij geven?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega De Ridder, dank u wel voor de vraag. Ook wij waren verbaasd toen wij lazen dat een aantal ngo's naar de rechter trekken. In wat voor situatie zijn we immers eigenlijk beland als bemalingswater van drinkwaterkwaliteit wat perfluorooctaansulfonzuur (PFOS) betreft niet meer zou mogen worden geloosd? Dat is eigenlijk wel vrij kafkaïaans. Ik vraag me ook af waarover het eigenlijk gaat. Gaat het over natuurbescherming, milieubescherming, of gaat het over een verborgen agenda? U moet immers weten dat we het tijdelijk handelingskader samen met heel wat wetenschappers hebben opgesteld. Het is wetenschappelijk onderbouwd, aan de hand van een studie van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Die studie werd dan ook nog eens gecheckt door een commissie, de Commissie Sanering en Grondverzet, waarin heel veel verschillende professoren zitten, net als milieudeskundigen en bodem-saneringsdeskundigen. Ook Nederland zit in die commissie, en heeft daarover ook feedback gegeven. Wat ons ook nog opvalt, is dat die ngo's tijdens het openbaar onderzoek geen bezwaar hebben ingediend. Ik zou dat toch doen. Als ik voor natuurbescherming zou gaan en het goed zou bedoelen, dan zou ik tijdens het openbaar onderzoek toch wel een bezwaar indienen. Sta me dus toe vragen te hebben bij hun bedoeling. In hun verzoekschrift hebben ze het ook vooral over infrastructuur en mobiliteit, en totaal niet over natuur- en milieubescherming.

U weet ook dat het tijdelijk handelingskader in overleg is geweest met onze administraties de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Op 25 januari, dus nog niet zo lang geleden, heeft ook de dienst MER (milieueffectrapport), die toch wel vrij streng is, de MER-ontheffing voor het tijdelijk handelingskader goedgekeurd na een gunstig advies van het agentschap Zorg en Gezondheid, de VMM en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Dus grote verbazing alom, maar ik ben heel blij dat de verstandige natuurorganisaties mee aan de kar trekken. Zij hebben dat bemalingswater ook nodig, net wegens de verdroging van de Blokkersdijk. Dat was een heel belangrijke vraag van hen. Zij gaan ons mee ondersteunen tijdens het proces.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord, dat geruststellend is voor het grondtraject. Niets dan positieve adviezen daarnaartoe. Dat is heel belangrijk. Ik hoor u zeggen: "drinkwaterkwaliteit". Ik had eerder al in de kranten gelezen dat het een niet-detecteerbare restant zou zijn. Dat is heel belangrijk. Ik hoor u nu ook toevoegen dat Natuurpunt Waasland mee in rechte zal treden, als ik het goed heb begrepen. Dat is ook een belangrijk signaal, denk ik.

Mijn bijkomende vraag aan u is of u zeker in de toekomst de natuurverenigingen die wel van goede wil zijn, duidelijk kunt afscheiden van de rest door hen mee te pakken in het verdere traject. Ik denk dat die mensen dat verdienen. Het is goed om de 'coalition of the willing' te behouden. Maar ik ken u zo. Ik ga ervan uit dat u in de toekomst open zult communiceren met degenen die de moed van hun overtuiging hebben, afspraken kunnen maken en deals kunnen sluiten.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, de waterkwaliteit is natuurlijk heel belangrijk. Ik hoor dat die gegarandeerd is. Ik hoop dat dat effectief zo is en dat we kunnen garanderen dat het oppompen van het bemalingswater geen bijkomende

vervuiling van de Schelde zal betekenen, want we weten dat de Schelde vandaag al zo vervuild is dat men er in Nederland niet in mag vissen.

Maar er is natuurlijk niet alleen water, er is ook grond. Voor de werken voor de tunnel zijn het niet allemaal vervuilde gronden, maar we spreken wel over heel grote volumes. Voor zover ik weet, is het nog altijd niet duidelijk wat we met die gronden gaan aanrichten, minister, maar u kunt me zo meteen verbeteren. Waar gaan de vervuilde PFOS-gronden die zullen worden opgegraven naartoe? Kunt u ons daar ondertussen meer info over geven?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord

Tinne Rombouts (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de vraagstelling. Op het moment dat we vergunningen afleveren, is het belangrijk dat het goede en rechtszekere vergunningen zijn. Minister, u hebt ook het nodige overleg gepleegd. We moeten te allen tijde voorkomen dat er nadien nog procedures zouden zijn die het tegendeel van de rechtszekerheid zouden aantonen.

Minister, er zijn normen meegegeven voor de waterkwaliteit. Het is misschien belangrijk om nog eens te onderstrepen dat ook de controle en de handhaving daarop van cruciaal belang zijn. Op welke wijze garandeert u dat?

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, minister, deze week is men in Zeebrugge gestart met de bouw van die acht elementen die binnen enkele jaren moeten leiden tot de Scheldetunnel. Maar zoals we allemaal gelezen hebben, stapelen de donkere wolken zich opnieuw op. We kunnen ons de vraag stellen of de klacht van deze natuurverenigingen ingegeven is door het feit dat ze tegen de werken zijn en dat zij niet meer infrastructuur voor auto's wensen. Collega De Ridder heeft het geschetst. Maar het gaat natuurlijk over meer dan dat. Het gaat over onze Antwerpse haven en de verdere uitbouw en ontwikkeling daarvan. Het gaat zelfs in het verlengde over onze Vlaamse economie en, wat niet het minst belangrijk is, over de leefbaarheid voor de Antwerpenaars zelf.

Minister, u hebt gezegd dat alles wetenschappelijk werd onderbouwd. Maar wat als die Raad voor Vergunningsbetwistingen wel degelijk oren heeft naar die klacht? Wat dan? Zullen de Oosterweelwerken 2030 dan effectief halen?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoord. "Wat als?" is voor een politicus een onmogelijke vraag om te beantwoorden in dit dossier rond Oosterweel en ook rond poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS). Met het nieuwe handelingskader denk ik dat de regering er alles aan gedaan heeft om een robuust kader op te bouwen dat de natuur en de mensen beschermt.

Minister, mijn vraag is of we ook eens niet moeten kijken naar de eindeloze vergunningsprocedures en mogelijkheden tot bezwaar. Voor alle duidelijkheid: elke burger moet te allen tijde zijn bezwaren tegen de overheid kunnen doen gelden en moet beschermd worden door rechters. Maar wanneer we overleggen, wanneer we luisteren naar alle grieven en uiteindelijk tot een gedragen consensus komen over wat de beste oplossing is, dan moet het ook mogelijk zijn om werken uit te voeren anders blijven de problemen zich opstapelen.

Minister, deels ook naar aanleiding van deze vraag: is het een optie om te bekijken hoe wij de administratieve procedure kunnen hervormen om bezwaren op

voorhand in te calculeren in de plannen zodat de juridische strijd achteraf beperkter blijft en zich beperkt tot de strikte rechtsbescherming?

Dus, minister, deels ook naar aanleiding van deze vraag: is het een optie om te bekijken hoe we de administratieve procedure kunnen hervormen, om bezwaren op voorhand in te calculeren in de plannen, zodat de juridische strijd achteraf beperkter blijft, en zich beperkt tot de strikte rechtsbescherming?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank u, mevrouw De Ridder, voor uw vraag, en minister, voor uw antwoord. Ik kan begrijpen dat het moeilijk en frustrerend is, dat, als men ergens naartoe wil werken, de werken belemmerd worden, of stilgelegd moeten worden, of dat er mogelijk een risico is omdat mensen klacht indienen of dingen aanvechten. We kunnen dan onze mening geven over de ene of de andere natuurorganisatie, de goeden of de slechten, maar we leven gelukkig in een rechtsstaat, en dat wil zeggen dat mensen de kans hebben om dat te doen.

Wat mij betreft is het heel simpel: als het dossier, zoals de minister aangeeft, echt heel goed in elkaar zit, en heel goed wetenschappelijk onderbouwd is, dan is de kans groot dat ze ongelijk zullen krijgen, en dan zal men gewoon verder kunnen doen. Als dat niet het geval is, en er is toch iets dat aangepast moet worden, dan is dat een kans om het project beter te maken, en dan zal men daarnaar moeten luisteren. Hoe dan ook denk ik dat het een goede zaak is dat mensen dat kunnen doen. En als het effectief, zoals u zegt, minister, goed in elkaar zit, dan denk ik dat je daar geen schrik van moet hebben. We zullen zien wat daaruit zal komen. En als u daar met volle vertrouwen naartoe kijkt, dan denk ik dat u zich geen zorgen hoeft te maken. Maar ik denk dat mensen natuurlijk het recht hebben om hun stem te laten horen, als ze zich ergens zorgen over maken.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik kan me voor een groot stuk aansluiten bij wat collega Annouri net gezegd heeft. De werken zijn gestart. Ik denk dat iedereen nu het idee heeft, nu de tunnels gestart zijn, dat ze echt gestart zijn met die Oosterweelwerken. Ik maak me wel wat zorgen over het fileleed dat dat met zich mee zal brengen, als je kijkt wat er nu alleen maar door een kapotte brugvoeg op het viaduct van Merksem aan de gang is. Ik hoop dat daar nog serieuze stappen worden gezet, ook in investeringen in openbaar vervoer, maar dat is eerder voor uw collega Lydia Peeters.

Ik sluit me aan bij een aantal dingen die gevraagd zijn. Die waternormering is streng. Die is duidelijk. Maar ik vraag me toch af: hoe kunnen wij daar de vinger aan de pols houden? Hoe zullen die controles gebeuren? Zullen er ook rapportages gebeuren, bijvoorbeeld aan dit parlement? Want dat ligt uiteraard bijzonder gevoelig, gelet op heel de PFOS-problematiek in die regio. Ik denk dat het belangrijk is om daaromtrent duidelijkheid en zekerheid te geven aan iedereen die daar in de omgeving woont.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik zal misschien eerst en vooral antwoorden dat ik niet inga op wat-alsvragen. 'Wat als?' is een tv-programma, als ik me niet vergis. Ik denk dat de rechter in eer en geweten zal beslissen en naar de zaak zal kijken. Het is aan de politiek, aan de overheid, om een degelijk kader te maken. Ik ben ervan overtuigd dat we dat hebben gedaan.

Ik ben zelf natuurlijk geen expert, en dat is ook de reden waarom we ons hebben laten bijstaan door allerlei professoren: professor Karl Vrancken, professor Peter Goethals, ecoloog aan de Universiteit Gent, professor Faure, die professor is in Maastricht, bodemsaneringsdeskundigen, een professor toxicologie, een MER-deskundige (milieueffectrapport), zelfs een bioloog, en ook een onderzoeker bij het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Die zat ook mee in de Commissie Sanering en Grondverzet, die ook de check heeft gedaan, die de studie van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) heeft gedaan.

Laat ons toch wel vertrouwen dat die experts het juiste tijdelijk handelingskader hebben gemaakt. We zullen dat ook verdedigen, samen met Natuurpunt Waasland en de 'coalition of the willing'. Ik zal erop toezien dat dat ook verdergezet kan worden, collega De Ridder.

Daarnaast moet ik ook meegeven dat de norm die wij hier hanteren voor het bemalingswater zo goed als het drinkwaterniveau haalt wat PFAS-stoffen betreft. Als we dat bijvoorbeeld plaatsen tegenover het niveau in Brussel – exact hetzelfde –, is Brussel eigenlijk veel soepeler, 30 procent soepeler. Dus ik ben er echt van overtuigd dat onze experts het juiste hebben gedaan. In Brussel zitten andere partijen in de regering en het parlement. Zij hanteren een veel lossere kader. Als je echt bezorgd bent, zou ik dat daar gaan aanklagen. Maar als ik het zo zie, en als ik de motivering lees, denk ik dat het eerder ideologisch is, dat men tegen het infrastructuurproject Oosterweel is, en dat men daarom naar de rechter is gegaan.

Collega Schiltz, u weet dat we een ingreep hebben gedaan, dat we inderdaad vinden – en dat is ook eigen aan een rechtsstaat, aan een democratie: bezwaren moeten kunnen worden ingediend, iedereen heeft toegang tot de rechter – dat bezwaren zo snel mogelijk in een proces kenbaar moeten worden gemaakt, zodat ook de aanvrager daar rekening mee kan houden, en dat men het project kan verbeteren.

We hebben zo'n decreet gemaakt, en dat werd ook goedgekeurd door de regering en het parlement. Maar u weet dat dat wordt aangevochten. Dat zit momenteel bij het Grondwettelijk Hof. Maar ook daar heb ik groot vertrouwen in de wijzen die in het Grondwettelijk Hof zitten. Dus wij verwachten daar ook een arrest.

Nu, wat controles en dergelijke betreft: uit controle en onderzoek blijkt dat de werf van de eeuw, Oosterweel, de meest gecontroleerde werf is van heel Vlaanderen. Collega Lydia Peeters zal dat ook bevestigen. Ook het Departement Omgeving en Handhaving zullen mee controleren en opvolgen. Er zitten ook allerlei mechanismen in. Met het beheerscomité van het Saneringsverbond, waar de milieuorganisaties en ook Lantis in zitten, hebben we afgesproken dat we dat ook blijven opvolgen. Ook wij zullen dat doen vanuit het kabinet. Wij gaan daarmee verder, met eenieder die positief in het leven staat, die vooruit wil in het leven.

Nogmaals, dat bemalingswater, dat is ook wel nodig voor Blokkesdijk. Ik denk dat u het gebied goed kent, mevrouw De Ridder. Dat was ook een heel belangrijke vraag van Natuurpunt Waasland, vandaar dat de waterzuiveringsverplichting die aan Lantis is opgelegd, ook vrij streng is. Die is echt aan de strenge kant. Ik ga ervan uit dat de experts ons hier goed hebben begeleid. Er zijn verschillende checks en verschillende gunstige adviezen.

Ik heb vandaag ook in de pers vernomen dat de Zeeuwse schepen ook heeft gezegd dat er rekening is gehouden met de bekommernissen van Nederland. Ook dat is een belangrijk element. Wij zullen ons ten volle verdedigen voor de raad, en we gaan dat ook doen met de experts ter zake en met Natuurpunt Waasland.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Een klein onderbelicht neveneffect van de grote Oosterweelwerken is dat mijn favoriete joggingtour onderbroken is. Maar dat terzijde, laat dat ons vooral niet tegenhouden. Maar dat ging langs Sint-Annabos en Blokkersdijk. Dat is een prachtig gebied, en dat zal het wel opnieuw worden.

Ik ga eventjes in op het recht om naar de rechter te gaan en toegang tot de rechter. Het is evident dat dat heel belangrijk is. Maar ik mag het wel inriest vinden en het ook zo benoemen dat men doet uitschijnen dat het te maken heeft met de waterkwaliteit, maar dat men in de feiten zelf al in verschillende krantenartikels op tafel legt dat het gewoon ideologisch is: men is tegen infrastructuur voor de auto. Punt. Men zegt dat ook. Dan ben je de mensen wel iets aan het wijsmaken, en al zeker als je niet onmiddellijk de bezwaren indient maar pas op het allerlaatste met die procedure naar voren komt. Dat kan dan misschien je regelgevend of wettelijk recht zijn, maar ik mag dat wel inriest vinden. Ik sluit me aan bij collega Schiltz dat het belangrijk is dat daar verder aan gewerkt wordt, en ik kijk samen met u uit naar de afloop bij het Grondwettelijk Hof. Dat is toch ook heel belangrijk.

Maar ik ben gerustgesteld en tevreden met uw antwoord, minister, en samen met mij, vermoed ik, eenieder die daar positief tegenover staat en mee aan de kar wil trekken voor een meer mobiele en leefbare regio. Bedankt. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de dagvaarding van de Vlaamse Regering door milieuorganisaties wegens het gevoerde pesticidebeleid

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, we weten het allemaal: pesticiden zijn slecht voor onze gezondheid, slecht voor de natuur, slecht voor het milieu. België staat in de top vier van de landen die de meeste pesticiden gebruiken. 10 procent van onze Belgische kinderen heeft te maken met gevaarlijke risico's ten gevolge van het pesticidegebruik. En ook in Vlaanderen heeft onderzoek aangetoond dat kinderen in de Kempen vaker in aanraking komen met pesticiden dan andere kinderen in Europa. Het probleem is dus eigenlijk ook in Vlaanderen groot.

Wijzelf deden vanuit onze fractie al een voorstel om het pesticidegebruik te verminderen. De milieubeweging heeft dat ook al een paar keer gevraagd, maar zij kregen eigenlijk geen gehoor op de vraag die zij stelden, en zij stappen vandaag naar de rechter.

Wat stellen zij nu voor? Zij vragen eigenlijk om in de omgeving waar kinderen zich begeven, een pesticideverbod op te leggen, een soort buffer waar er geen pesticiden kunnen worden gebruikt. Zij vragen ook om een voldoende brede buffer rond natuurgebieden pesticidevrij te maken en om een voldoende brede buffer rond drinkwatergebieden pesticidevrij te maken. Volgens hun berekeningen betekent dat dan dat 35 procent van de Vlaamse oppervlakte pesticidevrij zou zijn.

Minister, welke maatregelen zult u nemen om minder pesticiden te gebruiken in Vlaanderen? *(Applaus bij Groen en Vooruit en van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u, mevrouw Schauvliege. U hebt mij daar al vaak over ondervraagd. U weet dat ik de doelstelling ondersteun die de Europese Commissie geformuleerd heeft, namelijk om het gebruik van pesticiden te halveren tegen 2030. We hebben die doelstelling ondersteund. We zien ook dat bij lokale besturen, maar ook bij particulieren, het pesticidegebruik gedaald is. Dat is een goede evolutie. U weet dat ik ook heel hard getrokken heb aan de NMBS, want de NMBS gebruikte ook heel veel pesticiden. Zij gaan nu ook via een aantal projecten kijken om minder pesticiden te gebruiken.

Ik kan mij deels terugvinden in wat de milieuorganisaties aankaarten. Zeker als we naar de landbouwsector kijken, vind ik dat er daar nog te veel pesticide wordt gebruikt. Ik ben er ook van overtuigd dat de minister van Landbouw het niet zover zal laten komen dat er dwangsommen worden opgelegd of dat zijn bureau wordt leeggehaald.

Het is ook een vraag vanuit Leefmilieu. Het is belangrijk voor de natuurbescherming en voor het leefmilieu. Maar ik wil ook wel meegeven dat we vaststellen dat ook in ons oppervlaktewater en ons grondwater pesticiden worden aangetroffen. De kosten voor de waterzuivering zijn op dit moment voor de belastingbetaler. Dat is toch wel een gegeven waar we naar gaan moeten kijken. We zien dat het in verschillende sectoren gedaald is. Ik ben van mening dat we dat samen, ook met de landbouwsector, moeten bekijken. Want er zijn goede voorbeelden. Het pesticidegebruik moet naar beneden, want het heeft inderdaad ook gevolgen voor de gezondheid. Ik ben ervan overtuigd dat de minister van Landbouw het niet zover zal laten komen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, het is inderdaad aan de Vlaamse Regering om het pesticidegebruik in Vlaanderen te proberen te verminderen. We verwachten daar heel concrete maatregelen voor. Heel concrete en duidelijke maatregelen en duidelijke wetgeving, dat is superbelangrijk. In 2001 vaardigde minister Vera Dua een Pesticidendecreet uit, waarin ze omschreef dat er geen pesticiden meer mochten worden gebruikt op het openbaar domein. We zijn meer dan twintig jaar verder en wat zien we? Het is effectief gelukt om op het openbaar domein eigenlijk naar een nulgebruik te gaan. Het is dus superbelangrijk om er ook wetgeving aan te koppelen en niet een aantal vrijblijvende maatregelen te voorzien, maar wel degelijk wetgeving uit te vaardigen die een pesticideverbod oplegt.

Ik vraag het u dus nog eens heel concreet, minister: welke wetgeving zult u wijzigen, zodanig dat er wel degelijk een pesticideverbod komt op die 35 procent van de Vlaamse oppervlakte?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, bedankt voor uw antwoord en voor blijkbaar toch wel het engagement om in te grijpen. U wijst niet onterecht op het probleem van drinkwater. We hebben die discussie al een tijd geleden in de commissie gehad en hebben inderdaad vastgesteld dat in Vlaanderen – en tot mijn verbazing ook in mijn provincie – hoe langer hoe meer drinkwaterwinningen tijdelijk of definitief gestopt moeten worden wegens een te grote vervuiling met pesticiden in het water. En dat betekent inderdaad dat de gebruikers, de burgers, de belastingbetalers, opdraaien voor de kosten waar anderen winsten mee geboekt hebben.

Ik heb vanochtend in de krant ook de reactie van de minister van Landbouw gelezen. Ik ben niet zo zeker dat ik uw enthousiasme en uw vertrouwen daarin zo geweldig deel, want de minister van Landbouw vond het vooral heel treurig dat men naar de rechtbank stapte in plaats van verder te overleggen. Nu, ik begin

ook wel begrip te hebben voor verenigingen die al jaren en jaren overleggen over een probleem dat we al jaren en jaren kennen, maar dat we dag na dag erger zien worden. Als de regering zelf niet in staat is om een probleem aan te pakken, dan zal een rechtbank de burger moeten beschermen. Zo gebeurt dat in een democratie.

Minister, denkt u echt dat u met deze coalitie concrete, serieuze, forse en efficiënte maatregelen zult kunnen nemen? En zo ja, wanneer? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, pesticiden zijn een pest. Ik denk dat iedereen het daarover eens is, ook de landbouwers zelf. Pesticidegebruik is duur en zeer omslachtig in de administratie, dus liever niet. Maar er moeten natuurlijk alternatieven zijn, want zonder alternatieven dreig je vaker met mislukte oogsten te zitten, en dat heeft niet alleen gevolgen voor het inkomen van landbouwers, maar ook voor onze voedselzekerheid. Ik denk dat we daarvoor naar alle alternatieven moeten kijken, dat alle wetenschappers en onderzoekers die daar vandaag mee bezig zijn, ook de R&D-afdelingen (Research and Development) in bedrijven, naarstig op zoek zijn naar alternatieven voor sommige van die pesticiden. Maar ik denk dat we ook, collega Schauvliege, over sommige ideologische dogma's heen moeten stappen, en ook genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) een serieuze kans moeten geven: ggo's die resistent zijn tegen sommige ziekten en daarom geen pesticiden meer nodig hebben. Mijn vraag is, minister, of u naar het pesticideprobleem ook zult kijken door de bril van voedselzekerheid.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u wel, collega's, voor de vragen. Het is opnieuw een dossier met heel veel facetten. Landbouw werd onder andere al aangekaart, de impact op de volksgezondheid en onze drinkwaterkwaliteit, en het werd inderdaad ook nog heel erg recent besproken in de commissie Leefmilieu.

Minister, er werd toen ook gesteld dat er adviezen opgevraagd werden voor mogelijke regelgevende initiatieven. Dat is opnieuw het bewijs dat we ook hier niet stilstaan, dat u ook, zoals u daarnet al aangaf, geen enkele gebruiker ontziet in het terugdringen van dat pesticidegebruik. We kijken ook uit naar het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidegebruik, dat zijn opwachting maakt. En laten we natuurlijk niet vergeten de aandacht te vestigen op alternatieven die het interessanter maken om van die alternatieven gebruik te maken in de plaats van die schadelijke pesticiden. Dank u voor uw doorzetting, minister.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik denk dat alle fracties ijveren voor minder gebruik van pesticiden, maar ik moet er wel bij vermelden dat, als men de cijfers bekijkt, de afgelopen jaren het pesticidegebruik gedaald is. Men gaat ideologisch altijd uit van een defaitistisch wereldbeeld. Ik vind het bijzonder jammer, minister, dat u nog eens met de vinger wijst naar de lokale besturen. Het is hier iedere week hetzelfde. Ik zal volgende week een vraag stellen over het feit dat milieubewegingen ook het landbouwplan van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) tegenhouden en dergelijke. De lokale besturen hebben de afgelopen jaren heel wat inspanningen gedaan, en doen ook nu heel wat inspanningen om het pesticidegebruik te verminderen. Maar iedere week opnieuw bashen op die landbouwsector, dat vind ik er echt over. Ik wil trouwens verwijzen naar de vraag van collega Coel van november vorig jaar, waar de minister van Landbouw – ik ben trouwens niet zijn woordvoerder, dat is een ex-N-VA'er – effectief zegt dat er maatregelen worden genomen en ook worden aangekondigd

in het strategisch landbouwplan dat goedgekeurd is door de Europese Commissie en waar door uw Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) protest tegen is aangetekend. Dus stop met het bashen van de landbouwsector.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Ik denk dat we het hopelijk over één ding eens zijn, en dat is dat we pesticiden liefst zo weinig mogelijk en inderdaad met zo weinig mogelijk schade willen gebruiken. Maar we moeten inderdaad ook realistisch zijn – collega Coenegrachts heeft er al naar verwezen – dat we ook onze voedselvoorziening moeten garanderen. Dat is nu eenmaal de realiteit waarin we leven om dat op een zo duurzaam mogelijke manier te kunnen doen.

Minister, het gewasbeschermingsmiddelengebruik is de afgelopen jaren naar beneden gegaan, tussen 2016 en 2019 met maar liefst 18 procent. Ik denk ook dat er effectief nog inspanningen mogelijk zijn, maar het is goed – zoals u zelf aangeeft – om dat samen te bekijken in overleg met hen die voor inspanningen kunnen zorgen. In dezen wil ik ook benadrukken, minister, dat het goed is een totaalbeeld te hebben vanwaar die bronnen allemaal kunnen komen. Uit een studie van de Universiteit van Wageningen – ik heb dat een veertien dagen geleden opgevangen – blijkt dat er uit huishoudelijk gebruik, bijvoorbeeld uit de vlooienbandjes van honden, een veel hogere pesticideverspreiding gebeurt in de natuur dan wat men voor ogen had. Ik denk dat we moeten vertrekken van een goed beeld vooraleer dat we ook naar maatregelen kijken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik heb goed geluisterd. We moeten inderdaad bekijken waar we de winsten kunnen halen. Niemand is voor pesticiden. Maar soms heb je ze wel nodig, als het gaat om de bescherming van gewassen.

Mijnheer Sintobin, u verwijt mij dat ik aan bashing doe. Neen, ik baseer mij op feiten. Ik kan die cijfers ook niet veranderen. U doet met uw hand alsof het allemaal niet waar is. Ik kijk gewoon naar het totale pesticidegebruik in Vlaanderen. We zien inderdaad dat 94 procent van de landbouwsector komt. Dat gaat niet over bashing, maar wel over hoe we samen met die sector de situatie kunnen verbeteren. Want wij willen inderdaad niet dat het tot een proces komt. In Frankrijk is het effectief tot een proces rond pesticiden gekomen. Dat willen wij in Vlaanderen niet, want dat helpt de landbouwers geen millimeter vooruit. We hebben dat ook gezien met stikstof. We zullen ons niet nog eens tegen dezelfde steen stoten. U zou dat wel willen doen, maar dat is dan miserie voor onze landbouwers. Onze landbouwers zijn zelf vragende partij om vooruit te gaan, om mee zorg te dragen voor hun omgeving.

Mevrouw Schauvliege, we hebben ook aan de VMM gevraagd om, zeker rond waterwingebieden en schoolomgevingen waar het pesticidegebruik piekt, een aantal maatregelen uit te werken. Uiteraard zullen we dat bespreken in de schoot van de regering.

Ik ben ervan overtuigd dat niemand de veiligheid in gevaar wil brengen. Ik hoop dat we dat proces kunnen vermijden. Ik sta natuurlijk open voor alle andere suggesties. Wij zullen dus een aantal voorstellen doen. De VMM is dat aan het bekijken. Dat zal in de schoot van de regering verder worden besproken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, collega's, het is de opdracht om tegen 2030 het pesticidegebruik met de helft te verminderen. Dat betekent dat we inspanningen moeten leveren in alle sectoren waar pesticiden worden gebruikt.

Minister, u doet hier opnieuw de belofte dat u inspanningen zult leveren. Dat is op zich goed. U hebt dat al meerdere keren gedaan. U hebt een bijenplan aangekondigd. U hebt in de commissie een belofte gedaan. U doet het nu opnieuw. Ik stel alleen maar vast dat de milieubewegingen dat absoluut onvoldoende vinden. Daarom stappen ze zelfs naar de rechtbank om hun gelijk af te dwingen. Minister, ik zou u dan ook willen oproepen om, in plaats van intenties uit te spreken en beloftes te doen, die gewoon uit te voeren. Ik zal voor alle duidelijkheid die belofte en intentie nog eens goed herhalen: we moeten tegen 2030 50 procent van ons pesticideverbruik verminderen. Dat kan door 35 procent van de oppervlakte in Vlaanderen pesticidevrij te verklaren. Zo bescherm je de gezondheid, het milieu en de natuur. *(Applaus bij Groen en van Bruno Tobback)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitspraken van OVAM over een klassiek statiegeldsysteem

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, vorige week stond ik hier ook al om te spreken over het statiegeldsysteem. Het is niet nieuw, maar u kreeg van de Vlaamse Regering het mandaat om tegen 2025 statiegeld uit te rollen als de zwerfvuilproblematiek niet opgelost geraakt en als de cijfers tegenvallen. In een conceptnota werd beslist om naar een digitaal statiegeldsysteem te gaan en om in 2023 effectief met pilootprojecten van start te gaan.

Vorige week was er hierover wat ophef. De studie werd niet transparant gecommuniceerd. Er werd voor het digitale systeem maar één bedrijf onder de loep genomen. Er kwam een beetje een zweem van belangenvermenging. U gaf toen duidelijk in elke communicatie aan dat u verschillende technologieën wilt laten testen en verschillende bedrijven de kans wilt geven.

Gisteren zagen we het persbericht van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Daarin las ik in eerste instantie dat er een open oproep was, dat alle bedrijven een kans zouden krijgen. Ik dacht uiteraard dat dit in lijn was met wat u vorige week had gezegd.

Maar dan las ik verder en zag ik dat er effectief wordt gezegd dat ook het klassieke systeem echt wel onder de loep wordt genomen. En dat is toch wat in tegenstrijd met wat er de voorbije weken door u gezegd is. Ik verklaar me nader. Er werd duidelijk gezegd: "We gaan ervoor zorgen dat niet elke Vlaming met zijn flesje naar de supermarkt moet gaan. Wij zorgen dat daar geen deuk in is, we willen dat gebruiksgemak effectief behouden." Ik was dus toch wel een beetje verbaasd toen ik de communicatie van de OVAM zag, omdat die in tegenstrijd is met wat uzelf en ook wij, als meerderheid, tot nu toe verklaard hebben.

Mijn vraag naar u toe is dus heel eenvoudig: wat vindt u van het persbericht van de OVAM? Ik denk dat het belangrijk is om een bepaalde duidelijkheid te scheppen met eenieder.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel. Ik denk dat u mij ook vorige week duidelijk hebt beluisterd: de regering heeft beslist dat er in 2025 sowieso statiegeld komt.

Er wordt langs alle kanten getrokken. De 'digitale mannen' trekken aan onze mouw, zeggen dat het digitaal moet, dat ze een studie hebben die zus of zo verklaart. Ik heb wel wat vraagtekens bij die studie, wat ook de reden was, mevrouw

Rombouts, dat die studie niet naar de regering is gegaan en geen deel uitmaakt van de conceptnota. Zij willen het dus digitaal. De 'klassieke mannen' zeggen dat ze een klassiek statiegeld willen. Vooral het Recycling Netwerk lobbyt daarvoor.

Omdat de blauwe zak zo goed ingeburgerd is, hebben we met de regering gezegd dat we het digitaal statiegeld gaan testen. We weten natuurlijk niet wat de uitkomst gaat zijn. We hebben duidelijk tegen de OVAM gezegd dat er criteria aan gebonden moeten worden: gegevens, de privacy, het moet gebruiksvriendelijk zijn. Op basis van die criteria en die piloottesten zal er gekeken worden of dat digitaal statiegeld beantwoordt aan de doelstelling, namelijk: minder zwerfvuil. Dat zal zich nog moeten bewijzen. Ik denk dat het goed is dat we de OVAM ook in de lead hebben gezet, want de arrogante communicatie van de 'Fost Plussen' van deze wereld zint mij natuurlijk niet. Ik vind dat de OVAM in de lead moet zijn en ook de call moet doen naar alle bedrijven, want ondertussen hebben verschillende bedrijven ons gecontacteerd en zeggen dat allemaal te kunnen. Mij allemaal niet gelaten, test het!

Maar, mevrouw De Vroe, we hebben ook gezegd dat als het digitale niet goed is en niet voldoet aan de criteria, er een ander systeem komt. Ik denk niet dat er duizenden systemen rond statiegeld zijn: het is ofwel digitaal, ofwel klassiek. Ik ga ook niet blijven wachten tot de piloottrajecten rond zijn. Daarom bereidt de administratie inderdaad verschillende pistes voor. Dat lijkt me niet meer dan normaal. Het is een kwestie van tijdswinst, zodat eenmaal al die pilootprojecten afgerond zijn en het parlement, de regering, milieuorganisaties naar de resultaten gekeken hebben, wij snel een keuze kunnen maken. Ik vind het goed dat een administratie voortvarend is. Zij bereiden alles goed voor zodat wij vrij snel een beslissing kunnen nemen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Dank u wel, minister, dat u enige duidelijkheid verschaft.

Ik denk dat het vooral belangrijk is om al onze bedrijven – en we hebben heel innovatieve bedrijven, we doen het enorm goed – met die open oproep de kans te geven naar een goed digitaal systeem te gaan.

We mogen dat niet onderschatten: we zijn in Vlaanderen koploper op het vlak van inzameling. We zijn daar trots op, heel veel landen van buitenaf komen naar ons toe. We moeten die koploperspositie behouden en ervoor zorgen dat de blauwe zak in combinatie met een goed functionerend digitaal statiegeldsysteem, in combinatie met die verhoogde recyclagegraad, onze koploperspositie toekomstgericht nog versterkt.

Ik denk, minister, dat we daarop alles, maar dan ook alles, moeten inzetten en elk bedrijf dat innovatief naar ons kan komen alle kansen moeten geven.

Ik vond het persoonlijk wel een vreemde communicatie dat het klassieke statiegeldsysteem er nu al bovenop kwam. Het was immers duidelijk de keuze om naar het digitale te gaan, om ervoor te zorgen dat de burgers het gebruiksgemak en de keuzevrijheid toekomstgericht kunnen behouden.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Dank u wel, collega, voor de vraagstelling, en minister, voor het antwoord.

Ik denk dat de beslissing van de regering in dezen zeer duidelijk was om inderdaad naar een proefproject te gaan, om te kijken of wij innovatieve systemen

kunnen inzetten. Want we hebben inderdaad de waardevolle blauwe zak en we willen natuurlijk dat er een nog beter resultaat kan worden neergezet. Maar dan moet het systeem zichzelf natuurlijk ook wel bewijzen.

In die zin denk ik dat het goed is dat er inderdaad een open oproep is. Ik heb er ook geen probleem mee dat er gekeken wordt naar het bestaande statiegeld-systeem – klassiek, als je het zo noemt. Het maakt niet uit hoe we het noemen. Als alle bedrijven alle kansen krijgen om alles nu in te brengen, kan op het einde van het jaar de definitieve knoop doorgehakt worden, zodat we naar een sluitend systeem kunnen gaan. Want dat is wat we effectief allen afgesproken hebben en moeten garanderen.

Ik wil ook de minister en de voorzitter danken dat wij in de commissie begin februari nog een bespreking zullen hebben over het onderzoeksproject en welke onderzoeksvragen meegenomen moeten worden.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, wij hebben in een eerdere tussenkomst al aangegeven dat we zowel voor het digitale als het klassieke systeem zijn, maar we hebben voor allebei toch wel enig bezwaar. Dat wil zeggen: het digitale moet ook wel waarmaken waar het voor staat. We moeten ook rekening houden met de digitale kloof, dat iedereen digitaal mee is. Als u aangeeft dat er in elk huisgezin een apparaatje moet komen, dan moet dat apparaatje er ook voor iedereen zijn vooraleer het ingevoerd wordt. Voor het klassieke systeem blijven we bij ons standpunt dat dat ook bij de kleine distributiehandel kostenneutraal moet gebeuren, dat zij daar niet voor de kosten moeten gaan opdraaien.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Om binnen het thema te blijven: recyclage. Voor de mensen van het woordelijk verslag: mijn tussenkomst van vorige week over discussies voeren, over uitspraken van deze of gene, kan volledig hergebruikt worden bij deze. Wat de inhoud betreft: ook daar recyclage. De conceptnota wordt gevolgd. Er wordt geprobeerd wat zal werken dit jaar, en in 2025 rollen we uit – wat de naam van het kind tegen dan ook mag zijn. Dank u, minister.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik moet u feliciteren. Wij zijn eigenlijk heel tevreden dat u het fysieke statiegeld – of het terugbrengen van het statiegeld – ook in de proefprojecten expliciet hebt ingeschreven. Recycleren is natuurlijk supergoed, maar afval voorkomen – zeker eenmalig gebruikte verpakkingen – en hergebruik is nog beter. Wij zijn ervan overtuigd dat een fysiek systeem om flesjes en blikjes terug te brengen ook de weg opent om hergebruik in te voeren. Minister, mijn vraag is dan ook: zult u bij die proefprojecten ook de kans en de mogelijkheid om hergebruik in Vlaanderen meer te stimuleren, mee testen?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Dank u wel voor uw uitleg, minister. Het is een open deur intrappen als wij zeggen dat wij voor het klassieke systeem zijn. Wij weten immers dat het simpel is en dat het zijn verdienste heeft in al meer dan veertig landen. Ook in Wales, waar de grote fans van het digitale systeem naar hebben gekeken, hebben ze gekozen voor het klassieke systeem. Misschien kunnen we ook daar een keer gaan luisteren hoe ze het hebben aangepakt.

Minister, we hebben vorige week heel uitgebreid het debat gevoerd. Uiteindelijk moeten en zullen wij ons er als oppositiepartij bij neerleggen dat we eerst gaan

kijken naar de mogelijkheden met het digitaal systeem, aan de hand van die proefprojecten. Dan zullen wij dat ook van dichtbij blijven opvolgen. Maar ik merk dat ook binnen de meerderheid jullie nog altijd niet voor de volle 100 procent op dezelfde golflengte zitten. Dat baart mij wel een beetje zorgen.

Het is heel erg belangrijk voor ons dat er op het einde van dit jaar, na de invoering van de diverse proefprojecten, knopen worden doorgehakt, en dat we twee parallelle circuits hebben, met één doel: ten laatste begin januari 2025 statiegeld ingevoerd te hebben. Dat is cruciaal om de afvalberg met 30 tot 40 procent te verminderen.

Vandaar mijn concrete vragen, minister. Een, zult u die knopen doorhakken tegen eind 2023, waar we nu echt voor zullen kiezen? En twee, kunt u nogmaals bevestigen dat ten laatste tegen 1 januari 2025 statiegeld effectief zal worden ingevoerd in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, dank u wel. Wij hebben inderdaad beslist dat statiegeld zal worden ingevoerd in 2025. Wij hebben ook al samen met Wallonië en Brussel samengezeten. Dat was vorige week, denk ik. We zijn dus gestart met de opmaak van het wettelijk kader. Ik denk dat het heel belangrijk is dat dat wettelijk kader er is. Het lijkt me ook van belang dat we het zo gemakkelijk mogelijk maken voor de burgers. Vandaar de criteria die de OVAM nu via een publieke oproep heeft gelanceerd. Dit moet gemakkelijk hanteerbaar zijn, dus gemakkelijk toe te passen voor de burger. Het moet ook rekening houden met de privacygegevens. Het moet ook effectief zijn, want de doelstelling is nog altijd minder zwerfvuil. Men zal ook het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) en het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (imec) bevragen, want zij hebben natuurlijk een gigantische knowhow als het gaat over technologie en innovatie. We zien ook dat heel veel Vlaamse bedrijven zich hebben aangemeld en geïnteresseerd zijn. Er was inderdaad eerst sprake van werken met één bedrijf. Misschien hadden sommigen dat idee, maar ik denk dat dat niet correct zou zijn. Het is goed dat de OVAM dat ook nog eens bevestigt. Zij hebben de lead. Zij doen dat transparant, via een publieke oproep, zodat alle bedrijven die geïnteresseerd zijn, maar ook VLAIO, VITO en imec mee worden bevraagd.

We zullen ook kijken naar wat de uitkomst hiervan was in Wales. Collega De Vroe, dan zullen we bekijken wat die piloottesten geven. Stel dat de resultaten van de piloottesten niet goed zijn, negatief zijn, dat ze daar niet aan beantwoorden. Dan gaan we dat digitaal statiegeld niet invoeren. Dat lijkt me gewoon een kwestie van gezond verstand. Dan bestaat er het andere systeem, het klassieke. De administratie bereidt de verschillende pistes voor. Dat betekent dus nog niet dat we dat nu in piloottrajecten gaan steken. Ik denk immers dat er een vergissing was wat dat betreft. Mevrouw Schauvliege zei dat ook het klassieke systeem als piloottest zou worden gedaan. Neen, ik denk niet dat dat in het persbericht van de OVAM staat. Dat heb ik in ieder geval toch niet zo afgesproken. Waarom niet? Omdat we het klassieke systeem kennen. *(Opmerkingen van Gwendolyn Rutten)*

Rustig. U hoeft zich niet dik – euh – vet te maken, of hoe moet ik dat zeggen? *(Opmerkingen van de voorzitter)*

U opwinden. Dank u wel voor het juiste woord.

Ik wil het parlement echt wel vragen om rustig te blijven. Het ging erover dat iedereen zich aan het opjagen was. Ik zou daar rustig bij blijven. Ik wil vooral vragen dat we dit een kans geven. Als we willen dat het slaagt, dan moeten we

het een kans geven. Ik heb dat niet gelezen bij de OVAM. Dat was in ieder geval niet de bedoeling van het persbericht van de OVAM. Natuurlijk zou het wel stom zijn om nu achterover te leunen en het klassieke systeem niet te bekijken. Dat doen we natuurlijk wel. Wallonië is bezig met een studie over digitaal statiegeld versus het klassieke statiegeld. Vlaanderen zit ook in die werkgroep. Dus, ja, wij volgen dat op, maar om duidelijk te zijn voor de Open Vld-fractie, we gaan geen piloottesten rond het klassieke statiegeld doen. Dat is dus niet de bedoeling. Dat gaan we niet doen. Wij kennen dat systeem. We zijn in Nederland gaan kijken hoe dat werkt. We weten hoe dat werkt. De piloottesten gaan over het digitale systeem. De OVAM heeft de lead. Zij gaan een publieke oproep doen, waarbij ze heel wat bedrijven zullen aanschrijven. Heel wat bedrijven zullen zich melden. Het parlement kan ook een inbreng doen. Nogmaals, we hebben ook gezegd dat we die resultaten zullen bespreken, ten eerste in de klankbordgroep, waarin de milieuorganisaties zetelen. Dat zal ook naar het parlement gaan, en daarna ook naar de regering. Dan zal de regering inderdaad een keuze maken, maar in 2025 zal een systeem worden ingevoerd. We zijn dat wettelijk kader aan het voorbereiden.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Dank u wel, minister. 2025 is een belangrijk jaar. De invoering van een statiegeldsysteem werd inderdaad beslist in de conceptnota. Het is voor ons van cruciaal belang dat digitale pilootprojecten in brede zin alle kansen krijgen want Vlaanderen heeft een koploperspositie op het vlak van inzameling en recyclagegraad. We moeten ervoor zorgen dat we dat kunnen aanhouden, en dat in combinatie met de blauwe zak. De keuzevrijheid is voor ons van cruciaal belang. Minister, ik heb ook aangekondigd dat we zijn overeengekomen dat er zeer binnenkort, allicht op 7 februari, in de commissie Leefmilieu, waar ik voorzitter van ben, een hoorzitting komt met de OVAM omdat het echt wel heel belangrijk is dat de OVAM duidelijk is en dat bedrijven die digitaal wensen in te schrijven, zoals het pilootproject waarover het gaat, alle kansen worden gegeven.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het SERV-rapport betreffende de overdrachten via de Bijzondere Financieringswet naar de gemeenschappen en gewesten in de komende decennia

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Goedemiddag, minister. Vorige week was er een interessant rapport van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) waarin de effecten van de Bijzondere Financieringswet op onze inkomsten en die van de andere deelstaten worden beschreven. Zoals u weet, regelt die Bijzondere Financieringswet voor een belangrijk deel de financiering van de gewesten en de gemeenschappen. Ik kan niet erg in detail ingaan op de Bijzondere Financieringswet zelf. Die is zeer complex en is al verschillende keren gewijzigd.

Ik wil wel even stilstaan bij een aantal opmerkelijke evoluties die de SERV becijferd heeft. Ten eerste stelt de SERV vast dat de overdrachten uit de Bijzondere Financieringswet naar de gemeenschappen en gewesten nominaal blijven stijgen tot 2039, maar trager dan de Belgische economische groei, waardoor in relatieve termen eigenlijk alle deelstaten, en dus ook Vlaanderen, inkomsten verliezen. Die daling van de inkomsten is niet voor alle deelstaten gelijk. In Vlaanderen is dat een aantal procenten maar als men naar de andere deelstaten kijkt, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Franse Gemeenschap, gaat

het over 10 procent en meer. Daartegenover staat natuurlijk dat de voorbije tien jaar er wel een overgangsmechanisme aan het werk was waarbij een aantal deelstaten overgefinancierd werden, juist om hun de kans te geven om orde op zaken te stellen en een financieel stabiele basis te leggen om vanaf 2025 in staat te zijn om met minder inkomsten aan de slag te gaan.

Minister, mijn vraag aan u is tamelijk eenvoudig: hoe evalueert u het rapport van de SERV en welke impact ziet u de komende jaren op de Vlaamse begroting?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel, mijnheer Coel, voor een vraag over een thema dat ons zou moeten bezighouden. Mijn conclusies daaruit zijn natuurlijk een beetje dezelfde als de vaststellingen die de SERV doet.

Ik wil eerst en vooral de SERV danken voor het werk dat zij hebben gedaan. Ik denk dat het zeer nuttig en waardevol is voor ons allemaal om eens gewoon niet meer dan een feitelijke doorkijk te maken van wat de verwachte parameters zijn – demografie, economische groei enzoverder – die een rol spelen in de Bijzondere Financieringswet en die eens op lange termijn, tot 2039, uit te zetten. Dat is een heel mooi werk. Ik wil de studiedienst van de SERV daar heel uitdrukkelijk voor danken.

Die conclusies lopen gelijk met wat u zegt: een nominale stijging voor de deelstaten, maar er is een relatieve daling door het feit dat niet de volledige economische groei die België de komende jaren zou meemaken – dat is natuurlijk een vooruitzicht – doorgerekend wordt in de dotaties aan de deelstaten.

Ik zou zeker de voorzitter van de commissie uitnodigen om dat eens te bespreken in de commissie. Dat lijkt me heel nuttig want dan kun je het volledige veld bekijken. Ik haal er een paar punten uit. Zo zit er bijvoorbeeld de bijdrage in de sanering in. Sinds 2014 wordt er door de gemeenschappen en de gewesten bijgedragen in de sanering van de federale overheid. In totaal gaat het over 3,4 miljard euro. Vlaanderen alleen geeft in een jaar, 2023, 2,1 miljard euro. Dat om u maar aan te geven dat wij vanuit Vlaanderen en ook vanuit de andere deelstaten in dit land wel degelijk een heel grote bijdrage leveren aan de sanering van de federale overheid.

Een tweede punt dat ik zeker wil meegeven – dat staat niet letterlijk in de studie, maar het is wel zeer belangrijk om te weten – is dat de punten die hier aangegeven worden, de verrekeningen die hier gebeuren, al in onze meerjarenraming zitten. Zoals gezegd gaat het om een toepassing van de parameters demografie en dergelijke meer, op de Bijzondere Financieringswet. Want wij doen dat ook al in onze meerjarenraming, ook al is dat maar voor vijf jaar.

Het overgangsmechanisme – laat me daar nog iets over zeggen – is eigenlijk het belangrijkste dat wegvalt. Daaruit valt ook af te leiden dat de gevolgen van de Bijzondere Financieringswet, zoals die vandaag is, voornamelijk voor Wallonië en Brussel zeer zwaar zijn, boven op de al heel slechte situatie van vandaag. Dat betekent niet dat ze minder krijgen, maar dat betekent eigenlijk dat de compensatie, die zij de laatste tien jaar kregen, wegvallen.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Dank u, minister, voor die bijkomende toelichting. Bij ons zeggen ze: als iedereen voor eigen deur veegt, is de straat proper. Ik denk dat het goed is dat Vlaanderen een correct begrotingstraject heeft uitgestippeld, en dat we op dat evenwicht afstevenen tegen 2027. Maar helaas hebben de andere deelstaten in dit land van die opportuniteit van de voorbije tien jaar geen gebruik

gemaakt om orde op zaken te stellen. Mijn vrees is een beetje dat de Vlamingen daar ook mee de prijs voor betalen, want op geconsolideerd Belgisch niveau zijn we natuurlijk mee verantwoordelijk voor die opgebouwde schuld.

Daarom ben ik ook een beetje verbaasd dat ik dan stemmen lees in de pers die zeggen dat het nu zal gebeuren, dat ze nu geresponsabiliseerd worden, dat ze nu in de fase komen waar de tering naar de nering gezet moet worden, in Brussel, in Wallonië, in de Franse Gemeenschap, ook federaal. Welke garantie hebben we daartoe, als je ziet dat ze er in de tien jaar dat ze nog extra middelen kregen, niet in geslaagd zijn om een ordentelijk begrotingsbeleid te voeren? Wat zal er dan toe leiden dat ze dat de volgende tien jaar met minder inkomsten wel gaan doen?

Mijn vraag aan u is: welke garanties ziet u? Hoe voorkomen we dat de Vlamingen finaal mee opdraaien voor de factuur?

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Ik ook blij dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen aangetoond heeft dat de Bijzondere Financieringswet al heel lang op maat van Franstalig België geschreven is. De federale staat heeft trouwens goed voor zichzelf gezorgd met diezelfde wetgeving, die Bijzondere Financieringswet, door bijvoorbeeld de overdracht aan de regio's slechts gedeeltelijk te koppelen aan het binnenlands product. Er blijkt dus heel duidelijk uit die studie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, dat Vlaanderen eigenlijk de Belgische nationale solidariteit volledig betaalt. Het is heel mooi dat dat in een rapport gezet is. Het is spijtig genoeg verankerd in een wettelijke basis, namelijk die Bijzondere Financieringswet.

Mijn vraag aan u, minister, is dus: als u in de toekomst de kans krijgt om te onderhandelen op dat niveau, hou dan zeker in het oog dat Vlaanderen niet meer zoveel benadeeld wordt als we nu benadeeld zijn door die Bijzondere Financieringswet. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (cd&v): Ik lees daar toch totaal iets anders in dan wat de vorige collega heeft gezegd. Als je het cijferrapport goed leest, dan zie je toch dat er ook een aantal goede elementen in die laatste Financieringswet staan. De perverse effecten zijn veel kleiner in de toekomst dan in het verleden. Ik denk dat dat toch een heel belangrijke lijn is. De transfers zullen stelselmatig worden afgebouwd, en dat is ook door de heer Coel gezegd. De andere deelstaten zitten in veel slechtere papieren, en dat zal de komende jaren alleen maar erger worden.

We hebben – en als medeonderhandelaar kan ik dat weten – de demografische factoren benadrukt, die ook heel duidelijk in die Financieringswet staan. De 80-plussers spelen ook in het voordeel van Vlaanderen. Ik denk wel – en dat lees ik in het SERV-rapport – dat die laatste Financieringswet heel sterk in het voordeel van Vlaanderen speelt, zeker op termijn.

Dat de deelstaten wat meer zullen bijdragen op federaal niveau ... Voor Vlaanderen is dat maar een heel klein percentje: 10 procent ten opzichte van onze 60 procent. Laat ons ook niet vergeten dat het federale niveau bijdraagt aan onze pensioenen, vooral Vlaamse pensioenen, en ook aan de pensioenen van onze Vlaamse ambtenaren. Uiteindelijk zijn daar ook heel wat Vlamingen actief.

Ik heb een suggestie, minister: ik moedig u en de hele Vlaamse Regering aan om, op basis van deze gunstigere criteria dan in het verleden, verder te werken

aan het evenwichtspad dat is uitgestippeld naar 2027, dat ons concurrentieel een heel sterk voordeel zal bezorgen tegenover de andere deelstaten, zonder evenwel maatschappelijke uitdagingen, zoals op welzijnsvlak, uit het oog te verliezen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Heel interessant, mijnheer Coel, om hier vragen te komen stellen die eigenlijk aan ministers van een andere regio in dit land gesteld zouden kunnen worden. U kunt zich trouwens altijd verkiesbaar stellen in Wallonië, dat is perfect mogelijk. Er is een zeer sterke oppositie in Wallonië, de PVDA, maar u kunt altijd proberen om erbij te komen zitten en ook uw job daar te doen.

Maar wat Vlaanderen betreft, minister: iedereen is hier precies heel blij dat Wallonië het met minder geld moet doen. Ik vraag me af waar je dat soort blijdschappen gaat halen. Maar Vlaanderen moet het ook met minder doen. Dat wordt hier wel vergeten. Als ik mij niet vergis, minister, gaat het over ongeveer 250 miljoen euro minder in gelijke koopkracht van vandaag, gecorrigeerd voor inflatie. Denkt u dat dat een optie is, en waar bent u van plan om dat te gaan halen? Want we hebben alle kosten van de vergrijzing, we kennen de noden in de kinderopvang, in de sector voor personen met een handicap, in ons onderwijs, en zo verder. Waar denkt u dat er nog eens 250 miljoen euro van de soep kan? Zouden we niet beter zorgen dat alle deelstaten op een goede manier gefinancierd worden?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik ga iedereen in zijn wijsheid laten wat betreft de invulling of de interpretatie van de studie. Ik denk wel dat het nuttig zou zijn om daar een keer over te debatteren of er een gedachtewisseling over te houden in de commissie. *(Opmerkingen van Koen Van den Heuvel)*

Dat is al gepland? Oké. Dat is nog niet tot bij mij gekomen, maar dat is een heel goede zaak.

Mijnheer Van den Heuvel, eerst en vooral, ik neem zeker uw uitgestoken hand aan om verder te blijven werken naar dat evenwicht toe. Ik denk inderdaad dat dat belangrijk is. Er zijn wel een paar zaken. Ik zou niet te snel stellen dat de transfers worden afgebouwd vanaf 2024, 2025. Het is natuurlijk maar een klein deel van de transfers dat via de dotaties verloopt; het gros zit nog altijd bij de sociale zekerheid en dergelijke meer.

Daar is de situatie nog veel moeilijker. De laatste financieringswet was niet in het voordeel van Vlaanderen. De laatste financieringswet heeft eigenlijk op twee zaken ingespeeld: in de eerste tien jaar heeft men de kans gegeven aan Brussel en Wallonië om orde op zaken te stellen, waarna dan die compensatie afgebouwd zou worden. Dat is ook zo uitgedrukt in die tijd, in 2011, toen dat akkoord gesloten is. Dat is puur wat er toen is afgesproken, en wat nu effectief realiteit wordt.

Voor die responsabiliseringsbijdrage betalen wij al. Wij betalen wel degelijk al een responsabiliseringsbijdrage voor onder andere de pensioenen waar u naar verwijst. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Mijnheer D'Haese, ik ben zeer blij dat de PVDA ook bezorgd is om het budget, echt waar. Dat siert u. Ik hoop maar dat u er dan ook van overtuigd bent – net zoals dat de logica is in elk huisgezin in Vlaanderen – dat je de tering naar de nering moet zetten. Je kunt niet meer uitgeven dan dat er binnenkomt. Dat is hoe je deftig financieel beleid gaat voeren op lange termijn. Dus ik hoop u te

mogen verwelkomen in de commissie Financiën en Begroting. We gaan het er nog verschillende keren over hebben.

Ik heb daarjuist mijn drie conclusies niet kunnen meegeven die ik afleid uit de studie, omdat ik een beetje te lang in de techniciteit ben blijven hangen. Maar eerst en vooral: niets doen is geen optie. Je mag zeggen wat je wilt, maar als je deze cijfers bekijkt en de gevolgen die dat heeft voor Brussel en Wallonië met name, dan is dat onhoudbaar. Ik denk dat zowat iedereen die een beetje financieel doorzicht heeft u dat zal bevestigen. Daar hebt u mijn en onze overtuiging niet voor nodig, dat is gewoon een feit. Niets doen en deze situatie blijven aankijken, zou een zeer zware vorm van schuldig verzuim zijn, en dat mogen we de toekomstige generaties niet aandoen.

Ten tweede, en neen, mijnheer D'Haese, er is geen enkele vorm van leedvermaak in mijn woorden, geen enkele, integendeel. Ook Vlaanderen is hier slachtoffer van. U mag niet vergeten dat internationale financierders, waar wij ook een beroep op doen om ons te financieren, die situatie wel degelijk een deel meerekenen in de rente die wij moeten betalen. Ik denk dat, mochten wij een onafhankelijke regio zijn, wij minder rente zouden betalen dan als we deel uitmaken van dat Belgisch geheel. Dus de zware financiële situatie van Wallonië en Brussel, en zeker federaal, weegt ook bij ons. Wij zijn daar mee slachtoffer van. Dus op geen enkele manier is daar enig leedvermaak.

Nu, de derde conclusie die ik eruit trek, en uit alle studies die hierover verschenen zijn, is dat er maar één manier is om iets als dit op te lossen, en dat is zorgen dat men zelf financieel verantwoordelijk is voor de keuzes die men maakt. Dat is op alle domeinen zo, dat is altijd zo. Die responsabilisering, het responsabiliseren van een politieke klasse, is de enige manier waarop je die mensen effectief ertoe aanzet om een verantwoordelijk beleid te voeren tegenover hun bevolking. Dus ik denk, welke stappen er in de toekomst ook gezet worden, dat het met dat voor ogen is, of we gaan gewoon weer de volgende miserie organiseren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Dank u, minister.

Collega D'Haese, maak u geen zorgen: het is vanuit een bekommernis over de Vlaamse factuur dat ik de vraag hier stel, zeker als ik dan een federale Open Vld-staatssecretaris hoor zeggen dat de gemeenschappen misschien wat minder moeten uitgeven aan Onderwijs en dat dat dan ook kan bijdragen aan de federale solidariteit. Anderen hier dromen ervan om de Waalse en de Brusselse socialistische succesrecepten vanaf 2024 in Vlaanderen toe te passen. Ik denk niet dat we er zo gaan komen.

Er zitten inderdaad een aantal responsabiliserende effecten in de Bijzondere Financieringswet, maar door dat dotatiefederalisme gaat de echte responsabilisering verloren. Dat is niet ons model. Wij kiezen voor eigen keuzes maken met eigen centen en ook verantwoordelijk zijn voor de eigen schulden. U weet wat ons voorstel is: dat is confederalisme. En dat zal de welvaart van de Vlamingen veiligstellen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de fors gedaalde verkoop van wagens aan particulieren

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, de honderdste editie van het Autosalon zit er intussen op. Het was blijkbaar een succes, want volgend jaar komt er een nieuwe editie. Dat is positief, want de auto blijft een belangrijke, zo niet de belangrijkste factor in de mobiliteit van de Vlamingen. Maar de Federatie van de Belgische Auto- en Rijwielindustrie (FEBIAC), de organisator, merkte wel een bepaalde trend op, namelijk dat op amper 10 jaar tijd het aantal wagens dat verkocht wordt aan particulieren, gehalveerd is, naar ongeveer 130.000 in 2022. En dat heeft niets te maken met marktwerking. Dat heeft niets te maken met het openbaar vervoer dat plotseling veel populairder zou zijn. Die halvering is puur beleidsmatig.

De oorzaak ervan is voornamelijk dat u, en bij uitbreiding de regering, alle auto's elektrisch wilt in de toekomst. Herinner u uw standpunt dat u vanaf 2027 een verbod wou op auto's met verbrandingsmotor. Dat is nu gelukkig 2029 geworden. Maar de burger wil of kan dat gewoon niet, voor die elektrische auto gaan. Veel van die wagens zijn nog niet even veelzijdig als de klassieke wagen met een verbrandingsmotor. Die hebben niet dezelfde actieradius en zijn daardoor minder bruikbaar. Er zijn niet genoeg laadpunten in Vlaanderen. Mensen stellen zich vragen bij de energiebevoorrading en kopen daarom geen elektrische wagen. En vooral de kostprijs is een groot mankement voor veel Vlamingen. Men kan zo'n wagen gewoon niet aanschaffen. Elektrische wagens zijn op dit moment voor de meerderheid van de Vlamingen geen optie.

Wat gaat u dan ondernemen, minister, om het in de toekomst nog mogelijk te maken voor de Vlaming om over een eigen wagen te beschikken? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Claes, ik heb uiteraard ook de verkoopcijfers van vorig jaar van FEBIAC gezien. We zien inderdaad een daling in de verkoop van het aantal nieuwe wagens. We zien dat over de hele lijn. We weten dat er tussen 2015 en 2019 ruim 500.000 nieuwe wagens werden ingeschreven, waarvan meer dan 50 procent bedrijfswagens. Maar we zien inderdaad dat dat sinds 2019 daalt.

Er zijn tal van factoren en elementen die aan de basis liggen van die daling. Vandaag speelt de crisis – de prijsstijgingen, de inflatie – zeker voor een groot stuk mee. Anderzijds moet ik ook wel meegeven dat we in het kader van het beleid wel degelijk de modal shift willen bewerkstelligen. Dat betekent de facto dat wij meer duurzame verplaatsingen willen. En bij duurzame verplaatsingen denken we in de eerste plaats aan alles wat met actieve weggebruikers te maken heeft: de fietsinfrastructuur. We zien inderdaad dat het aandeel van de fiets in de functionele verplaatsingen stijgt. Ten tweede willen we ook meer collectief vervoer hebben. Dat is openbaar vervoer, maar ook deelmobiliteit. We zien ook dat die deelmobiliteit boomt. Ten derde zegt u dat ik alleen maar elektrische auto's zou willen hebben. Neen, wij kiezen wel voor zero emissie. Ik denk dat het juist noodzakelijk is dat wij kiezen voor zero emissie, omdat wij op alle klimaatuitdagingen die op ons afkomen, wel degelijk een antwoord moeten geven. De CO₂-uitstoot moet naar beneden. Kortom, wij kiezen voor zero emissie.

Moeten wij nu de mensen gaan faciliteren om toch een wagen te kopen? Ik vind dat dat aan de markt is, dat is niet aan ons. Wat wij wel doen, als men een wagen koopt, is stimuleren om te kiezen voor een zero-emissiewagen. U zegt dat er veel te weinig laadinfrastructuur is, maar als u de cijfers van FEBIAC ook gezien hebt, dan weet u dat wij in Vlaanderen meer dan een verdrievoudiging van de laadinfrastructuur hebben gedaan op amper twee jaar tijd. Dat kunnen ze in Brussel of Wallonië niet zeggen. Kortom, in die zin faciliteren wij volop de

verkoop van zero-emissiewagens, door de mensen vertrouwen te geven om met een elektrische wagen te kunnen rijden.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. U zegt dat u meer wilt inzetten op duurzame vervoersmodi. Enerzijds is er de fiets. Dat is aan het lukken. Daar moeten we eerlijk in zijn. Dat is een trend die niet te stoppen is. Dat is positief. Daar kan niemand iets tegen hebben. Anderzijds verwijst u naar het openbaar vervoer. Maar daar zie ik toch niet veel in de positieve zin bewegen, integendeel. Veel ritten van De Lijn worden zelfs geschrapt en veel haltes zijn verdwenen. Dat zal dus geen positieve invloed hebben op duurzame vervoersmodi, toch niet bij het openbaar vervoer.

U blijft vasthouden aan uw standpunt over dat verbod op wagens met klassieke verbrandingsmotor. U had daarbij toen één voorbehoud, namelijk als de catalogusprijs van elektrische wagens niet zou dalen. Nu, die prijs daalt niet, hij stijgt zelfs. Eén fabrikant kan misschien een daling aankondigen; voor de rest worden auto's duurder. Mijn bijkomende vraag is dan, als die prijzen effectief niet dalen, gaat u het verbod alsnog uitstellen? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik weet niet, voorzitter, of ik moet lachen of huilen met het feit dat die vraag over de autoverkoop door het Vlaams Belang wordt uitgeroepen tot een van de belangrijkste nieuwsfeiten van deze week, waar het Vlaams Parlement zich mee bezig moet houden. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Ik vond uw antwoord eigenlijk ook te zwak omdat we moeten durven zeggen dat we in een internationale evolutie zitten waarbij we binnen tien of vijftien jaar allemaal met een elektrische wagen zullen rijden, niet met een hybride wagen, en dat wij voorop moeten lopen in het pad dat we daarnaar uittekenen. En natuurlijk loopt dat pad niet alleen over rozen. Natuurlijk is daar een ongelooflijke beleidsinspanning nodig. En natuurlijk moeten we bekijken hoe we mensen die zich op dit moment nog geen elektrische wagen kunnen veroorloven, zo goed mogelijk kunnen ondersteunen. Maar dat vandaag een aantal Vlamingen misschien een aantal jaren wachten om hun auto een paar jaar langer te kunnen gebruiken om dan goedkoper een elektrische wagen te kopen, dat vind ik op zich niet echt het grootste probleem, mijnheer Claes.

Minister, we hebben de intendant rond elektrificatie gehoord in de klimaatcommissie. Die man zegt eigenlijk dat er zoveel uitdagingen op ons afkomen en dat hij niet sterk genoeg staat om dat alleen op te lossen. Gaat u extra investeren in ondersteuning van het beleid rond elektrificatie zodat iedereen meekan in die onvermijdelijke toekomst?

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Dank u, minister, voor het antwoord, en collega Claes, voor de vraag. Het is inderdaad zo dat we in een compleet veranderende wereld zitten. Ik denk dat dat een belangrijk element is in dit verhaal. Sommigen willen hier misschien zelfs het licht van zon ontkennen, maar het is nu eenmaal zo dat we gaan naar een elektrificatie van ons wagenpark, van ons openbaar vervoer, dat we die modal shift moeten bewerkstelligen. Dat is een belangrijke doelstelling, niet alleen in Vlaanderen, maar wereldwijd. Het moet gaan over het openbaar vervoer en de fiets. We hebben een succesrijke fietsbeurs Velofollies gehad op hetzelfde moment als het Autosalon. Dat zegt misschien ook wel heel veel. We moeten gaan voor meer deelmobiliteit en deelwagens. Dat is allemaal belangrijk voor het klimaat en het milieu. Maar wat daarbij komt, is dat met het

elektrificeren van ons wagenpark alleen we er niet zullen komen. We moeten ook die files, die de bedrijven in Vlaanderen miljarden kosten, kunnen inperken en tenietdoen. Ik denk, minister, dat naast de duurzaamheid en het klimaat, ook het tegengaan van de filevorming en de economische kosten daarvan, een bijzonder grote prioriteit moet zijn en blijven.

De voorzitter: Mevrouw Mertens heeft het woord.

Sofie Mertens (cd&v): Ik vind de betaalbaarheid van de wagens, al dan niet elektrisch, heel belangrijk. We moeten inderdaad inzetten op duurzamer vervoer en we moeten de modal shift bewerkstelligen. Maar zoals ik al eerder aanhaalde in deze vergadering en in de commissie: het is niet de bedoeling dat we mensen zonder wagen zetten.

Ook een zeer belangrijk aandachtspunt is dat de tweedehandswagens duurder zijn geworden, net omdat mensen langer met hun wagen rijden. Ook bedrijfs-wagens worden minder snel vervangen vanwege de enorm gestegen prijzen van de andere wagens.

Als je ziet dat iemand uit de middenklasse gemiddeld 2000 euro netto per maand verdient en dat zo'n elektrische auto al gauw tot 20.000 euro meer kost, dan moeten we er geen 'tekeningske' bij te maken om te weten dat het voor heel veel mensen enorm moeilijk zal zijn om een elektrische auto te kopen. En als je dan ziet dat de tweedehandsmarkt krimpt, denk ik dat het voor veel mensen moeilijk zal zijn om gewoon nog een auto te kunnen kopen. Dit verdient dus zeker de nodige aandacht.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister en goede collega's, de mensen kopen nog altijd wat ze willen. Willen ze klassiek kopen, dan kopen ze klassiek. Willen ze zero-emissie kopen, dan kopen ze dat type van wagen. Dat is toch hun eigen keuze? Corona is op dat vlak, minister, een echte gamechanger geweest. We moeten nooit vergeten, collega's, dat 55 procent van de verplaatsingen die men maakt, minder dan 5 kilometer lang zijn. Heel wat mensen hebben dankzij corona de fiets en ook het te voet gaan herontdekt.

Daarnaast is er het hele verhaal van de deelmobiliteit. Als dat zich in steden en ook in dorpen ontwikkelt, dan is dat een gunstige evolutie.

En ten slotte, als we ooit nog in dit deel van de wereld een automobielsector zullen hebben, zal het er een zijn met zero-emissiemodellen, want de andere kunnen lageloonlanden kwalitatief even goed maken en alleszins ook minder duur.

Dat betekent vooral, collega Claes, minder files en minder verloren uren. Dat is goed voor de economie. Bovendien is het ook nog eens goed voor het milieu, voor het klimaat dus. De hele samenleving wint. Ik begrijp dus die paniekboodschap hoegenaamd niet.

De voorzitter: Wil de persoon met de camera die al de hele tijd rechtstaat in de tribune gaan zitten, alstublieft? Dat is het reglement.

Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende tussenkomsten. Een aantal collega's hebben het gezegd: we zitten op dit ogenblik volop in die transitie. Eigenlijk moeten we dat toejuichen. Alle klimaatuitdagingen, die in sneltempo op ons afkomen, nopen ons om de CO₂-reductie door te voeren. We

weten dat mobiliteit nog altijd een belangrijk aandeel vormt van de CO₂-uitstoot. Wat dat betreft, is die transitie zeker heel belangrijk.

We zien dat mensen zich vandaag al spontaan op een andere manier verplaatsen. We zien dat het fietsen enorm in de lift zit. We zien na de coronajaren dat er opnieuw een stijging is in het openbaar vervoer en in de deelmobiliteit. Kortom, wij zijn vooral een pleitbezorger van de combimobiliteit en daarom zijn we volop bezig met de uitrol van onze Hoppinpunten, waar mensen heel snel kunnen schakelen van het ene vervoersmiddel naar het andere.

Tegelijkertijd moeten we zeggen dat ook het telewerk en de e-commerce een enorme boost hebben gekregen. Dat alles door de invloed van corona. Dat maakt dat het aantal voertuigkilometers drastisch gedaald is. Dat leidt er ook toe dat mensen opnieuw andere vervoersmodi kiezen.

Als ik zie hoe onder andere in de steden Gent en Antwerpen de deelmobiliteit een enorme boost kent ... Ik hoor van mensen dat ze hun privéwagens hebben verkocht en enkel nog gebruik maken van de deelwagens. Ik denk dat we dergelijke initiatieven moeten toejuichen.

Een aantal collega's vragen hier dan toch dat ik maatregelen zou nemen om de verkoop van nieuwe voertuigen een boost te geven. Ik denk niet dat ik dat moet doen. Wij willen het aantal voertuigkilometers verlagen. Wij gaan natuurlijk niet beletten dat iemand die een personenwagen wil kopen, een personenwagen koopt.

Zijn de wagens veel te duur? Ik ben op het Autosalon geweest. Ik heb daar een heel segment goedkopere wagens gezien, die nu ook voor zero-emissie of voor hybride kiezen. Ik denk onder andere aan de Chinese modellen. Ik hoor van Febiac dat de goedkoopste modellen om en bij de 10.000 euro gaan. Ik zal het voertuig niet noemen, want dan denken ze misschien dat ik aandelen heb in bepaalde merken. Een personenwagen is nu eenmaal een dure aangelegenheid. Men heeft de aankoopprijs, de verzekering, de taksen en ook nog de brandstof die men moet betalen. De mensen denken twee keer na over hoe ze zich zullen verplaatsen en over of er goedkopere alternatieven zijn, die tegelijkertijd ook nog goed zijn voor hun gezondheid. Dan zal men daarop inzetten.

Dat is wat we de facto zien in de cijfers. Het aandeel van de fiets in de functionele verplaatsingen stijgt. Wat het openbaar vervoer betreft: u zegt dat dat maar een klein aandeel is, maar ik wil verwijzen naar de signalen van het Planbureau, onder andere. Daar denkt men dat alleen het aantal voertuigkilometers bij vrachtvervoer nog zal stijgen.

Mijnheer Bex, dan kom ik tot uw vraag. U zegt dat de transitie manager zegt meer personeel te moeten hebben om dat beleid uit te stippelen. Zo heb ik het niet begrepen van de transitie manager. Die zegt wel de facto dat we nog meer moeten inzetten op de verduurzaming van alles wat met vrachtvervoer te maken heeft. Dat is net ook de reden waarom wij een transitie manager hebben aangeduid, namelijk om al die evoluties in de markt te blijven volgen en te bekijken welke bijkomende beleidsmaatregelen wij moeten nemen. Bij het personenvervoer is er de vlucht vooruit. We zien dat heel de transitie naar zero-emissie zich daar volop inzet. Bij het vrachtvervoer moet er echter nog een tandje worden bijgestoken, en dat gaan we ook doen.

Kortom, ik ga niet inbreken op de automarkt op zich. Ik denk niet dat dat aan mij is. We geven echter wel tal van elementen. We stimuleren en faciliteren mensen om te kiezen voor duurzame alternatieven, in het autosegment, maar ook bij andere vervoersmodi, zoals deelmobiliteit, fiets en collectief vervoer.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): De collega van Groen vindt dit blijkbaar een nutteloze vraag. Dat toont alleen maar aan dat zijn partij niet inzit met de mobiliteit van de Vlaming en automobilisten gewoon haat, maar dat was al wel langer dan vandaag duidelijk. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Minister, u bewandelt helaas een beetje hetzelfde pad. In welke situatie zijn we nu immers beland? Wie zich een elektrische wagen, een topmodel van 60.000, 70.000, 80.000, 90.000 euro kan veroorloven, wordt beloond. *(Opmerkingen van minister Lydia Peeters)*

Die betaalt geen inschrijvingskosten. Die betaalt geen verkeersbelasting.

Minister Lydia Peeters: 10.000 euro.

Bart Claes (Vlaams Belang): Wie dat niet kan, die wordt met de vinger gewezen. Die moet wel inschrijvingsgeld, de belasting op de inverkeerstelling (BIV) betalen. Die moet wel verkeersbelasting betalen, die trouwens elk jaar nog eens wordt geïndexeerd. Die wordt binnenkort zelfs door uw collega, minister Demir, geweerd uit onze steden met een lage-emissiezone. Die tweedeling in onze maatschappij waar experts het nu zo vaak over hebben, die tweedeling tussen de haves en de havenots, die werkt u zo mee in de hand. Een eigen huis hebben is voor veel mensen al een droom geworden, en binnenkort zal dat ook zo zijn voor een eigen wagen. Geen eigendom meer en volledig afhankelijk zijn van de overheid en multinationals, dat is misschien uw toekomstbeeld, maar niet dat van mijn partij, niet dat van het Vlaams Belang. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het gebruik van ANPR-camera's om zwaar vervoer uit dorpskernen te weren

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister, goede collega's, technologie kan de wereld redden, of op zijn minst verbeteren. Er is een akkoord gesloten tussen de federale en de Vlaamse overheid. Wij hebben dat samenwerkings-federalisme graag. Daarbij wordt de toepassing van de tonnagebeperkingsborden gekoppeld aan de intelligente camera's, de zogenaamde ANPR-camera's (Automatic Number Plate Recognition). We kennen allemaal de situatie in onze stedelijke centra, in de dorpen en ook rond schoolomgevingen. Daar staan tonnagebeperkingsborden. Toch wurmen vrachtwagens zich daardoorheen, heel vaak straffeloos, want welke politiezone heeft nu de capaciteit om daarop te handhaven? Daar moet je dan kunnen rekenen op burgerzin. Sommige chauffeurs hebben dat en andere niet. Minister, in dezen doet u nu eigenlijk iets heel performants. U zorgt ervoor dat die tonnagebeperkingsborden ook doeltreffend worden in de toepassing in het dagelijkse verkeer.

Minister, ik denk dat ik deze vraag, de vraag der vragen, stel namens alle lokale bestuurders: wanneer zal dat nieuwe systeem van toepassing worden?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Keulen, dank u wel voor deze vraag. U hebt het duidelijk geschetst. Heel wat lokale besturen hebben een tonnagebepering in dorpskernen en schoolomgevingen, maar de handhaving was tot voor kort een groot probleem, vooral omdat er enerzijds een fout was in het reglement inzake

het verkeersbord C23 en anderzijds de handhaving voorheen niet kon met de moderne apparatuur, met de ANPR-camera's. Daarom heeft men eerst op ons initiatief bij de federale overheid het verkeersbord C23 aangepast. Het gaat niet meer over de massa in beladen toestand, dus hoeveel de vrachtwagen daadwerkelijk weegt, maar over de maximaal toegelaten massa. Men hoeft het voertuig dus niet meer te wegen.

Dat is enerzijds de aanpassing vanuit de federale overheid die in de zomer van 2022 werd doorgevoerd. Daarnaast hebben wij nu heel recent, op de minister-raad van 13 januari, bijkomend de mogelijkheid gecreëerd dat een inbreuk op de tonnagebeperking met een anoniem toestel, met de ANPR-camera's, gedetecteerd kan worden.

Wanneer wordt dit van kracht? Zodra dit gepubliceerd is in het Belgisch Staatsblad, zal dit tien dagen later automatisch van kracht zijn. De brief naar het Belgisch Staatsblad is vertrokken. Ik hoop dat dat zo snel mogelijk gepubliceerd wordt, zodat zo snel mogelijk van die handhaving bij de lokale besturen effectief gebruik kan worden gemaakt. Nadat wij het hele verhaal van GAS 5, de GAS-boetes in de zones 30 en zones 50, hebben mogelijk gemaakt, zetten heel veel lokale besturen daarop in. Door deze nieuwe aanpassingen in de regelgeving en door het feit dat GAS 5 en dergelijke mogelijk zijn, zullen heel veel lokale besturen sowieso gebruikmaken van bijkomende ANPR-camera's en zodoende effectief kunnen handhaven inzake de tonnagebeperkingen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Dat belooft dus op relatief korte termijn te zijn. Minister, wat vaak het geval is bij dergelijke maatregelen, is: 'the devil is in the detail'. We moeten natuurlijk wel zorgen voor een draagvlak en dat degenen die dan toch met dat zwaar verkeer in de verboden zones moeten komen, geen boete in de bus zullen vinden. Ik denk aan de leveranciers van stookolie, degenen die bouwmaterialen moeten brengen op een bouwterrein in ontwikkeling of ook wanneer aan die weg zelf werken moeten gebeuren, dus degenen die daar met recht en rede zijn. Ik denk ook nog aan verhuurwagens. Hoe kunnen we nu vermijden dat er onterecht wordt beboet en op die manier het draagvlak voor deze goede maatregel wordt ondergraven?

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Collega Keulen, dank u wel voor uw vraag.

Het is inderdaad een gekend probleem, het sluipverkeer langs de dorpskernen en schoolomgevingen om de files op drukke wegen en autosnelwegen te vermijden. Ik denk dat het een stap vooruit is om dat nu te handhaven aan de hand van anonieme camera's.

Uit ervaring weten we dat de verwerking van nieuwe regelgeving op lokaal niveau – ik verwijs ook naar de GAS 5-regelgeving – niet altijd van een leien dakje loopt en dat de lokale besturen een beetje terughoudend zijn en niet vanzelfsprekend de implementatie kunnen doen. Minister, gaat u proactief aan de lokale besturen nog richtlijnen geven?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Minister, dat zwaar vervoer in de dorpskernen en bij de schoolomgevingen zorgt inderdaad voor heel wat terechte ergernis, zowel bij de omwonenden als bij de lokale bestuurders die daar al heel lang hun tanden op stuk bijten. Het zorgt vooral voor heel wat verkeersonveiligheid. We moeten dat zoveel mogelijk weren uit de schoolomgevingen en de dorpskernen. Het is

positief dat u hier nu op papier alleszins, in theorie, een mogelijk kader geeft om er effectief mee aan de slag te gaan. De vraag is natuurlijk hoe we de lokale besturen gaan overtuigen om dat effectief toe te passen en hoe we hen gaan stimuleren en ondersteunen en er eventueel middelen voor voorzien. Want een theoretisch kader is natuurlijk een zaak. Maar als het dan is van 'trek uw plan' en het bij theorie blijft en in de praktijk dode letter is, dan helpt het de verkeersveiligheid niet vooruit. Ik zou toch willen oproepen – en we rekenen daarvoor op u – dat het in de praktijk overal uitvoering krijgt. Dan komt het de verkeersveiligheid in de dorpskernen echt ten goede. (*Applaus bij Vooruit en van Johan Danen*)

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Minister, ik sluit mij heel graag aan bij – zoals hij altijd zelf zegt – mijn goede collega de heer Keulen. Alles wat de verkeersveiligheid ten goede komt, kan onze fractie alleen maar toejuichen. Minister, men ziet dat er in een samenwerking tussen de federale, de Vlaamse en de lokale overheden toch wat mogelijk is en dat dit efficiënt kan zijn.

Anderzijds moeten we er toch wel voor zorgen dat de vrachtwagens ook op hun locatie kunnen geraken, zoals collega Keulen ook al zei. Al jaren is er sprake van een vrachtroutenetwerk, ook bij uw voorgangers. Ik heb daar ook al heel veel vragen over gesteld in de commissie. Minister, u zegt dat de vrachtroutenetwerken door de vervoersregio's moeten worden bepaald.

Maar, minister, ik stel mij toch de vraag of er voor die vrachtroutenetwerken niet meer coördinatie nodig is vanuit het Vlaamse niveau.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega Keulen, minister, als het goed is, zeggen wij dat met Groen met veel plezier: onze felicitaties voor deze maatregel. Het is heel belangrijk dat we vrachtwagens uit de dorpscentra, en zeker uit de buurt van scholen, kunnen weren. In goede samenwerking met de Federale Regering kan deze maatregel daar zeker toe bijdragen.

Minister, het vrachtverkeer blijft stijgen. Dat zagen we vorig jaar, maar dat zien we ook in de prognoses van het Planbureau. Zoals collega Fournier zegt is het inderdaad bijzonder belangrijk dat we het niet bij deze maatregel laten. Dat vrachtroutenetwerk, waarbij we vrachtwagens zoveel mogelijk uit de dorpskernen houden, is heel belangrijk. U legt die verantwoordelijkheid inderdaad bij de vijftien vervoerregio's. U hebt gezegd dat u verwacht dat ze met hun mobiliteitsplannen komen in het voorjaar. Maar in welke mate gaat u ervoor zorgen dat dat gecoördineerd verloopt en dat daar inderdaad stevige resultaten uit naar voren komen? Dat is de aanvullende vraag die ik hier vandaag wil stellen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen.

Ten eerste, wat betreft die dorpskernen: als daar toch zwaar vervoer moet zijn, wegens bouwerven of welbepaalde leveringen, kan men twee dingen doen. Ofwel gaat men vooraf naar de lokale politie, naar het gemeentebestuur en vraagt men toelating om toch die zone binnen te rijden om die welbepaalde, gefundeerde reden – via de ANPR-camera's kan dat. Een tweede optie is om niet proactief maar reactief, wanneer men een boete heeft gekregen omdat men in een zone is geweest waar een tonnagebepanking geldt zonder een vrijgeleide vooraf, nog altijd in verweer te gaan en te zeggen dat men zich om die welbepaalde reden toch ter plaatse moest kunnen bevinden.

Ten tweede: wat gaan we doen om die lokale besturen te stimuleren om hier concreet gebruik van te maken? Ik heb wat dat betreft, collega's, alle vertrouwen in die lokale besturen. Ze waren mee vragende partij voor een oplossing voor dit probleem. Want we weten allemaal – iedereen die lokaal actief is – dat de handhaving van een tonnagebeperking moeilijk is. Je kunt niet in elke straat, op elke hoek een politieagent zetten om die handhaving mogelijk te maken. Wel, door deze gezamenlijke aanpassing op federaal en Vlaams niveau, is die handhaving een pak makkelijker geworden en kan ze met anonieme toestellen ook effectief gebeuren. We weten allemaal dat onze lokale politie over ANPR-camera's beschikt. We weten ook dat heel veel lokale besturen ze nu zelf massaal aan het installeren zijn. In die zin heb ik er dus alle vertrouwen in dat die lokale besturen er ook en masse gebruik van gaan maken. Tegelijkertijd zullen we, samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), zeker nog een briefing doen om dit op grote schaal kenbaar te maken. Het kan officieel natuurlijk pas wanneer het verschenen is in het Belgisch Staatsblad. Tien dagen later is het dan ook formeel in voege.

Ten derde: de vraag naar een vrachtroutenetwerk komt regelmatig terug. Maar daarover hebben we heel duidelijk gezegd dat al die vervoerregioraden, waar alle lokale besturen ook in participeren, op dit ogenblik bezig zijn met hun mobiliteitsplannen. Ze hebben hun openbaarvervoerplannen al afgeklopt en zijn nu bezig met de mobiliteitsplannen, waarbij zij ook een circulatieplan opmaken voor het zwaar vrachtvervoer. We kijken dan in eerste instantie of de vervoerregioraden daar hun plannen hebben uitgedokterd samen met de lokale besturen.

Ik hoor hier een aantal collega's zeggen dat dat grensoverschrijdend moet zijn, want een vrachtwagen stopt natuurlijk niet aan de grens met een bepaalde vervoerregio. Dat klopt natuurlijk wel, maar we weten ook dat in elke vervoerregio naast een politieke ook een ambtelijke voorzitter zit van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW). Die zal er sowieso voor zorgen dat er een overeenstemming is aan de grenzen van de verschillende vervoerregio's. Wat dat betreft is ook onze wegencategorisering van essentieel belang. Die bepaalt wat de hoofd- en ontsluitingswegen zijn om te gebruiken voor verder transport.

In die zin heb ik alle vertrouwen in de lokale besturen dat dat goed gaat komen. Ik denk dat we met deze aanpassing van de regelgeving de lokale besturen faciliteren en tegelijkertijd zorgen voor meer verkeersveiligheid in de dorpskernen en de schoolomgevingen. Tegelijkertijd zorgen we ook voor meer leefbaarheid. Men weet dat men op die plaatsen niet kan komen met zwaar vrachtvervoer. Dat zal zorgen voor veel meer verkeersveiligheid en zal ervoor zorgen dat het allemaal beter is voor de mensen in de onmiddellijke omgeving.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, ik denk dat u hier heel veel supporters voor deze maatregelen bent tegengekomen en nog zult ontmoeten. Ik zou u het advies willen geven om zo snel mogelijk met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) rond de tafel te zitten, zowel wat betreft het bestuurlijke gevolg in de richting van steden en gemeenten, alsook naar de politiezones, want die hebben daar ook alle belang bij.

Individueel kan het natuurlijk verschillen, maar we zijn in Vlaanderen intussen vooral in detail samenleving geworden. Als je aan mensen vraagt wat het grootste probleem is, heeft dat op de eerste plaats alles te maken met snelheid en verkeersveiligheid. En met deze maatregel zit u daar middenin om daar het hoofd aan te bieden en daar sanctionerend tegen op te treden. Ten tweede: zwerfvuil. Ten derde: dierenleed. Dat is vandaag de staat van Vlaanderen. Het zegt iets over ons ontwikkelingspeil.

Het sluitstuk van elk veiligheidsbeleid, ook van verkeersveiligheid, is handhaving en sanctionering. Vandaag is het nog te vaak zo in het verkeer dat degenen die hun voeten vegen aan de regels, ontsnappen aan de verdiende sanctionering. Dat mogen we niet doen, zowel voor het draagvlak als voor de burgerzin die we met zijn allen moeten uitdragen. (*Applaus van Freya Saeys*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de implementatie van artificiële intelligentie bij bedrijven

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, collega's, artificiële intelligentie is niet meer iets van de toekomst. Neen, het is hier vandaag, met deze week in de media de mogelijkheden van ChatGPT. Aan de collega's die het nog niet hebben uitgetest, zou ik één tip geven: doen. Test het eens uit. Een opstel van vijfhonderd woorden over Gent, de mooiste stad van Vlaanderen, een speech voor de minister rond innovatie in Vlaanderen, of een afbeelding van de Mona Lisa, maar geschilderd in de stijl van Picasso, het is allemaal mogelijk. Een eenvoudig commando, een druk op de knop en het komt uit het systeem.

De toepassingen van die generatieve artificiële intelligentie lijken wel eindeloos. Van het onderwijs over de bedrijfswereld tot in de creatieve sector, het zal een impact hebben op onze maatschappij. Het zal ervoor zorgen dat een aantal jobs verloren gaan, maar het zal ook nieuwe, werkbare jobs creëren. Het zal onze productiviteit kunnen verhogen. En het zal onze economie ook een boost kunnen geven.

Ook al is de website van ChatGPT sinds vorig jaar online, hij is eigenlijk pas deze week echt bij het brede publiek bekend door de investering van Microsoft. Dat maakt naar verluidt 9 miljard euro vrij voor de investering in die technologie. Dat bevestigt wat al veel langer leeft binnen de technologiesector, namelijk dat artificiële intelligentie effectief relevant is vandaag en niet meer zal verdwijnen. Het zal een brede maatschappelijke impact hebben op onze bedrijven en op onszelf als burger.

Minister, Vlaanderen heeft eind 2021 een nulmeting gedaan bij bedrijven rond artificiële intelligentie. Daaruit bleek dat een kwart van de bedrijven al gebruikmaakten van de toepassingen. Maar meer dan de helft van de bedrijven had weinig kennis en kon eigenlijk niet zeggen wat artificiële intelligentie precies is of wat de voordelen zijn. Hoe zult u het gebruik van artificiële intelligentie bij onze bedrijven verder stimuleren?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega De Roo, ik heb er even aan gedacht om het antwoord op uw parlementaire vraag te laten beantwoorden door ChatGPT. Ik heb het nog niet gedaan. We kunnen het straks eens testen.

U weet in ieder geval dat het versterken van de Vlaamse positie inzake artificiële intelligentie een absolute topprioriteit is in het bredere digitaliseringsbeleid. Daarom trekken we daar jaarlijks ook meer dan 32 miljoen euro voor uit. En natuurlijk zijn niet alleen de koplopers belangrijk. We hebben een heel aantal koplopers, maar ook de tweede rij, onze kmo's, moeten mee. Data zijn als het ware de brandstof voor die AI-motor. En daarvoor is die digitalisering natuurlijk cruciaal: eerst digitaliseren, dan data, en zo kun je dan met AI tot automatisering en nieuwe diensten komen.

Binnen de beleidsagenda van AI rollen we sinds 2019 heel wat acties uit om onze bedrijven daarrond te informeren, te sensibiliseren en vooral ook te versterken. Zo is er bijvoorbeeld 'Start AI', een begeleiding of individuele coaching voor drie dagen bij onze bedrijven. Wat cruciaal is, wat ik heel belangrijk vind, is dat onze ondernemingen mee zijn, en dat we dus ook de ondernemersorganisaties heel nauw bij ons daarrond, en dat we periodiek afstemmen, samen met de kenniscentra en de stuurgroep AI. Want het is duidelijk dat de verdere toepassing van AI een opdracht is voor de triple helix. Het Vlaams actieplan Artificiële Intelligentie, samen met het actieplan rond cybersecurity zal door onze administratie aan een evaluatie onderworpen worden. Ik verwacht die resultaten nog voor de zomer van dit jaar.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Artificiële intelligentie biedt zeer veel kansen voor onze bedrijven. Het is ook goed dat daar een topprioriteit van wordt gemaakt. Maar de technologie op zich heeft natuurlijk ook een aantal risico's. Denk onder meer aan misleiding. Het is eigenlijk zeer moeilijk te onderscheiden wat een AI-systeem maakt en wat de mens kan creëren, waardoor je mensen kunt gaan bestrijden. Maar ook privacy en alles wat met discriminatie te maken heeft, zijn mogelijke risico's die we niet over het hoofd mogen zien.

We hebben hier in het parlement over een resolutie gestemd – en unaniem aangenomen –, die het eigenlijk had over de kansen voor de implementatie van artificiële intelligentie in Vlaanderen, maar ook de voorwaarden. In die voorwaarden hebben we hier gesteld dat zowel de toepassingen, de transparantie en de ethiek van die toepassingen maar ook de controle op die toepassingen van cruciaal belang zijn.

Minister, ik heb wel aan ChatGPT gevraagd welke vraag ik hierover kon stellen, en ChatGPT zei mij: "Kan de minister aangeven welke stappen er worden genomen om ervoor te zorgen dat AI ethisch verantwoord wordt toegepast in onze samenleving?"

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Bedankt voor de vraag, het is een interessant thema. We hebben er in de vorige legislatuur, toen minister Muylers minister voor Werk en Economie was, heel wat debatten over gehad. We hebben ook die discussies gehad over de resolutie. Het is zoals u zegt: artificiële intelligentie is er en zal in de toekomst nog een heel belangrijke rol spelen in onze economie. Er zullen voor- en nadelen aan verbonden zijn. We zien dat landen zoals Amerika en China ongelooflijk ver staan als het gaat over de ontwikkelingen rond artificiële intelligentie. Wij vanuit Vlaanderen of Europa zullen hen helaas niet kunnen bijbenen, maar er wel gebruik van kunnen maken.

Maar waar we wel een rol in kunnen spelen – en dat geeft u op het einde inderdaad ook aan –, is natuurlijk dat ethisch aspect. Je moet ervoor zorgen, als mensen worden blootgesteld aan artificiële intelligentie, dat de voordelen er zijn, maar dat je wel maximaal inzet op wat die artificiële intelligentie in bepaalde situaties doet die moeilijk zijn, die ethisch afweegbaar zijn. Er moet een keuze gemaakt worden op welke manier mensen daarin beïnvloed worden. Ik denk dat Vlaanderen en Europa daar een heel erg belangrijke rol kunnen spelen, zodat we zeker ook niet blootgesteld worden aan technologieën die ontwikkeld worden vanuit regimes die toch een andere visie hebben op democratie, vrije waarde, ethische aspecten. Op welke manier is Vlaanderen daar op dit moment mee bezig, en welke stappen zullen er nog genomen worden in de toekomst?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Bedankt voor deze interessante vraag, omdat het inderdaad een vraag is die soms ook wat emoties oproept. Ik denk dat collega Annouri terecht een aantal bezorgdheden opsomt. En zo zijn er nog wel een aantal bezorgdheden. Maar dan kijk ik ook eventjes naar de andere kant van de medaille, namelijk hoe het komt dat zo weinig bedrijven eraan meedoen, ook al zijn wij koploper – want voor alle duidelijkheid, met onze 25 procent van de Vlaamse ondernemingen die gebruik maken van artificiële intelligentie zijn we koploper in Europa. Maar dat is nog maar 25 procent. Dat vind ik nog altijd wel bizar weinig omdat, ondanks de bezorgdheden die er terecht zijn, dit wel heel wat mogelijkheden biedt, ook voor ondernemingen.

Men had indertijd een industriepartnerschap vanuit de overheid georganiseerd met de kmo's, zodat de kmo's met een private aanbieder van AI de opportuniteiten voor die AI-adoptie in kaart konden brengen. Een jaar geleden zat dat in een testfase, dus is mijn bijkomende vraag of u daar al resultaten van hebt. Kan dit nu breder uitgerold worden, ja of neen? Bedankt.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik heb mij naar aanleiding van ChatGPT onmiddellijk afgevraagd wat de Vlaamse Regering moet doen om AI te promoten bij de bedrijven. Ik krijg daar instant een heel duidelijk antwoord op: ondersteuning voor Onderzoek en Ontwikkeling, opleiding, netwerken en samenwerking, regelgeving en standaardisatie. Ik denk dat dat een goed kader is.

De Vlaamse Regering heeft al belangrijke stappen gezet. Maar waar ik nog altijd op mijn honger blijf zitten, is het ethische kader. Ik ben blij dat collega De Roo daar ook naar verwijst. We hebben daar ons Kenniscentrum Data & Maatschappij voor, maar daar moeten nog heel grote stappen worden gezet naar het ethische kader, het gebruik van onze data en onze privacy, volledig conform de General Data Protection Regulation (GDPR).

Minister, wat zal de Vlaamse Regering doen om het Kenniscentrum Data & Maatschappij nog veel meer te versterken, om ons dat robuuste ethische kader te geven, om zorgvuldig met AI om te gaan?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, ik noteer, al dan niet via ChatGPT, drie vragen over de ethische kwestie rond AI. Het is natuurlijk belangrijk om dat mee te bewaken in de verdere ontwikkeling. Daarom werd inderdaad bij de start van de beleidsagenda voorzien in het Kenniscentrum Data & Maatschappij. Dat platform zorgt, rekening houdend met de evolutie in de wetgeving, voor informatie, workshops en tools om ontwikkelaars en gebruikers ook op dat vlak heel goed te begeleiden.

Specifiek over de ChatGPT, waarnaar wordt verwezen, komen er nieuwe vragen naar boven. Wat is de invloed op onderwijs, kennisinstellingen, cultuur, intellectuele eigendom? Dat zijn allemaal pertinente vragen. Het is belangrijk om dat ook interdisciplinair te bekijken. Het Kenniscentrum Data & Maatschappij heeft ondertussen gesprekken opgestart over ChatGPT, over de ethische aspecten daarvan, onder meer met de Vlaamse AI Academie (VAIA), en ook met Digi-sprong, voor wat het onderwijs betreft.

Er is inderdaad voor de regering een belangrijke uitdaging weggelegd, mevrouw Segers, om dat aspect verder te versterken via het Kenniscentrum Data & Maatschappij. Dat is absoluut onze intentie.

Collega Gryffroy, de proeftuinen Industrie 4.0, waarnaar u verwees, zijn er inderdaad geweest. De financiering is ondertussen afgesloten. Heel wat initiatieven rond AI en datagedreven digitalisering zijn daarna blijven doorwerken. De ESF-financieringen (Europees Sociaal Fonds) werden verder geïmplementeerd in de verschillende bedrijven en kmo's die daarrond hebben gewerkt. Dat zijn op dat vlak belangrijke hefboomen geweest. Dat zal inderdaad onze aandacht blijven vasthouden, want, inderdaad, we zullen de datagedreven werking uiteindelijk de baas moeten blijven om te kunnen overgaan tot AI. Dat zal de brandstof zijn. Dat zullen de fundamenten zijn om te komen tot meer AI-toepassingen, die de productiviteit en competitiviteit van onze bedrijven zullen kunnen versterken.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, dank u voor uw bijkomende antwoord.

AI zal een steeds belangrijker deel van ons leven uitmaken. Zoveel is duidelijk. Microsoft heeft de deal van 9 miljard euro in OpenAI aangekondigd. Ondertussen zijn de belangrijkste concurrenten, Apple en Google en de Amazons van deze wereld, ook bezig met het ontwikkelen van hun eigen systemen. We moeten dus de privacy en de veiligheid van onze consumenten, van onze burgers, beschermen. Die moeten hoog in het vaandel staan. We moeten onze bedrijven stimuleren om daarin verder te stappen. Ik roep u op om werk te blijven maken van de aanbevelingen die wij in deze resolutie hebben gedaan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Vlaamse aanwezigheid in Davos

ACTUELE VRAAG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de deelname van de minister-president aan het World Economic Forum in Davos

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Collega's, minister-president, vorige week vond in Davos het World Economic Forum (WEF) plaats. Daar kwamen politici van de diverse continenten samen, maar tegelijkertijd ook bedrijfsleiders en het internationale middenveld, zoals we dat kunnen noemen.

U vertegenwoordigde namens de Vlaamse Regering ons land, Vlaanderen. De koopkrachtcrisis was natuurlijk het centrale thema van deze editie van het WEF. Volgens een bevraging bij politici, ngo's en bedrijfsleiders is dat de uitdaging voor de komende jaren. De koopkrachtcrisis klinkt ons ook hier in Vlaanderen bekend in de oren. Iedereen voelt die. Iedere burger, iedere Vlaming weet dat we in moeilijke tijden leven. We kennen een inflatie en stijgende prijzen, energieprijzen. De concurrentiepositie komt in gevaar. Er is dan ook een reële dreiging voor onze welvaart en onze economie. De Vlaamse Regering wil deze koopkrachtcrisis te lijf gaan, onder meer door buitenlandse investeringen aan te trekken, want op die manier doet men natuurlijk aan jobcreatie en dus ook aan welvaartcreatie in onze regio.

U hebt heel wat bedrijfsleiders ontmoet, waarbij u Vlaanderen hebt gepromoot als een open economie, een state-of-the-artregio en een innovatieve kennisregio. Ondertussen konden we via de media ook de cijfers van de voorbije jaren

vernemen die Flanders Investment & Trade (FIT) heeft bekendgemaakt. Buitenlandse ondernemingen investeerden zo'n 5 miljard euro in Vlaanderen. Dat heeft ongeveer 6500 bijkomende jobs gecreëerd, wat natuurlijk goed is voor onze welvaart en natuurlijk een gevolg is van die open handel en die investeringen, veelal in strategische sectoren zoals de farmasector en de chemische sector en uiteraard ook in onze innovatieve kennisregio.

Minister-president, kunt u concreet toelichten wat uw contacten daar waren? Hoe evalueert u dit? Wat was het belang ervan? Op welke manier zullen we hiervan ook de resultaten kunnen zien?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister-president, vorige week ging u inderdaad met een delegatie naar Davos in Zwitserland voor de bijeenkomst van het World Economic Forum. Elk jaar komen daar politici, bedrijfsleiders, bankiers en miljardairs, al dan niet met hun privévliegtuig, samen om er de wereldproblemen te bespreken, uiteraard allemaal ver weg van de parlementen. Het lijkt me dan ook cynisch dat het net deze elite is die telkens weer met een moraliserend vingertje de bevolking terechtwijst als het bijvoorbeeld gaat over reizen en de klimaatverandering. Pittig detail: de superrijken die met hun privévliegtuigen van en naar Davos reizen, zorgen mee voor een CO₂-uitstoot die gelijk is aan die van 350.000 wagens op één week tijd.

Wat het lidmaatschap betreft: tot en met 2020 betaalde de Vlaamse overheid 55.000 euro per jaar. Ondertussen is dat bedrag opgetrokken naar bijna 176.000 euro omdat Vlaanderen een 'associate member' is geworden, en de deelnameprijs om naar Davos te gaan, bedraagt meer dan 27.000 euro.

Minister-president, vanuit Davos maakte u bekend dat buitenlandse bedrijven in 2022 voor een recordbedrag van meer dan 5 miljard euro hebben geïnvesteerd in Vlaanderen. Dat is natuurlijk goed nieuws. Er komt echter toch ook heel wat kritiek op het WEF. Deze elitaire organisatie zou niet transparant zijn. Ze zou ook enkel en alleen de belangen van de rijke elite dienen, en ze zou een globaliseringsagenda nastreven, die onder andere nationale grenzen als een hinderpaal ziet en de vrije meningsuiting aan banden wil leggen.

Daarom heb ik de volgende vragen. Kunt u de resultaten van uw bezoek dit jaar toelichten? Op welke manier tracht u te voorkomen dat de extreme globaliseringsagenda van het WEF ingaat tegen de belangen van Vlaanderen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, dank u wel voor de vragen. Ik was inderdaad vorige week in Davos ter gelegenheid van het World Economic Forum. Misschien is het toch eens goed om te duiden wat ik daar doe. In het grote congrescentrum van dat kleine skistadje vinden er inderdaad heel wat seminaries en weet ik veel wat allemaal plaats over de meest diverse thema's, maar Davos is de unieke gelegenheid om op drie dagen tijd een hele reeks CEO's, internationale topmensen van multinationale bedrijven, op een paar vierkante kilometer bijeen te hebben.

Bij mijn dagen in Davos – dinsdag, woensdag, donderdag – zit mijn agenda vol bilaterale ontmoetingen met die CEO's. Waarom? Met maar een betrachting. Om te kijken of zij die al geïnvesteerd hebben in Vlaanderen, tevreden zijn over die investering, en of we die verder kunnen uitbreiden. En om diegenen die met een investeringsprogramma rondlopen te trachten naar Vlaanderen te halen. Dat is

de invulling van mijn tijdbesteding in Davos, en dat kun je op geen enkele ander manier realiseren.

Ja, ik zou naar al die hoofdkwartieren over heel de wereld kunnen vliegen, en het zou veel meer dan drie dagen tijd kosten, en het zou natuurlijk een veelvoud aan kilometers in de lucht zijn, en ik denk dat niemand dat wil. Voor mij is de betrachting daar om, ten eerste, het investeringsklimaat van Vlaanderen te toetsen met de CEO's, en, ten tweede, om zij die met investeringsprojecten zitten, effectief naar Vlaanderen te halen.

En we konden daar een prachtig project aankondigen. PureCycle, een Amerikaans bedrijf, wil in de haven van Antwerpen en Brugge investeren in een plasticrecyclagefabriek. Het gaat over harde plastic, de moeilijk te recycleren plastic. Ze hebben al twee dergelijke 'plants' in Amerika staan, en er zal op de vroegere General Motorsite ook zo'n plant hier in Vlaanderen komen, die harde plastic terugbrengt naar de basisingrediënten van plastic, in zijn meest zuivere vorm.

Er is hier geweest op de cijfers van investeringen die we vorig jaar konden aankondigen. Maar we hebben ook eens nagekeken wat de bedrijven die we de afgelopen jaren ontmoet hebben in Davos, en niet alleen ik, maar ook mijn voorganger, de heer Bourgeois in zijn laatste jaar, hebben geïnvesteerd. Die bedrijven hebben in totaal voor meer dan 5 miljard euro geïnvesteerd in Vlaanderen, en meer dan 2500 banen gecreëerd.

Beweer ik hiermee dat dat is omdat we die mensen in Davos hebben ontmoet? Die een-op-eenverbanden kun je niet maken. Maar het is wel klantenbinding, het is kijken naar wat bijgespijkerd moet worden in ons investeringsklimaat om die investeringen rond te krijgen.

Ik heb dit jaar in Davos bilateraal 28 bedrijven ontmoet. Daarnaast waren er nog een paar rondetafels, dus in totaal heb ik rond de 40 CEO's ontmoet. Die mensen stellen samen 16.000 mensen in Vlaanderen tewerk. Wat was de grote bekommernis? We komen straks terug op de vraag van de heer Van Rompuy. De individual retirement accounts (IRA's) in Amerika waren de grote bekommernis van de bedrijfsleiders.

Een tweede element – en daar sluit ik mee af, voorzitter – is dat we in Davos opnieuw het Vlaams Datanutsbedrijf hebben kunnen positioneren. We hebben de toezegging gekregen, zowel van Microsoft als van Philips – en Philips, dat zult u weten, is niet meer de televisies en huishoudapparaten, die zitten nu helemaal in de gezondheidssector met de meest moderne apparatuur – dat ze mee partner willen worden van het Datanutsbedrijf.

Ik besluit: ik kan nergens zo efficiënt contact hebben met die bedrijven, als daar in Davos op die paar dagen tijd.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u, minister-president. U hoorde het verschil in de vraagstelling, tussen mijn fractie, en ik dacht eerst een collega van de PVDA, maar het is blijkbaar een collega van het Vlaams Belang, die wees op de privé-vliegtuigen en de politieke elite en dergelijke meer. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Wat voor ons van belang is, en dat blijkt inderdaad uit uw antwoord, is dat er geïnvesteerd wordt in Vlaanderen, en dat hier jobs gecreëerd worden in Vlaanderen. Daarvoor is het goed, minister-president, dat u gesproken hebt met zoveel bedrijven, met zoveel CEO's, die inderdaad in Vlaanderen in de toekomst nog meer wensen te investeren, en dat we op die manier de welvaart kunnen

garanderen in ons land. U ziet ook nu het verschil tussen twee partijen: een oppositiepartij en een partij die aan de macht is, en waaruit duidelijk blijkt dat wij ervoor willen zorgen dat Vlaanderen aan de top staat, dat we economische groei hebben, dat we zo weinig mogelijk werkloosheid hebben, en daarvoor moeten we inderdaad inspanningen doen, en dan denk ik dat het WEF een nuttige ontmoeting was. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister-president, internationale contacten en ontmoetingen zijn zeer belangrijk. Ik denk dat iedereen het daarover eens is. Maar er zijn daar ook wel informele contacten die gebruikt worden, onder de paraplu van het WEF, om een bepaalde agenda door te duwen. Die club is weinig transparant, en daarom is het ook onze democratische plicht om daar vragen over te stellen.

Wat die buitenlandse samenwerking betreft: komt dat enkel door wat gesprekken te voeren in Davos? Ik kan maar moeilijk geloven dat daar op een week tijd het ene miljoenencontract na het andere binnengehaald wordt. De minister-president heeft er inderdaad al naar verwezen dat dat niet het geval is.

Nu, u hebt eerder ook al gezegd dat u de samenwerking met het WEF wilt versterken. Nochtans blijkt uit mediaberichten dat er steeds minder prominenten naar Davos afzakken en dat deze lobbyclub van zijn pluimen verliest. Klopt dat volgens u, en waarom wil deze Vlaamse Regering dan nog inzetten op een versterkte samenwerking? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister-president, het is goed dat u samen met de premier ons land vertegenwoordigde in Davos. Het is belangrijk te weten dat wij onze welvaart te danken hebben aan de focus die we leggen op innovatie, onderzoek en ontwikkeling. Het is dan ook belangrijk dat we aanwezig zijn ... *(Opmerkingen van Andries Gryffroy)*

De voorzitter: Kom, laat hem uitspreken, alsjeblieft.

Bart Tommelein (Open Vld): Ik hoop alvast dat u zeer nuttige contacten hebt kunnen leggen, minister-president. U weet dat ik u steun en dat onze fractie u daarin volop steunt.

Ik heb wel nog een bijkomende vraag. Hebt u tijdens deze contacten kunnen peilen naar wat er leeft bij die buitenlandse actoren over hun aanwezigheid in Vlaanderen? Hoe ervaren zij dat, en hebt u gemerkt in uw contacten dat er bepaalde obstakels zijn die we prioritair moeten aanpakken?

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister-president, uw aanwezigheid in Davos heeft ervoor gezorgd dat er witte rook kwam rond data. U hebt het zelf ook aangehaald: een samenwerking – of een potentiële samenwerking – met Microsoft en met Philips. Microsoft zal hier drie datacenters bouwen en wil in die hoedanigheid natuurlijk wel een beroep doen op ons Vlaams Datanutsbedrijf. En Philips kijkt vooral in het kader van gezondheidszorg naar de persoonlijke datakluisen.

Minister-president, mijn bijkomende vraag daarbij is op welke manier die precies zullen samenwerken. Is het de bedoeling dat zij instappen in het systeem van die betalende lidmaatschappen? Of zijn er andere afspraken gemaakt met die twee bedrijven?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): In de eerste plaats: veel beterschap, mijnheer Jambon. Ik denk niet dat wij u hier al gezien hebben sinds dat u uw voet gebroken had. Maar we weten nu dat we vragen moeten stellen over uw buitenlandse reizen om u in het parlement te zien. Maar welgemeend veel beterschap, mijnheer Jambon. *(Opmerkingen)*

U bent vorige week naar Davos gevlogen voor het Wereld Economisch Forum, maar u hebt daar precies toch niet heel goed opgelet. Want miljardairs van over de hele wereld zijn daar komen vragen: "Belast ons meer." Het is nu tijd om de extreme rijkdom aan te pakken; het is nu tijd om de ultrarijken te belasten. Het is niet de PVDA die dat zegt, maar de ultrarijken zelf. Dus ik dacht: als de superrijken het zelf zeggen, dan zal de N-VA wel luisteren. Maar nee, niks is minder waar. U komt terug in België en het eerste wat de N-VA vraagt, is meer belastingen op de energiefactuur: hogere facturen voor de mensen.

Minister, dan vraag ik me af ... De heer Francken vond dat hogere accijnzen absoluut niet konden ... *(Opmerkingen van Andries Gryffroy en Koen Daniëls)*

Het gaat om dezelfde partij, of vergis ik mij? Jullie babbelen met elkaar, toch? *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega D'Haese heeft het woord!

Jos D'Haese (PVDA): Dus niet kijken naar de superrijken, geen miljonairstaks, gewoon meer accijnzen in de energiefactuur. Ik weet uiteraard, beste collega's, dat dat niet het niveau hier is, en dus is mijn vraag aan u, minister-president: welke inspiratie voor uw beleid hier in Vlaanderen haalt u uit dat pleidooi van die superrijken om meer te kunnen bijdragen aan onze samenleving?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Slagmulder, Vlaanderen is een regio die op export gericht is. Vlaanderen is een natie die één derde van haar jobs aan internationale handel en aan internationale investeringen heeft te danken. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

Ook in de landbouw. Als dat uw frustratie is, kan ik dat gerust bevestigen: ook in de landbouw. Geen enkel probleem.

En dat onderhouden is – denk ik – een taak van een minister die verantwoordelijk is voor buitenlandse zaken, voor buitenlandse handel, en die minister-president is. Dat is mijn taak.

Davos geeft mij de gelegenheid om op drie dagen tijd de top van de bedrijfs-wereld te ontmoeten. En ik vind dat ik daar moet zijn. Ik vind dat het daar mijn taak is om ten eerste te horen of men tevreden is over het investeringsklimaat in Vlaanderen, en ten tweede waar de projecten zitten, om te proberen om die maximaal naar Vlaanderen te halen. U kunt daar van alles bijspelen. Ik constateer hier dat jobs aantrekken en buitenlandse investeringen aantrekken voor het Vlaams Belang minder belangrijk is dan een hele ideologische theorie over globalisatie en weet ik veel allemaal wat. Mij gaat het om de jobs. *(Applaus bij de meerderheid)*

Mijnheer Tommelein, de premier was daar ook, maar ook twee andere ministers waren daar aanwezig: de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Groen heb ik daar ook kort kunnen ontmoeten.

Wat zijn de obstakels bij de buitenlandse actoren? Ik moet eerlijk zeggen dat vooral bij de industriële bedrijven hét grote thema de Inflation Reduction Act (IRA) in de Verenigde Staten was, en dat men daar een Europees antwoord op wil. Ik ga daar straks, in antwoord op de vraag van de heer Van Rompuy, nog wat uitgebreider op in. Ik moet zeggen dat dat de grootste bekommernis was, minder de lokale investeringen ... ik moet eerlijk zeggen dat de meeste bedrijven zeer tevreden waren over Vlaanderen. Er zijn altijd wat dingen die beter kunnen: ons vergunningsbeleid en weet ik veel wat. Maar het grote 'koppijnpunt', om het zo te noemen, was de Amerikaanse IRA, dat moet ik wel zeggen.

Mijnheer De Roo, u zegt "potentiële samenwerking met Microsoft en met Philips". Ik kan u zeggen dat we daar net hebben verkregen dat het een effectieve samenwerking zal zijn. Bij Microsoft gaat het erom dat datakluisstelsel in hun pakketten op te nemen. Dat is dus een ongelooflijke stap vooruit. Bij Philips is het om te kijken of we via het Datanutsbedrijf, via het inzetten op data, niet veel meer preventief kunnen werken en zo de curatieve kosten van de gezondheidszorg naar beneden halen. Ik zou dus zeggen dat Vlaanderen ervoor gaat zorgen dat de federale kosten van de gezondheidszorg omlaag gaan, door die samenwerking.

En dan mijnheer D'Haese, ik ben daar naartoe gegaan als minister-president en als ik naar mijn bevoegdheden moet kijken, ga ik niet over bevoegdheden van Fiscaliteit maar ik kan natuurlijk wel zeggen, als geïnteresseerde in het debat, dat de meesten van de superrijken niet in België wonen. Met de belastingdruk in België, de hoogste van de hele westerse wereld, denk ik dat de superrijken in Vlaanderen, in België, misschien wel anders zouden praten. Maar goed, het is onze bevoegdheid niet. Ik hoop dat we daarover op een bepaald moment ooit ook met bevoegdheid kunnen spreken, hier in het Vlaams Parlement, maar dat is natuurlijk een ander debat. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u, minister-president.

Het blijkt opnieuw dat de twee extremen elkaar toch geregeld eens vinden op bepaalde domeinen. Ik denk dat het inderdaad van belang is dat u daar aanwezig was en Vlaanderen gepromoot hebt als een open economie, als handelseconomie. We liggen centraal in Europa, hebben belangrijke havens. We zijn ook een innovatieve kenniseconomie en we moeten dat blijven promoten. Het is goed dat er afspraken gemaakt zijn rond het Vlaams Datanutsbedrijf met Microsoft en Philips. Ik denk dat het alleen maar een succes kan zijn, en we moeten inderdaad ambitieus durven zijn en blijven. We moeten durven inzetten op een groei in onze economie, op het creëren van jobs en welvaart. Daarom is het zo belangrijk dat wij als kleine natie en u als minister-president, daar aanwezig zijn om op die manier ons Vlaanderen in de wereld meer op de kaart te zetten. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister-president, natuurlijk zijn jobs belangrijk voor het Vlaams Belang, maar ik maak me wel zorgen over bepaalde intenties van het World Economic Forum. In Davos worden toekomstplannen gesmeed zonder ook maar enige democratische legitimiteit, en ik ben ervan overtuigd dat deze plannen zeker niet in het voordeel zijn van Vlaanderen, integendeel. Opengrenzenbeleid, klimaathysterie, wokecensuur en ga zo maar door: ik vind dat we deze schimmige lobbyclub dus zeker niet mogen beschouwen als een gewone lobbygroep of een normale netwerkorganisatie. Ik roep de Vlaamse Regering daarom op om niet blind te zijn voor deze linkse, 'globalistische' agenda van het WEF en vraag ook om op zoek te gaan naar

alternatieven. Het lijkt me niet meer dan logisch dat deze Vlaamse Regering het huidige lidmaatschap in vraag durft te stellen en erover waakt dat aan onze democratische waarden niet geraakt wordt. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het bezoek van de minister-president aan Oekraïne en de geleverde steun

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het bezoek van de minister-president aan Oekraïne

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, u ging vorige week niet alleen naar Davos, u was ook in Oekraïne. U was daar naar aanleiding van iets wat ons natuurlijk allemaal bezighoudt: de oorlog in Oekraïne en de hulp die men daar nodig heeft en de hulp die we kunnen bieden.

De oorlog in Oekraïne is nu al bijna een jaar bezig. Sinds Rusland binnenviel, zijn er al erg veel mensen gedood. Er is ook al heel wat infrastructuur vernietigd. De grote debatten vandaag gaan dan over wapens, tanks, munitie en dergelijke meer, maar misschien zelfs belangrijker is ervoor zorgen dat de Oekraïners zelf in hun eigen land kunnen overleven, zeker nu in volle winter.

Enkele dagen geleden bracht u een bezoek aan Oekraïne, samen met Rode Kruis Vlaanderen. U bezocht er Odessa, Loetsk en Rivne. De Vlaamse Regering heeft 2 miljoen euro uitgetrokken, zo heb ik begrepen, om een zestigtal stroomgeneratoren te leveren. Er zijn er al 16 geleverd, als ik mij niet vergis. De rest volgt de komende maanden.

Dat is een belangrijk initiatief. Dat vinden wij ook, zeker gezien de systematische vernieling van essentiële voorzieningen door de Russen in deze oorlog. U bracht ook al een bezoek aan een watervoorzieningsmaatschappij en aan een stedelijk ziekenhuis in Loetsk. Tijdens uw bezoek gaf u ook aan dat u niet uitsloot dat Vlaanderen nog extra inspanningen zal leveren.

Hoe evalueert u uw eigen bezoek aan Oekraïne? Welke gesprekken hebt u daar gevoerd?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, u bent inderdaad de voorbije dagen in Oekraïne geweest, zoals reeds gezegd. Zoals we allemaal weten, is het een land dat al een jaar in oorlog is met Rusland, toch een van de grootste landen ter wereld. Vanuit Vlaanderen hebben we altijd onze solidariteit getoond. Dat gebeurde op lokaal vlak. Dat gebeurde op individueel vlak. Dat gebeurde inderdaad vanuit de Vlaamse overheid. Ikzelf ben bijvoorbeeld met enkele collega's, onder meer Kris Van Dijck, met vijf bestelwagens richting Oekraïense grens gereden met onder meer medisch en ander materiaal. Die solidariteit is bijzonder groot in ons land.

Ook u ging met een humanitair doel naar Oekraïne, en met een sterke boodschap, namelijk dat wij sociaal en solidair willen zijn met Oekraïne. Zoals we hebben kunnen lezen in de media, bezocht u een ziekenhuis in Loetsk en een

watervoorzieningsmaatschappij. Daar zijn heel specifieke problemen, omdat er geen drinkbaar water meer is. Want de Russische agressor valt niet zomaar militairen aan. Die valt burgerdoelwitten aan. Het is dan ook bijzonder goed dat u een steunpakket van 2 miljoen euro hebt uitgetrokken voor een zestigtal stroomgeneratoren, die de stroomtoevoer moeten verzekeren in scholen, openbare gebouwen, ziekenhuizen en zorginstellingen in de regio van Loetsk, Rivne en Odessa. Dat is absoluut nodig.

Minister-president, kunt u wat bijkomende toelichting geven over de contacten die u gelegd hebt? Kan Oekraïne in de toekomst ook nog bijkomende steun verwachten? Want dat land is, zoals u met uw eigen ogen gezien zult hebben, bijna volledig kapotgeschoten, en er zal natuurlijk een periode komen dat het land opnieuw opgebouwd moet worden.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik ben eigenlijk maandag in Oekraïne geweest. Zondag heb ik de hele dag gereisd en ook dinsdag heb ik de hele dag gereisd om terug te komen. Het is nogal complex. We zijn aangekomen in Lviv en dan naar Loetsk gereisd op dinsdag. Ik ben dus niet naar Rivne en Odessa geweest. Daar komen wel stroomgeneratoren. We hebben daar inderdaad 2 miljoen euro voor uitgetrokken, op vraag van het Rode Kruis Vlaanderen, dat daar met 'boots on the ground' is. Zij zeiden dat dat de grootste behoefte is op dit moment, omdat door de Russen inderdaad strategisch elektriciteits- en stroomvoorzieningen gebombardeerd worden en ze daar niet over voldoende generatoren beschikken. Bijvoorbeeld in het waterzuiveringscentrum Dubnivska in Loetsk dat we bezocht hebben, is de stroomgenerator al geleverd en operationeel. Die garandeert nu aan 127.000 Oekraïners zuiver water, zelfs als de stroomvoorziening uitvalt.

In het ziekenhuis dat we ook ter plaatse zijn gaan bezoeken, is alles in gereedheid gebracht. De stroomgenerator die nu onderweg is, kan daar geïnstalleerd worden. Daar hadden we het schrijnende geval dat als men operaties plant die bijvoorbeeld langer dan een uur duren, men er eigenlijk niet aan durft te beginnen. Want je zult het maar meemaken dat de patiënt daar ligt en alle toestellen vallen uit. Die schade is natuurlijk niet te overzien. Dat zal daar dus ook opgelost worden.

Op dit moment hebben we inderdaad al 28 generatoren aangekocht. Daarvan zijn er 16 al geleverd en al ingezet. 12 zijn nog onderweg. Er zullen er nog een 30-tal bijkomend worden aangekocht. Die markt is tamelijk schaars op dit moment. Het is een kwestie van de stroomgeneratoren te vinden. We zullen die installeren in Lutsj, Rivne en Odessa helemaal in het zuiden.

Ik heb tijdens de ontmoetingen daar heel positieve en zelfs bijna emotionele reacties gekregen. We zitten daar natuurlijk in het westen. De oorlog situeert zich vooral in het zuiden en in het oosten, maar toen we net weg waren, is er een bomalarm geweest. Dus ook in Lviv en Lutsj is die dreiging er permanent.

Ik heb gezegd dat wij concrete vragen om steun altijd willen bekijken, zoals hier. Het Rode Kruis-Vlaanderen heeft gezegd dat dit een heel prangende nood is. Dan is het onze plicht. In de speeches die ik daar heb gegeven, zeg ik ook altijd dat we bij hen zijn en dat zij de democratische waarden en mensenrechten verdedigen. Dat zijn allemaal mooie woorden en dat komt ook wel binnen, maar als men dat tegelijkertijd kan laderen met heel praktische hulpgoederen, is dat nog iets sterker dan woorden.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, dank u wel voor uw antwoord. Ik wil op de heer Vanlouwe repliceren dat niet enkel de heer Vanlouwe naar de grens met Oekraïne is gegaan, maar dat velen onder ons dat ook hebben gedaan. Het is mooi om te zien dat heel veel Vlamingen initiatieven nemen ten aanzien van de bevolking van Oekraïne.

Vanuit Oekraïne is de vraag naar stroomgeneratoren heel groot. Niet alleen de Vlaamse Regering maar ook verschillende steden in Vlaanderen, zoals Gent, leveren stroomgeneratoren. Minister-president, u verwees terecht naar het feit dat men bijvoorbeeld niet wil dat er een stroompanne is tijdens een operatie. U zei ook dat vooral in het westen stroomgeneratoren worden geleverd. Ik vraag me af of die niet kunnen worden verschoven naar het oosten en of er plannen zijn om dat te doen. U sprak over extra inspanningen, maar hebt u met de lokale overheden en met de regering in Oekraïne gepraat om te zien welke extra inspanningen u kunt doen?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank u voor uw verdere toelichting. Ik denk dat we alleen maar tevreden kunnen zijn dat onze regering resoluut de kaart van de Oekraïense bevolking trekt en blijft trekken en zeer concreet humanitaire hulp levert. De actie van de Oekraïense overheid, 'Generators of Hope', wordt gesteund en gedragen door de Europese Commissie, waardoor veel landen, en dus ook Vlaanderen, die generatoren hebben geleverd. Als ik het goed voorheb, zouden het er voorlopig 60 zijn, zijn er al 28 gekocht en zijn er al 16 geleverd. Het is absoluut nodig. Die inspanningen van Vlaanderen gaan bijzonder ver en moeten ook voortgezet worden. Jammer genoeg is die oorlog nog niet voorbij.

We leveren nu dus die generatoren, die humanitaire hulp. We vangen talloze Oekraïense vluchtelingen op. We geven onderwijs, zelfs in het Oekraïens, voor de kinderen van de vluchtelingen. Vlaanderen toont zich bijzonder solidair. Ik ben er dan ook van overtuigd dat we ook dit jaar onze steun en solidariteit zullen aanhouden en zo nodig ook opdrijven, zoals u na afloop van uw bezoek zei. Ik stel me enkel de vraag – maar het is niet onze bevoegdheid – of er niet meer militaire hulp moet komen vanuit België. U hebt de voorbije dagen gezien dat Duitsland, de Verenigde Staten en Frankrijk bepaalde discussies daarover hebben gevoerd, maar ik hoop dat ook de militaire hulp kan worden opgedreven.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister-president, Vooruit juicht het uiteraard toe dat de Vlaamse Regering inging op de vraag van het Rode Kruis om extra stroomgeneratoren aan Oekraïne te bezorgen. We weten ook dat de Federale Regering grote inspanningen doet voor humanitaire hulp maar ook voor militair materieel, zodat Oekraïne zich kan beschermen tegen de brutale invasie en de oorlogsmisdaden begaan door Rusland.

Dan is het uiteraard ook zeer goed dat Vlaanderen binnen de eigen bevoegdheden bekijkt waar het ook steun kan leveren aan de Oekraïense bevolking. Alle steun is daar meer dan welkom.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, dat extra steunpakket van 2 miljoen euro met de levering van dat zestigtal stroomgeneratoren, dat is een heel goede zaak. De toepassing daarvan, die u daarnet hebt geschetst, bewijst dat ook heel duidelijk. Het is heel positief dat Vlaanderen hulp biedt aan Oekraïne binnen de bevoegdheden die onze regio ter zake heeft.

Met zijn brute militaire inval schendt Rusland alle vormen en alle bepalingen van het oorlogsrecht, waardoor civiele doelen, energiebevoorrading en burgers de eerste slachtoffers zijn. Gisteren hebben we in de Senaat nog een delegatie van het Oekraïense parlement ontvangen, die daar heeft getuigd over de terreur in haar land. Als we echter kijken naar de globale hulp die ons land en onze regio bieden in vergelijking met andere Europese landen of andere regio's van dezelfde grootte, dan bengelen we wel ietwat onderaan de lijst. Nochtans weten wij in Vlaanderen heel goed, jammer genoeg, wat de gevolgen zijn van zo'n nietsontziende oorlog.

Minister-president, vandaar dus mijn vraag aan u. Uit het verleden weten we welke de noden zijn, welke steun er nodig is uit het buitenland. Mochten er concrete vragen om hulp komen, is daarvoor voorzien in budget binnen het budget voor noodhulp? Voorziet Vlaanderen ook in bijkomende hulp op langere termijn voor de wederopbouw van Oekraïne in de postconflictperiode?

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Collega's, we hebben het natuurlijk al heel vaak gehad over de inval van Rusland in Oekraïne, waarbij de soevereiniteit van een volk wordt aangevallen en we opnieuw oorlog in ons continent kennen. Dat is zeer problematisch, vooral ook omdat je ziet dat Rusland er niet voor terugdeinst om niet alleen militaire doelwitten aan te vallen, maar ook de energie-infrastructuur en dergelijke en zorginstellingen aan te pakken. Op dat vlak zijn deze noodgeneratoren dus zeker een goede ondersteuning. Het bedrag tot nu toe is 2 miljoen euro. Collega Vanlouwe noemde dat een bijzondere inspanning, maar als ik dat in perspectief mag plaatsen: België biedt 77 miljoen euro aan civiele ondersteuning, en dan nog dubbel militaire ondersteuning. 2 miljoen euro is ook ongeveer het bedrag dat we geven om een veelbesproken televisieprogramma op zondagavond te subsidiëren. *(Opmerkingen)*

Ik wou vooral het punt maken dat cd&v zonet maakte. Is het niet het moment om die steun op te schroeven? Hebt u op dat vlak nog verdere inspanningen in het vooruitzicht?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

U was niet aan het opletten.

Bart Tommelein (Open Vld): Ik weet het.

Minister-president, hoe langer die oorlog blijft aanslepen, hoe meer die verzandt in een loopgravenoorlog. We hebben gemerkt dat er nogal wat problemen waren met de bewapening door westerse partners, maar die kogel is nu door de kerk, en ik zie dat anderen volgen. Zoals collega Vanlouwe net zei: wij zijn niet bevoegd voor Defensie. Het heeft dan ook geen zin om u daar veel vragen over te stellen. Dat neemt niet weg dat wij belangrijke humanitaire steun kunnen leveren, zoals stroomgeneratoren enzovoort, want Rusland is al maanden cruciale infrastructuur aan het bombarderen. Wij steunen op diverse manieren, bijvoorbeeld met de levering van 3000 ton strooizout door collega Peeters. Laten we ook niet vergeten dat we hier heel hard hebben gewerkt, met de Vlaamse steden en gemeenten, aan de opvang van meer dan 30.000 Oekraïners. Hoe langer die oorlog duurt, hoe meer steun ze nodig zullen hebben, denk ik. We rekenen erop dat we alles doen wat mogelijk is om die steun en die solidariteit aan te houden.

Zag u tijdens uw bezoek nog bijkomende mogelijkheden om initiatieven te nemen om het Oekraïense volk te ondersteunen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, dank u wel voor de diverse commentaren.

Mijnheer Deckmyn, wij zitten niet alleen in het westen, maar ook in Odessa, dus in het zuiden. Dat is eigenlijk al dicht bij het front. Dit kadert in een actie gecoördineerd door het internationale Rode Kruis, waarmee ook Rode Kruis-Vlaanderen in contact is. Zij bepalen eigenlijk waar die stroomgeneratoren moeten komen. Ik denk dat zij het terrein beter kennen dan ik vanuit het Martelaarsplein. Dat kadert dus in een internationale actie van het Rode Kruis. Zoals hier al is gezegd: er zijn nog heel wat landen die ook stroomgeneratoren geven. Zij zorgen voor de adequate dingen.

Heel wat collega's vragen of er geen bijkomende hulp nodig is. Ik heb nu over die 2 miljoen euro gesproken, maar Vlaanderen heeft natuurlijk al een hele reeks inspanningen gedaan, niet alleen in verband met de opvang van vluchtelingen. Toen we gisteren terugkwamen van Oekraïne, zijn we in Polen ook in het coördinatiecentrum geweest waar vluchtelingen die medische zorgen nodig hebben, van adequate eerste hulp worden voorzien en nadien doorgestuurd worden naar de ziekenhuizen. Vlaanderen – dat is daar gisteren nog eens uitdrukkelijk bevestigd – was de eerste politieke overheid die daar geld aan heeft gegeven, twee of drie dagen reeds na het uitbreken van de oorlog. Zij waren daar bijzonder, bijzonder dankbaar voor. Men zei dat bij andere staten hele procedures moesten worden doorlopen en men was verwonderd dat we vanuit Vlaanderen zo een som geld onmiddellijk gaven. Dus, soms is de grootheid van het getal belangrijk, maar soms is ook de efficiëntie en de effectiviteit van de steun belangrijk.

We hebben ook nog steun gegeven aan Platoprojecten om economische heropbouw te doen, steun gegeven aan UNESCO voor de bescherming van het cultureel erfgoed – herinner u wat in Syrië gebeurd is, om dergelijke zaken tegen te gaan geven we die steun. Er zijn dus een hele reeks steuninitiatieven. Ik wil er ook nog eens op wijzen dat we de democratische krachten uit Wit-Rusland huisvesting geven in Brussel. Maar ik blijf herhalen: wanneer er een gefundeerde vraag komt voor concrete steuninitiatieven willen we die natuurlijk bekijken.

Wat betreft de wederopbouw, mijnheer Van de Wauwer, ga ik ervan uit dat het op dat moment via een internationaal gecoördineerde actie zal gebeuren. Ik ga niet zeggen – hopelijk is die oorlog zo rap mogelijk gedaan – dat ik nu al dat wederopbouwinitiatief daar ga doen. Dat zal dan waarschijnlijk via plannen voor internationaal gecoördineerde actie gebeuren, en op dat moment zullen we als Vlaanderen natuurlijk ook onze verantwoordelijkheid nemen. Bijkomende mogelijkheden zijn me daar niet concreet gevraagd, maar we staan open om elke vraag die van daaruit komt, met welwillendheid te evalueren.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Dank u wel minister-president. Het is natuurlijk een goede zaak dat de Vlaamse Regering voor humanitaire hulp zorgt in dit dramatische conflict. Alle steun is welkom. Het Vlaams Belang hoopt dan ook dat men verder gaat in het ondersteunen van Oekraïne. Er zijn al vele initiatieven tot wapenleveringen. We hebben de debatten hier al gezien in dit land over de Leopard tanks die geleverd worden. Humanitaire hulp is zeker ook noodzakelijk. En ja, collega's, het mag wat meer zijn dan 2 miljoen euro. Zeker als je ziet hoeveel honderden miljoenen euro's jaarlijks naar ontwikkelings-samenwerking gaan, dan mag het wat ons betreft ook wat meer zijn voor Oekraïne. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Het is inderdaad zo dat dit een extra initiatief is. U hebt het benadrukt, minister-president: het ging over 2 miljoen euro, voor zestig stroomgeneratoren, op uitdrukkelijk verzoek van het Rode Kruis in een internationaal verband, en op uitdrukkelijk verzoek van de Oekraïense overheid, in samenwerking met de Europese Commissie. Zoals u gezegd hebt, zijn er in het verleden al heel wat initiatieven genomen om humanitaire hulp te geven. Ik vind het dan ook bijzonder kleintjes dat men nu zegt dat die 2 miljoen euro eigenlijk niet zo veel is. Ik wil er nogmaals op wijzen, ondanks het feit wapenleveringen niet onze bevoegdheid zijn, dat de partijen die hier pleiten voor meer humanitaire hulp – ik ben ook voorstander om dat te doen –, dan ook tegelijkertijd moeten pleiten voor meer militaire hulp. Ons land is een van de kleinste bijdragers aan militaire hulp. Ik verwijs hier naar de woorden van Roger Housen, een defensiespecialist, die onder meer zegt dat ons land misschien wel zegt dat we alles willen doen opdat Oekraïne bevrijd kan worden en absoluut willen dat die oorlog stopt – en dat zal alleen met wapens zijn, jammer genoeg – maar dat ons land drie tot acht keer minder levert dan andere Europese landen wat betreft militaire steun aan Oekraïne. Dan denk ik dat het bijzonder kleintjes is erop te wijzen dat er vanuit Vlaanderen misschien te weinig humanitaire hulp is, terwijl deze humanitaire hulp, en die solidariteit vanuit Vlaanderen, bijzonder groot is. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de impact van de dreigende handelsoorlog met de VS op de Vlaamse industrie

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Minister-president, tegenwoordig zie je in de media bijna elke dag een alarmkreet over de toekomst van de industrie in Europa. Ook heel wat Vlaamse bedrijfsleiders hebben aan de alarmbel getrokken. Ze noemen drie oorzaken.

Ten eerste is er de gasoorlog met Rusland. De gasprijzen zijn weliswaar gedaald, maar nog altijd drie keer hoger dan voor de crisis. We hebben in Vlaanderen een heel energie-intensieve industrie, in het bijzonder de chemie- en de staalindustrie. De prijs is in vergelijking met de VS nog altijd vier keer hoger dan ginder.

Daar komt bovenop dat er een handelsoorlog dreigt, om het zo te zeggen, rond wat men noemt de 'Inflation Reduction Act'. Dat is met andere woorden 400 miljard dollar aan subsidies vanuit de VS voor groene technologie. Er was vandaag nog een Amerikaanse investeerder die zei: "We hebben nog nooit zoveel jacht gemaakt op investeringen vanuit Europa."

Ten derde, we worden niet alleen van buiten Europa beconcurrerd maar ook van binnen Europa. Er is de versoepeling van de staatssteunregels in het kader van energie. Nederland en Duitsland hebben massaal energiesteun voorzien. Duitsland 200 miljard euro, dat is een kolossaal bedrag. Ook zij halen investeringen weg uit Vlaanderen naar de buurlanden.

Vandaag stond ook in de media dat we ervoor moeten opletten dat we ons op het vlak van industrie niet enkel de kaas van de boterham laten eten maar ook tot en met de hesp. In reactie daarop heeft de EU beslist dat ze twee dingen gaat doen. Ze gaat een Europees soevereiniteitsfonds oprichten. Maar tegelijkertijd hebben de Fransen en de Duitsers gevraagd om de staatssteun nog meer te versoepelen.

Minister-president, ik ben ervan overtuigd dat de industrie in Vlaanderen onder zware druk staat. Wat is uw standpunt met betrekking tot de plannen van de EU om hier iets aan te doen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van Rompuy, dank u wel voor deze vraag, die ons wel een tijdje zal bezighouden. In Davos was dat een van de onderwerpen waarover ik in bilaterale contacten met bedrijfsleiders hun vrees heb gecapteerd.

Ik breng eerst even een kleine correctie aan in uw vraagstelling. De Inflation Reduction Act is geen subsidie maar een fiscaal bevorderingssysteem. Men kan investeringen meer aftrekken dan daarvoor. Dat is, denk ik, nog intelligenter dan een subsidiesysteem.

U weet dat er tussen de EU en de VS een taskforce is opgericht om de eventuele nadelige gevolgen voor Europa in kaart te brengen. Ik heb nog geen resultaat van die taskforce gezien. Ik denk dat er nog geen resultaat is. Die dialoog met de VS is natuurlijk belangrijk.

We hebben hetzelfde thema ook op de agenda gezet van de Vlaams-Nederlandse top op 31 januari. Ik neem in dezen toch graag samen met Nederland een gemeenschappelijk standpunt in. U hebt terecht verwezen naar de subsidie-mogelijkheden in het kader van energie.

Op 7 maart heb ik een gesprek met de eurocommissaris van Handel Dombrovskis om onze bezorgdheden ter zake kenbaar te maken.

Dit is iets wat we volgens mij op Europees niveau moeten aanpakken. Wij nemen natuurlijk deel aan de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE), die de volgende Europese top moet voorbereiden. Daar komt dat aan bod.

Ik deel absoluut uw mening dat we moeten stoppen met het verder verlaten van het level playing field en met het opnieuw toelaten van veel meer staatssubsidies. Ten eerste druist dat in tegen de redenen waarom we destijds Europa hebben opgericht. Ten tweede is dat voor een kleine economie als Vlaanderen zeer nadelig. We kunnen doen wat we willen maar onze zakken zijn niet zo diep als die van Duitsland. Een kleine nuance: in Davos waarschuwde de Franse minister van Handel om dat pad niet verder in te slaan. Uit Frankrijk krijgen we wat tegenstrijdige berichten.

Dus wat moet het volgens mij wel zijn? Ik denk dat we ten eerste moeten blijven inzetten op de duurzame verlaging van de energieprijzen. Dat is eigenlijk een van de 'root causes' van het probleem. Ik denk dat we langs de andere kant ook nood hebben aan een ambitieus en assertief handelsbeleid. Er liggen een aantal handelsakkoorden panklaar, zou ik bijna zeggen, en hopelijk hakt men daar nu de knopen in door. Een aantal daarvan moeten natuurlijk nog door de parlementen, maar een aantal andere kunnen ook op Europees niveau gedeblokkeerd worden.

Ik denk dat er ook bijzondere aandacht moet gaan naar onderzoek en ontwikkeling. En ik denk dat we vooral nood hebben, op Europees vlak, aan een regelgevend kader dat barrières voor investeringen wegneemt, barrières die we vandaag nog veel te vaak zien. Denk bijvoorbeeld aan de lopende discussie vandaag over hernieuwbare energie, en dan de verschillende kleuren van waterstof. Ik denk dat we daarin moeten doorpakken, en vooral moeten zien dat die waterstofeconomie in Europa aan bod komt.

Voor de rest denk ik dat er zo veel fondsen zijn in Europa die blijkbaar wat onderbenut zijn. Dat men die gelden bijeenbrengt om inderdaad de nodige steun aan onze industrie te geven.

Wij wegen via DGE op de standpuntbepaling die België zal kunnen hebben op de top van februari. En ik denk dat dat ook de plaats is waar het moet gebeuren.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Bedankt, minister-president, dat u de ernst van de situatie inziet, want er is wel degelijk nood aan een sense of urgency in dit dossier. De beslissingen die vandaag daarover worden genomen ... Heel wat veelbelovende Vlaamse bedrijven, trouwens vaak opgericht met Vlaamse subsidies, worden nu opgekocht met Amerikaanse fiscale steunmaatregelen, zo u wilt. Ik pleit voor een echt actieplan. Ik denk dat we nog onderschatten wat de impact is voor de Vlaamse welvaart van hetgeen op dit ogenblik aan het gebeuren is.

In de eerste plaats vind ik het goed dat u de Nederlanders ziet om bondgenoten te zoeken, om ervoor te zorgen dat die versoepeling van de staatssteunregels op Europees vlak niet zal doorgaan. Persoonlijk ben ik wel voorstander van een Europees soevereiniteitsfonds. Ik denk dat wij met onze open economie daar nog het meest van al kunnen van profiteren. En als dat allemaal niet volstaat, dan denk ik dat we ook onze eigen energiesteun zullen moeten versterken, niet omdat we graag met subsidies strooien maar omdat we niet anders kunnen dan in te grijpen als we niet weggeconcentreerd willen worden.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Dit is een belangrijk thema. We hebben daar vorig jaar reeds van gedachten over gewisseld in de commissie. U hebt toen inderdaad gezegd dat er een diepgaande analyse nodig was, maar ondertussen hebt u ook gezegd dat u nog geen resultaten hebt van de taskforce die werd opgericht. Dus de vraag die ik voor u had is al beantwoord.

We waren het er toen ook over eens dat we vanuit Europa geen ware handelsoorlog moesten opstarten. Dat zou ook nefast zijn voor onze economie. Maar dat neemt niet weg dat Europa zelf een sterk industrieel beleid moet kunnen voeren om onze concurrentiepositie te vrijwaren. De commissievoorzitter heeft in Davos alvast een plan op tafel gelegd om groene techbedrijven en industrie maximaal in Europa te houden. Er zit ook een en ander in de pijplijn, zoals de Net-Zero Industry Act en de Critical Raw Materials Act, en de mogelijkheid tot soepele staatssteun.

Hoe kijkt u naar het aangekondigde initiatief van mevrouw Von der Leyen omtrent de Europese inspanningen om de positie van onze eigen industrie te vrijwaren en te versterken?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, zoals collega Tommelein zei hebben we hier vorige maand al een debat rond gevoerd in de commissie. Die Amerikaanse Inflation Reduction Act die nu wordt ingevoerd bevat een set van onder meer belastingverminderingen van in totaal 430 miljard dollar. En deze maatregelen zijn natuurlijk bedoeld om Amerikaanse bedrijven die investeren in groene energie fors te ondersteunen. Er wordt bijvoorbeeld meer dan 200 miljard euro uitgetrokken voor het Buy American-pakket, dat enkel bedoeld is om goederen die in de Verenigde Staten worden gemaakt te ondersteunen. Vanuit Europees perspectief is die Inflation Reduction Act echter een protectionistische

maatregel die ervoor zorgt dat men onder meer voor de aankoop van bijvoorbeeld elektrische wagens eerder zal opteren voor een wagen van Amerikaanse makelij.

Bijgevolg zullen veel ondernemers in Europa mogelijk gedwongen worden om hun productie naar de VS te verhuizen. Indien niet, zou het wel eens kunnen dat de concurrentie uit Amerika hen uit de markt prijst. Zijn er, een maand na de vragen in commissie, al waarneembare gevolgen van de beslissing omtrent die Inflation Reduction Act voor Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u, minister-president, het is inderdaad een goede zaak dat er bondgenoten worden gezocht en dat u heel binnenkort gaat samen-zitten met Nederland om mogelijke afspraken te maken. Misschien kadert dit reeds in een noordelijke strategie en zullen er nog andere bondgenoten binnen Europa ons standpunt delen. Want het gaat om een belangrijk debat over welvaart en jobcreatie binnen de Europese Unie.

Onze Europese economie bloedt. Er zijn de externe factoren, maar er is ook een falend beleid. De realiteit is dat we welvaart, jobs en internationale slagkracht dreigen te verliezen. En wat zet de Europese Commissie daar tegenover? Jammer genoeg, nog meer regels, bijzonder veel uitgaven en staatsteun, transfers, belastingen, een centraal geleide economie. Een ruk naar protectionisme zou kunnen ontstaan met, onder meer, een 'Buy European Act', wat in strijd is met de WTO-regels. Wij denken dan ook dat Europa zich meer moet inzetten voor een verdieping van de interne markt, met een betere handhaving die het protectionisme, dat jammer genoeg in meerdere landen bestaat, daadwerkelijk aanpakt en uiteraard met minder handelsbelemmeringen. We moeten kunnen werken aan meer handelsakkoorden.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister-president, het is inderdaad zo dat de Inflation Reduction Act, de fiscale bazooka vanuit Amerika op een groene transitie, misschien een goede zaak is voor het milieu. Dat juichen we toe. Maar voor Vlaanderen en Europa brengt het toch wel wat risico's mee. Het is duidelijk dat de concurrentiepositie van onze bedrijven, zeker in de groene technologie, hiermee onder druk komt te staan. We zijn een regio met heel wat spin-offs, startups en kmo's, ook die hebben ingezet op de groene transitie. Die komen vandaag in moeilijk vaarwater.

Voor ons is het duidelijk: Europa moet daar een helder antwoord tegenover zetten, onder andere met een duidelijk fonds vanuit Europa waarbij wordt ingezet op investeringen in die groene technologie. Nu, heel specifiek, minister-president – u hebt ernaar verwezen – moeten we ons voorbereiden op een standpuntbepaling en proberen te wegen op de Europese besluitvorming. Bent u het met mij eens dat het Europees fonds twee focussen moet hebben? Eén, een focus op kmo's zodat we de Vlaamse kmo's daarmee zeker kunnen steunen. En twee, aandacht hebben voor de strategisch cruciale sectoren in Vlaanderen, zodat dit fonds absoluut Vlaanderen ten goede komt.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, collega's, voor de vele tussenkomsten. Ik merk toch een redelijke eensgezindheid in dit parlement.

Mijnheer Van Rompuy, ik heb op zich niets tegen het Europees Soevereiniteitsfonds. Liever dat, dan het level playing field te verbreken en staatssteun-versoepeling te laten gebeuren. De vraag is hoe het Soevereiniteitsfonds 'gefund'

gaat worden. Je kunt een fonds maken en het gaan halen bij de begunstigden van het fonds, daarmee creëer je nog niets. Daarom heb ik daarstraks in mijn antwoord gezegd dat ik zie dat vandaag het geld in heel wat van die fondsen van Europa niet volledig buitengeraakt. En, twee, ik zie ook dat Europa een enorm zware administratieve last legt. Wat wij bijvoorbeeld administratief moeten doen voor het Resilience Fonds om te verantwoorden dat die projecten ook effectief worden uitgevoerd en dat we dus recht hebben op het fonds, grenst aan het ongelooflijke. Ik zou daar voorbeelden van kunnen geven. Ik zal dat in de commissie eens doen, maar het grenst aan het ongelooflijke. Maar ik wil liever met een fonds werken, dan de staatssteunregels versoepelen. Waarom? Omdat wij als kleine natie nooit met Duitsland en anderen op dat vlak kunnen concurreren.

Dus, mijnheer Tommelein, dat is meteen mijn antwoord op de speech van mevrouw von der Leyen. We moeten natuurlijk de concrete voorstellen nog zien. Maar de staatssteunregels versoepelen, daar zijn we geen voorstander van, wegens de redenen die ik heb genoemd.

Mijnheer Deckmyn, zijn er al waarneembare gevolgen? Ik zou zeggen: niet bij de grote bedrijven, op dit moment tenminste. Maar je ziet wat hightechbedrijven, kleinere startups en zo, die zeggen dat ze voor hun expansieplannen niet moeten kijken naar die fiscale regels en voordelen in de Verenigde Staten. Ik denk dat heel wat bedrijven het aan het bekijken zijn en dat we daar zeker en vast gevaar lopen.

Mijnheer Vanlouwe, dank u voor de commentaar. Dat is een beetje wat ik daarnet gezegd heb.

Mijnheer Verbeurgt, wie zou er tegen kunnen zijn dat Europese politiek op de kmo's en strategische sectoren gericht moet zijn? Ik ben daar alleszins niet tegen. Natuurlijk zijn er ook grote bedrijven die belangrijke werkverschaffers zijn. Ik denk dus dat we hier weer een evenwichtige benadering moeten volgen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Dank u, minister-president.

Persoonlijk denk ik dat de situatie nog totaal onderschat wordt, en dat de dreiging veel reëler en ernstiger is voor de toekomstige welvaart van Vlaanderen dan velen denken. Niks doen is dus absoluut geen optie.

Dan zijn er maar twee mogelijkheden: ofwel moeten we zelf energiesteun op tafel leggen, ofwel moet dat komen vanuit Europa. Maar niet reageren zal leiden tot de kaalslag die nu aan de gang is, want op dit ogenblik nemen heel wat bedrijfsleiders de beslissing om hun investeringen niet in Vlaanderen, niet in Europa, maar in de Verenigde Staten of, erger nog, in China te doen.

Ik denk dat dit een dossier is van de hoogste orde voor de Vlaamse Regering. Ik zou graag zien dat er een Vlaams actieplan voor de industrie komt om te voorkomen dat we gaan naar een de-industrialisering. Ik gebruik dat woord niet zomaar, ik denk dat dat risico bestaat. De welvaart van Vlaanderen voor de volgende generaties staat op het spel. Ik denk dat er echt ingegrepen en gehandeld moet worden om te voorkomen dat men in de komende een à twee jaar massaal vertrekt. Als men vertrekt, dan duurt het een generatie om ze terug te krijgen, als je ze al ooit terugkrijgt. *(Applaus bij cd&v en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het zorgwekkend aantal minderjarige slachtoffers van seksueel geweld dat bij de zorgcentra na seksueel geweld aanklopt

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het stijgend aantal kinderen jonger dan 12 jaar dat wordt aangemeld bij de zorgcentra na seksueel geweld

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de bereikbaarheid van de vertrouwenscentra kindermishandeling voor de door zorgcentra na seksueel geweld aangemelde casussen

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Minister, collega's, kindermisbruik is een woord dat er bij mij, als moeder van twee jonge dochters, altijd in slaagt om koude rillingen te veroorzaken. Dat gaat ongetwijfeld niet alleen bij mij het geval zijn.

Afgelopen week was helaas weer zo'n moment, meer specifiek op maandag, toen Het Laatste Nieuws kopte dat almaar meer kinderen jonger dan 12 jaar seksueel worden misbruikt. Wat blijkt, collega's? Van alle slachtoffers die de eerste 5 maanden komen aankloppen in een zorgcentrum na seksueel geweld, was maar liefst 13,5 procent – ik herhaal 13,5 procent – jonger dan 12 jaar. Ik weet niet of iedereen het goed gehoord heeft, maar op slechts 5 maanden tijd is dat een stijging van maar liefst 2,5 procent ten opzichte van het volledige voorgaande jaar.

Dan schrik je, collega's. Dan stel je jezelf als parlementslid, en als beleidsmaker de vraag: wat kunnen wij hieraan doen? Wat moeten wij hieraan doen? Is hier sprake van een trend? Zijn er 'dark numbers' waar wij niks van weten? Of vinden meer slachtoffers, ouders van slachtoffers, de weg naar de meldpunten en de hulpverlening?

Nu, mijn vraag voor u, minister, is op zich zeer eenvoudig, maar tegelijk misschien ook moeilijk om eenduidig te beantwoorden. Maar ik ga ze toch stellen: waar zouden volgens u deze cijfers aan te wijten zijn? Is er binnen het Vlaams jeugdhulpverleningslandschap, en in het bijzonder de vertrouwenscentra voor kindermishandeling, ook sprake van een gelijkaardige trend?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, collega's, het blijkt inderdaad uit cijfers die we deze week te lezen kregen van de zorgcentra na seksueel geweld dat, gedurende de eerste 5 maanden van vorig jaar, op een totaal aantal van iets meer dan 1100 aanmeldingen maar liefst 13,5 procent ging over slachtoffers jonger dan 12 jaar.

Dat is een hallucinant cijfer en dat is een stijging van 2,5 procent meer jonge slachtoffers tegenover het jaar voordien. Dan kunnen we ons natuurlijk afvragen – en dat moeten we ook doen – wat de redenen, de oorzaken daarvan zijn. Is er effectief meer seksueel misbruik ten aanzien van jonge kinderen? Is die aangiftebereidheid waar we altijd zo de nadruk op leggen, effectief vergroot? Is er meer alertheid bij de maatschappij, bij mensen in de omgeving? Hoe dan ook, we moeten acties ondernemen. Minister, Vlaanderen heeft een actieplan

tegen seksueel geweld. Dat is vorige week nog besproken in de commissie Justitie. Mijn vraag na deze nieuwe cijfers is nu: welke acties zijn er bijkomend nodig, specifiek naar deze doelgroep om dat seksueel geweld ten aanzien van jonge slachtoffers te voorkomen?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, ik heb een andere invalshoek: het gaat over de kinderen van wie we het weten, de kinderen die aangemeld worden die slachtoffers geworden zijn van misbruik. Dan moeten we twee dingen doen: hen in veiligheid brengen en zorgen dat het misbruik zich niet opnieuw kan herhalen en hen dan de kans geven om wat er gebeurd is te verwerken. Nu, om dat mogelijk te maken, werken de zorgcentra samen met de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK's) waar Vlaanderen voor bevoegd is. Zij zijn overspoeld door veel vragen. Zij lijken niet langer de capaciteit te hebben om elk kind dat aangemeld wordt ook daadwerkelijk snel te zien, om telefonisch vragen om aftoetsing van dat zorgcentrum met hen mee in te schatten en te beantwoorden en om kinderen van wie de zaak naar het parket gestuurd wordt, verder te begeleiden. Die vallen zonder hulp. Dat lijkt me heel zorgwekkend want als we weten dat een kind gevaar loopt, dat er een risico bestaat op herhaling, dan moeten wij ervoor zorgen dat dat niet meer kan gebeuren. Minister, wat kunt u doen om de VK's te versterken opdat we, wanneer er meer kinderen aangemeld worden, wanneer we het weten, ook echt iets kunnen doen om die kinderen te helpen? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Uit Kortrijk en West-Vlaanderen, dat is duidelijk. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman en Kurt De Loor)*

Collega's, even glimlachen, maar het thema waar het over gaat is absoluut niet om te lachen. De cijfers die we in de krant konden lezen, zijn zeer zorgwekkend. Collega Verheyen, of het nu gaat over het feit dat er meer getelefoneerd wordt omdat men rapper de weg vindt – wat ik hoop – of dat er veel meer misbruik is: in de twee gevallen is het niet goed. Het hoort absoluut niet in onze samenleving thuis dat iemand, laat staan een minderjarig jong kind misbruikt wordt en nog eens seksueel misbruikt wordt. Dat is afschuwwekkend. We moeten inderdaad als regio alles op alles zetten om mensen van instrumenten te voorzien om dat te vermijden.

Er zijn twee invalshoeken. Collega Van den Bossche heeft het correct gezegd. Een invalshoek is preventie: hoe gaan we ermee om? Er is het actieplan van minister Demir, dat eigenlijk alle ministers in de Vlaamse Regering responsabiliseert. Daar zijn ook een aantal zaken voor mij van belang. Vanuit mijn vorige bevoegdheid in Onderwijs heb ik ook mee geïnvesteerd in het vlaggensysteem omdat het voor mij superbelangrijk is dat jonge kinderen op school al leren om grenzen te trekken, om erover te spreken als ze voelen dat er iets niet in de haak zit. Dat kan via preventietechnieken die op school aangeleerd worden, dingen die vandaag bestaan. Dat vind ik superbelangrijk.

In het kader van de beslissingen van de Vlaamse Regering heb ik in november ook budget kunnen vrijmaken om een nieuwe campagne te voeren rond veiligheid van kinderen in allerlei situaties, dus ook bescherming tegen seksueel misbruik. Die campagne zal de komende maanden uitgerold worden. Die kadert ook in een betere preventie en een betere bespreekbaarheid van het thema.

Daarnaast zijn er ook extra budgetten voorzien voor Nupraatikerover.be. Die werken heel goed samen met alle andere online- en website-initiatieven. Daar is ook extra geld voor voorzien.

Maar dat is niet voldoende, collega's. De andere thematiek is: wat als er effectief feiten gemeld worden? Dat is de thematiek die u aanhaalt, collega Van den Bossche. Daaromtrent hebben we vanmiddag nog contact opgenomen met onze vertrouwenscentra, omdat ze eigenlijk heel goed samenwerken met de federale centra, zo werd ons gemeld. Voor mij is het van belang om te weten of er na de extra investering met tien medewerkers, die we een jaar geleden gedaan hebben, nog extra noden zijn. Voor mij is het cruciaal dat elk kind begeleid kan worden, als er iets gebeurd is. Als uit het overleg dat we zullen hebben, en waarover we vanmiddag een eerste gesprek hadden, effectief blijkt dat er grote zorgen zijn, dan moeten we daar ook extra middelen voor voorzien. Maar de centra moeten zich natuurlijk ook organiseren. Op een bepaald moment moet je prioriteren: aan het ene prioriteit geven, en het andere moet dan wat wachten. Ook daarover wil ik het gesprek voeren.

We gaan niet alleen een overlegronde doen met onze vertrouwenscentra. Ik wil ook de federale staatssecretaris voor Gelijke Kansen zien, omdat die ook bevoegd is voor de zorgcentra. Ik denk dat we de cijfers die vorige week in de krant stonden zeer au sérieux moeten nemen.

Dus ja, op alle fronten komt er extra initiatief en komen er extra gesprekken om te kijken wat nog meer nodig is. Ik heb wel nog geen definitieve cijfers voor 2022, dat wil ik ook nog meegeven. Die komen pas in maart. Dat zijn de cijfers van de vertrouwenscentra. We zullen daar hier dan wellicht ook nog wel een debat over hebben. Maar ik wacht niet op die cijfers om het nodige te doen, onder andere rond de mogelijke hiaten of rond de preventie, waar collega Schryvers naar verwijst, en om volop in acties te investeren.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, minister. In mijn eerste ronde heb ik bewust niet gevraagd naar extra maatregelen, maar meer over de context van die cijfers. Maar, zoals u zegt, het is allebei niet goed. Ik ben blij dat u wel initiatieven gaat nemen, want als beleid moeten we hier echt handelen.

We zien ook dat wanneer jonge kinderen seksueel misbruikt worden, dit vaak gebeurt in de privésfeer, door mensen die ze kennen in de familie of bij vrienden. Er is dan vaak ook sprake van verontrustende opvoedingssituaties. Mijn bijkomende vraag is: hoe gaat u inspelen op die context van verontrustende opvoedingssituaties waar er effectief sprake is van seksueel misbruik?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, ik denk dat zorgcentra na seksueel geweld en de verdere uitrol daarvan absoluut een goede zaak is. De samenwerking die er is tussen de zorgsector, de ziekenhuizen, politie en parket, kan meer slachtoffers op een goede manier helpen. Maar we moeten natuurlijk ook proberen om die slachtoffers te vermijden. Uit cijfers blijkt dat 38 procent van de slachtoffers het slachtoffer zijn van iemand die ze kennen, iemand uit hun omgeving. Dat betekent dus voor minderjarigen dat er wellicht veel zijn die in de thuisomgeving of in de omgeving van de bredere familie of van een vereniging, eigenlijk niet in veiligheid zijn. Daarbij kunnen de vertrouwenscentra natuurlijk een heel belangrijke rol spelen. Daarom is het belangrijk, minister, om te monitoren of zij meer meldingen krijgen – gezien het stijgende aantal bij de zorgcentra na seksueel geweld – en te zorgen voor voldoende capaciteit.

Minister, ik wil ook nog een vraag stellen over de campagne #WijGrijpenIn. We weten allemaal dat veel te veel mensen nog zwijgen en omkijken, op straat, op het openbaar vervoer, enzovoort. U hebt samen met Sensoa een actie #WijGrijpenIn. Die actie is erop gericht om omstaanders meer te sensibiliseren

om in te grijpen. Het is gericht op vijf A's: aanspreken, afzonderen, aanwezig blijven, afleiden, ... en ik ben er een vergeten. Minister, hoe zal er verder werk worden gemaakt van die campagne?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, eerst en vooral bedankt om met de vertrouwenscentra samen te zitten. Het lijkt er namelijk sterk op, gezien uw recente uitspraken, dat zij ondanks de extra middelen er toch niet toe komen om elk kind te zien en elk kind werkelijk te kunnen volgen. Het is fijn dat u er nu voor openstaat om daar iets aan te doen.

U hebt het over prioriteiten stellen. Waar ik in dat verband voor zou willen pleiten is om, eerder dan sommige kinderen en gezinnen te lossen, die gezinnen die soms heel lang in de vrijwilligheid worden gevolgd – dat is een opmerking van het parket – en waar de situatie van het kind niet verbetert, waar de veiligheid niet terugkeert, om sneller door te sturen naar het parket, in plaats van andere kinderen helemaal niet te helpen. Wanneer we doorsturen naar het parket moet er een heel duidelijke afspraak zijn over hoe het kind ondertussen wordt geholpen. Ofwel wordt het geplaatst, ofwel niet, maar als het niet wordt geplaatst en terug naar een onveilige thuissituatie wordt gestuurd, in afwachting van het moment dat het gerecht zijn werk doet, dan laten wij dat kind in de steek. Als u met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling in overleg gaat, wilt u er dan alstublieft voor zorgen dat er altijd iemand is die het kind niet loslaat?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het is enorm schrijnend, die cijfers, zeker omdat het gaat om heel jonge kinderen. Dat is zeer verontrustend. We kunnen ons de vraag stellen of het gaat over het feit dat de mensen de weg vinden en dat er daardoor meer aanmeldingen zijn, of dat het echt over een stijging van misbruik gaat. Is dat een nawee van corona? Die vragen kunnen moeilijk worden beantwoord. Wij kunnen zorgen voor goede opvolging en zorg, maar de preventie is zeer belangrijk. Hoe voorkomen we dit?

Hebt u cijfers over de factoren die kunnen zorgen voor een verhoogd risico op seksueel misbruik?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Het is heel erg belangrijk dat de zorgcentra na seksueel misbruik er zijn. Ze verrichten heel belangrijk werk. Het zijn heel schrikwekkende cijfers, maar we horen dat er meer aanmeldingen zijn omdat de drempels verlaagd zijn en dat is juist hoopgevend. Steeds meer mensen vinden de weg om aanmeldingen te doen en vinden de weg naar zorgcentra na seksueel geweld.

Nog steeds is er een groot verschil tussen het melden van seksueel geweld, ervaring met seksueel geweld en aangifte daarvan, of ermee aan de slag gaan. Er zijn nog steeds heel wat mensen die ermee blijven zitten. We merken dat vooral de drempel voor meisjes en vrouwen, die niet in centrumsteden wonen en waar dus geen zorgcentrum na seksueel geweld is, nog steeds hoger is om daarmee naar buiten te komen. Hoe gaat u de drempels verlagen voor mensen die verder van de centrumsteden wonen om de weg te vinden naar de zorgcentra?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Het is inderdaad een schokkend cijfer om te horen: een op de zeven slachtoffers onder de 12 jaar. We weten heel goed uit onderzoek

al jarenlang dat België en Vlaanderen historisch hoog scoren. Ook internationaal hebben we een 'dark number' van niet-aangifte. Tijdens de pandemie zagen we dat slachtoffers geïsoleerd waren en nog minder geneigd om hulp te zoeken. Nu zijn er zeven zorgcentra, van Antwerpen tot Charleroi, van Roeselare over Brussel tot Luik. Er komen er nog drie extra op federaal initiatief, waarvan een in Vlaanderen, waar slachtoffers gezien en geholpen worden en zich hopelijk echt veilig gaan voelen. Misschien zien we dat in de cijfers, dat weten we inderdaad niet, zoals de collega zei.

Er zijn heel veel dingen gedaan om het taboe te doorbreken. Een van de dingen waar toen voor gewaarschuwd werd, is dat we nu boven de waterlijn gaan komen waar vrouwenorganisaties al jarenlang voor strijden om er meer aandacht voor te hebben. Is dit nu het misbruik dat toeneemt? Of is het meer zichtbaar en zien we het nu?

Minister, op welke manier gaat u in samenspraak met het federale niveau onderzoek doen naar deze cijfers? Waar gebeurt het, thuis en op school, in de jeugdhulp en het jeugdwerk, wanneer ouderen en jongeren uitgaan? Op welke manier gaat u preventief en parallel acties ondernemen om deze mensen nog beter te begeleiden?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzu Wouters (Vlaams Belang): Collega's, een op de zeven slachtoffers van seksueel geweld is jonger dan 12 jaar. Dat zijn kleine, jonge kinderen, minister, en dat zijn ook verschrikkelijke cijfers waar mijn haren van rechtkomen. Deze minderjarigen vallen ten prooi aan seksuele roofdieren, want in mijn ogen is een dader niet meer of niet minder dan dat, en dat is ronduit schrijnend. Uiteraard is dergelijke stijging onder andere te wijten aan het feit dat er steeds meer zorgcentra openen, en dat de bekendheid hiervan ook groter wordt. Dat is positief. Maar nog belangrijker is dat we, ongeacht de bekendheid van deze centra, dat cijfer net naar beneden moeten halen.

Het is dan ook onze, maar voornamelijk ook uw plicht, minister van Welzijn, om ervoor te zorgen dat onze kinderen een onbezorgde, veilige kindertijd en jeugd tegemoet kunnen gaan. Ik heb geen bijkomende vragen, want er zijn al heel wat terechte vragen gesteld, maar onze fractie vraagt, minister, dat u zo snel mogelijk in gesprek gaat met uw federale collega, de minister van Justitie, en dat u als Vlaams minister met uw vuist op de tafel slaat om de kinderen te beschermen tegen dergelijk laf en degoutant geweld. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor alle aanvullende vragen, die ook het hele spectrum een beetje beslaan. Ten eerste: voor mij is het van belang om inzicht te krijgen in hoe het komt dat een kind seksueel mishandeld wordt, en waar die mensen zitten die dat doen. Want het is altijd iemand. Wat mij enorm treft, is dat in het minder dan één op vijf van de gevallen, in 16,6 procent van de gevallen, een onbekende is. In alle andere situaties, is het een bekende van het kind. De cijfers van Sensoa – die hebben we – spreken wat dat betreft boekdelen. Dat maakt het nog moeilijker om in te grijpen. Als het iemand is die een vertrouwenspersoon is, die totaal de grenzen gaat overschrijden ... Dat spectrum kan heel breed zijn. Het kan iemand van de familie zijn, een begeleider ... Soms is het een partner, een ex-partner, een vriend, een vriendin. Het is dus een heel breed spectrum aan mogelijke daders, maar heel vaak in de vertrouwens sfeer van de kinderen.

Als we campagnes voeren inzake preventie, moeten we ook werken op die weerbaarheid van kinderen. Vandaar dat ik daarnet sprak over dat vlaggensysteem

waarbij kinderen ook kunnen melden wanneer hun integriteit geschonden wordt. Het is zo belangrijk dat de kinderen dat ook aanleren. Het moment dat ze dat mogen zeggen, dat moet bespreekbaar zijn.

Als samenleving denk ik, collega's, dat we een hele weg afgelegd hebben. Als je de voorbije vijftig jaar bekijkt ... vroeger bleef veel in het verborgene. Nu verspreiden we hier met zijn allen de boodschap: praat erover! Zeg het! Het moet gedaan zijn. We hebben campagnes richting mensen die dader zijn, om te zeggen: stop ermee! Je doet dat niet, de integriteit van kinderen aantasten. En dat is op zich een hele goede zaak. Dus als er daardoor meer meldingen komen, ben ik op dat vlak blij. Maar ik kan natuurlijk maar tevreden zijn als er minder meldingen komen, en er effectief ook minder feiten zijn. Boven de waterlijn kunnen we actie beginnen te ondernemen, omdat we het weten. Maar wat er onder de waterlijn zit, weten we nog niet allemaal, zeker niet die zaken die in de huiselijke sfeer gebeuren.

Vandaar kom ik ook op de vragen die jullie gesteld hebben. Collega Verheyen, we doen enorme inspanningen om ook de familiale problemen die er zijn, intra-familiaal geweld, goed op te volgen. Zo kom ik bij collega Van den Bossche. Ik begrijp absoluut uw standpunt. Je moet zorgen dat de kinderen niet losgelaten worden. Deze ochtend was ik toevallig op de taskforce jeugdhulp, die we een paar weken geleden in het leven hebben geroepen. Een van de acties daar ging net daarover: hoe kun je ervoor zorgen dat het kind niet losgelaten wordt in de veelheid van zaken die gebeuren rond een kind op een bepaald moment, bijvoorbeeld bij een overdracht, of als het parket ingeschakeld wordt. Mensen hoeven geen slechte bedoelingen te hebben, maar omdat iedereen denkt dat er ergens iets of iemand bezig is met dat kind, kan een kind losgelaten worden. Dat moet duidelijk worden gemaakt, ter bescherming van de kinderen. Ik ben dus absoluut akkoord. Ik zal dit ook bespreken met onze vertrouwenscentra, en ook met de zorgcentra die er zijn.

Collega Saeys, ik heb geprobeerd een antwoord te geven op de vraag waar het verhoogde risico zit. Dat is dus vaak in de kring van bekenden.

Collega Schryvers, de campagne met de vijf A's – wonderbaarlijk dat u ze alle vijf nog kende – blijft lopen en er wordt ook fors op ingezet. We merken dat ze effect heeft, maar het zijn allemaal kleine steentjes in de rivier die verlegd worden.

Er loopt ook een zeer interessant project bij Domus Medica, waar artsen worden opgeleid om signalen van misbruik te herkennen als er iemand bij hen op consultatie komt. Het is superbelangrijk dat er andere ogen zijn die goed kunnen interpreteren wat er in een bepaald gezin en in een bepaalde situatie aan het gebeuren is. Dat is een goede zaak maar het toont ook aan dat er niet één grote remedie bestaat.

Collega's, er is nog veel werk aan de winkel. We hebben gelukkig een actieplan dat loopt tot 2024 en dat pas geëvalueerd is. Maar ik zal alles op alles zetten om waar nodig extra's en extra middelen te voorzien, vooral in het belang van die minderjarigen voor wie de integriteit zo belangrijk is en zoveel extra kansen kan bieden in hun komende leven. Ik zal ook alles op alles zetten om die op een betere wijze dan vandaag het geval is, te beschermen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Collega's, ik maak me geen illusies. Het vergif dat seksueel misbruik is, of het nu gaat om minderjarigen of meerderjarigen, dat zullen we helaas nooit volledig kunnen uitroeien. Maar laat één ding duidelijk zijn: mijn fractie en ikzelf zijn hier ontzettend strijdvaardig in. De aanpak van seksueel misbruik en het correct omgaan met de slachtoffers blijft voor ons een

prioriteit. Mijn collega Elke Sleurs en minister Demir hebben dat in het verleden ook al bewezen met de oprichting van de zorgcentra na seksueel geweld. Maar daar stopt het niet, collega's. Ik denk dat wij er allemaal een verantwoordelijkheid in hebben te nemen. Mijn engagement om dat hier aan de kaak te stellen als wij dreigen te slabakken, dat hebt u alvast, minister. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Collega's, seksueel geweld is een pest. Seksueel geweld is onaanvaardbaar. Seksueel geweld verwoest levens. Dat geldt a fortiori als het gaat over jonge kinderen. Als nu uit cijfers blijkt dat bij alle slachtoffers het aandeel kinderen beneden de 12 jaar stijgt, dan moeten we een analyse maken van die cijfers en dan moeten we zoeken naar wat de oorzaken daarvan zijn om daaruit acties te kunnen ondernemen over beleidsniveaus heen en over beleidsdomeinen heen, gaande van preventie, aangiftebereidheid verhogen, meer alertheid bij omstaanders, bestraffing, opvolging van daders tot hulpverlening aan slachtoffers. Dat is allemaal broodnodig want de integriteit van onze minderjarigen moeten we veiligstellen. *(Applaus bij cd&v en van Marino Keulen)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, ik denk dat de campagnes er alvast voor zorgen dat er sneller over wordt gepraat en dat ook jonge mensen sneller kunnen inschatten – het gaat niet enkel over durven aangeven maar ook kunnen inschatten – wat misschien niet hoort. In hun leefwereld is het heel moeilijk om te weten wat normaal is en wat niet normaal is. Zodra ze erover vertellen, moeten we er iets mee kunnen doen. Die laatste stap is zo'n cruciale stap. Welke boodschap geef je aan een kind als je zegt: "Je hebt het nu eens allemaal verteld en wij zeggen jou dat het niet oké is wat er met jou is gebeurd, maar wij veranderen jouw situatie niet." Welke boodschap geven wij dan aan het kind? Dat is mijn oproep aan u: laten we ervoor zorgen, nu u samen zit met die vertrouwenscentra, dat we voldoende mensen aan zet hebben in die vertrouwenscentra, bij het parket, overal op elke plek om ervoor te zorgen dat die kinderen meteen in veiligheid worden gebracht en kunnen starten met het verwerken van wat hun is aangedaan. *(Applaus bij Vooruit en van Marino Keulen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Onno Vandewalle aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de invoering van een meldingsplicht voor scholen over de kennis van het Nederlands van ouders

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Voorzitter, minister, collega's, ik zat gisterenavond in de zetel en ik zette Terzake aan want het was tijd voor een debat, een debat over onderwijs, een tegensprekelijk debat, met aan de ene kant de minister en aan de andere kant de heer Rousseau van Vooruit. Ik dacht dat het interessant zou zijn want het ging over het al dan niet bestraffen van ouders als de kinderen niet genoeg Nederlands spreken. Het verbaasde me een beetje want vorige week hoorde ik de collega's van Vooruit zeggen: "Het is een populistisch ballonnetje, ouders bestraffen is contraproductief, het zal de kinderen niet helpen." De heer Rousseau zei zelfs: "een debiel idee." Het zijn niet mijn woorden, collega's, hij had het over een debiel idee.

Maar gisteren leken jullie het veelal eens. Het ging vooral over hoe we de ouders juist zouden moeten bestraffen en hoe we dat het beste zouden kunnen

aanpakken, niet meer over of het al dan niet een goed idee is. Dat verbaast mij een beetje en in dat debat, minister, lanceerde u ook een idee, meer bepaald rond ouders die slecht Nederlands spreken: de scholen mogen dat signaleren aan de Vlaamse overheid. Nu heet dat signaleren, minister, maar ik noem dat een kliklijn voor scholen naar ouders toe. Dat is volgens mij een slecht idee om drie redenen. Ten eerste zal dat het vertrouwen tussen de school en de ouders volledig breken. Ten tweede denk ik dat geen enkel kind daardoor beter Nederlands zal spreken. Ten derde is dat volgens mij illegaal en ongrondwettelijk. En dus is mijn vraag, minister, heel simpel: dat voorstel van gisterenavond, meent u dat echt? *(applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u wel. Ik veronderstel dat de vragen vooral aan mij gericht zijn, eerder dan aan andere collega's in de zaal. Voor alle duidelijkheid – want u maakt er wel wat karikaturen van –, neen, wij gaan thuis niet binnenvallen en neen, heel het debat heeft wat mij betreft niets te maken met de thuistaal. Het heeft wel te maken met een heel oprechte bekommernis, vanuit een vaststelling dat kinderen meer gelijke kansen hebben wanneer zij ook na half 4, na het sluiten van de schoolpoort, in contact komen met Nederlands.

Vandaag geldt er trouwens een engagement van de ouders, dat zij ook onderschrijven in het schoolreglement, om er effectief voor te zorgen dat hun kinderen ook na half 4 in contact komen met het Nederlands. De vraag is dan: wanneer ouders dat engagement niet nakomen, laten we dat dan gewoon blauwblauw, in de wetenschap dat die kinderen minder gelijke kansen hebben dan andere? En mijn antwoord is: neen, ik wil dat niet gewoon blauwblauw laten. Ik vind dat we dan verder moeten gaan. Scholen doen hun uiterste best, hebben daarvoor ook de nodige middelen gekregen – 12 miljoen euro – om te werken ten aanzien van die taalintegratie, het bijspijkeren van kinderen, maar je stelt vast dat dat soms niet afdoende is. Moeten wij in dat geval niet nadenken over pistes waarbij je meer repressieve maatregelen moet kunnen nemen of ten minste bespreken, als je vaststelt dat ouders een aangegaan engagement niet nakomen? En die verantwoordelijkheid wil ik opnemen en bespreken in de schoot van de Vlaamse Regering, want ik neem geen genoegen met de wetenschap dat sommige kinderen minder gelijke kansen hebben dan anderen.

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Dank u wel, minister, maar ik ben niet helemaal overtuigd van uw antwoord. Ik ga daar eerlijk over zijn, en ik heb daar een aantal redenen voor. U zegt dat er een engagement gevraagd moet worden van de ouders, maar ik vraag mij af waar het engagement is van de minister. Je moet je voorstellen dat je je kind naar een klas stuurt, die krijgt daar drie maanden geen les omdat er een lerarentekort is en vervolgens gaat de minister je beboeten omdat je kind slecht Nederlands spreekt. Dan vraag ik mij af: waar is het engagement van de minister ter zake?

U zegt dat we dat niet kunnen aanvaarden, maar we moeten dat helemaal niet doen. Niemand hier stelt voor om dat te aanvaarden, en ik verwijs graag naar de mens die de KOALA-test voor u heeft opgesteld, Kris Van den Branden. Die zegt zelf dat wat na school gebeurt, niet het probleem is, maar wel wat op school gebeurt. En wat gebeurt er op school? Er is een lerarentekort. Er zijn te weinig leerkrachten en dat heeft een enorme impact op de kwaliteit van het Nederlands van de jongeren. En ik zal dus de vraag nog eens herhalen: wat gaat u daaraan doen? *(Opmerkingen van Ben Weyts. Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Als Vlaams belang vinden wij dat nieuwkomers pas een land mogen binnenkomen als ze op voorhand Nederlands hebben geleerd, net zoals dat een voorwaarde is om pakweg naar Australië te emigreren. Maar goed, voor wie er nu al is, zou er eigenlijk zo vroeg mogelijk een signaal gegeven moeten worden aan de ouders dat ze absoluut Nederlands moeten leren. Dat kan vastgesteld worden door Kind en Gezin. Wij zouden daar een derde van het groeipakket afhankelijk van willen maken. En als je intussen, bij nog latere instromers, op de kleuterschool hiermee iets wilt doen, dan zou wat ons betreft die KOALA-screening beter hervormd worden naar een dubbele test, met een eerste afname in het najaar, gevolgd door een eventuele bijwerking en vervolgens een controletest in mei om te zien of de achterstand al is weggewerkt. Als de ouders dan nog geen Nederlands hebben geleerd of hun kind niet naar een hoger niveau hebben getild, dan kan men inderdaad aan de schooltoelagen raken.

Minister, is dat geen piste die wat meer rechtszekerheid biedt?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Scholen staan onder druk. We hebben dat hier al vaak besproken. Onze fractie past er in elk geval voor om scholen nog extra verantwoordelijkheden toe te wijzen, laat staan om scholen ook taalpolitie te doen worden. Wij van cd&v houden alvast vast aan de opdracht die werd gegeven om KOALA-testen op te maken, namelijk een screening om op zoek te gaan naar de gepaste taaltrajecten op maat voor kleuters.

Minister, waar we wel benieuwd naar zijn, is naar de uitwerking van het Leesoffensief. Het Leesoffensief had het aanwakkeren van de liefde voor taal en verhalen via voorlezen en brede taalstimulering als doelstelling. In het Leesoffensief lezen we letterlijk dat er alles aan zal worden gedaan om ouders, leerkrachten, opvoeders, grootouders en kinderbegeleiders bewust te maken van de cruciale rol die ze zullen hebben in de taalontwikkeling van kinderen. De vraag is: welke concrete acties zijn er nu op til om dat Leesoffensief ook echt waar te maken?

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Minister, niemand wil dat de politiek komt controleren in de huiskamer wat daar wordt besproken, maar iedereen wil wel dat kinderen goed Nederlands spreken. Ik ben al blij dat u nu hebt verduidelijkt dat u geen boetes gaat geven aan de mensen, want er zijn wel momenten geweest waarop mensen dat hebben gedacht. Je leert natuurlijk geen correct Nederlands van ouders die het maar half spreken. De beste manier om correct Nederlands te leren is van mensen die daarin lesgeven, van de leerkrachten. Daarom is het belangrijk dat, als u echt wilt dat kinderen goed Nederlands leren spreken, er meer Nederlandse lessen worden gegeven. U zou bijvoorbeeld een van de twee uren godsdienst of islam kunnen vervangen door Nederlands. Dat is een optie. U zou ook in de scholen kunnen zorgen voor lessen Nederlands voor de ouders, zodat ze ook Nederlands leren. Dat is een manier om de mensen stappen vooruit te laten zetten, want wij leven nu in een maatschappij van boetes en daar is nog niemand ver mee geraakt.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik denk dat niemand betwist dat een goede kennis van het Nederlands belangrijk is. Daarom ook is het van belang dat u in dit debat aandacht hebt voor echte oplossingen, zoals kinderen onderdompelen in taalrijke omgevingen, positieve interactie met ouders, inzetten op zorgleerkrachten, maar ook zorgen voor voldoende leerkrachten en voldoende capaciteit in de onthaalklassen. Dat laatste is er vandaag veel te weinig. Over die echte

oplossingen is ook iedereen het eens, alle deskundigen, alle specialisten. Ook de ontwerper van de KOALA-test is het ermee eens dat de oplossingen zijn om tot een beter Nederlands te komen. Ik begrijp dus echt niet dat u uw toevlucht neemt tot nepoplossingen, zoals dwang, straf en verklikking. Als ik u goed heb beluisterd, is dat het antwoord van partijen zoals de uwe om de grote uitdagingen van vandaag in ons onderwijs aan te pakken. Het idee dat het beperken van sociale rechten van ouders kinderen beter Nederlands doet leren, is een nepoplossing, een nepidee, een bijzonder slechte zaak. Ik vind het griezelig, het is simplistisch en het is onwettig. Wilt u dus werk maken van echte oplossingen in plaats van heil te zoeken in populistische non-maatregelen? (*Applaus bij Groen en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Collega's, ik denk dat we het erover eens zijn dat het belang van de kennis van het Nederlands een algemeen gegeven is en dat we niet kunnen overschatten hoe belangrijk het is voor elk kind om Nederlands te leren, om Nederlands te gebruiken, om daarmee in aanraking te komen. In ons land is het Nederlands immers ook de basis van alle leren, zowel binnen als buiten de schooluren. Juist buiten de schooluren hebben ouders natuurlijk een erg belangrijke rol. Zij moeten hun kind kunnen stimuleren. Zij moeten de schoolloopbaan van hun kind kunnen volgen. Het is belangrijk dat ook zij het Nederlands goed machtig zijn. We zetten in op onze verplichte integratietrajecten. We zetten in op onze NT2-lessen (Nederlands tweede taal) om die ouders dat zo goed mogelijk aan te leren. We mogen daar ook echt wel iets van terugvragen.

We hebben het ook al vaak gezegd: Nederlands spreken doet verschillen vergeten. Ik denk dat het heel belangrijk is om dat in het achterhoofd te houden. Minister, ik meende ergens te hebben opgepikt dat u er misschien over dacht om toch een stok achter de deur te hebben, om een bepaalde systematiek te hanteren, zoals we die ook hanteren bij de problematische afwezigheden in de kleuterschool.

Klopt dat? Heb ik dat juist gehoord? En hoe ziet u dat dan concreet? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, ik vind de politieke spelletjes op links wel een beetje vermoeiend. Daar is dit onderwerp ook te belangrijk voor, vooral omdat ik denk dat we het ook vooral eens zijn. Ja, meertaligheid is een troef. Ja, het is belangrijk dat kinderen Nederlands leren om het goed te doen op school. Het is gewoon ook een kwestie van gelijke kansen. Ja, het is belangrijk dat ouders betrokken zijn. Ik denk dat we het er ook over eens zijn dat het teamwerk is tussen een school en leerkrachten om kinderen echt boven zichzelf te laten uitstijgen, maar dan moeten ouders en leerkrachten elkaar natuurlijk begrijpen. Dus ja, wij vinden ook dat ouders echt een inspanning moeten leveren om Nederlands te spreken, in het belang van hun kind. Maar dan moet er natuurlijk ook een aanbod zijn. Want uit ervaring weet ik dat ouders dat eigenlijk ook graag willen, omdat ze het beste willen voor hun kind. Maar dat aanbod is vandaag natuurlijk ook een probleem. Deze Vlaamse Regering maakt het net moeilijker om Nederlands te leren, doordat ze die cursussen Nederlands betalend maakt voor nieuwkomers.

Dus onze boodschap vandaag is in de eerste plaats: neem uw verantwoordelijkheid, minister. Zorg voor voldoende betaalbare cursussen Nederlands voor ouders op school, zodat die ook hun verantwoordelijkheid kunnen nemen, in plaats van ballonnetjes op te laten. Want inderdaad: kindergeld afnemen, dat

zullen wij nooit voorstellen of nooit steunen. (*Applaus bij Vooruit. Opmerkingen van Koen Daniëls*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Bedankt voor de zoveelste verduidelijking ter zake.

Het gaat hem inderdaad over engagementen. En dan kun je vragen of de overheid en de minister het nodige doen. Ik kan enkel zeggen dat er nog nooit zoveel is ingezet op taalverwerving als vandaag. Wij hebben effectief, niettegenstaande heel wat tegenstemmen hier, met deze Vlaamse Regering resoluut ingezet op de invoering van taalscreening, van de KOALA-test. Maar we willen inderdaad nog verder gaan. We hebben gezorgd voor 12 miljoen euro extra middelen voor de kleuterscholen om aan de slag te gaan met taalintegratie en het bijspijkeren van kinderen. We hebben gezorgd voor extra middelen en extra personeel. Daarbovenop hebben we ook nog eens gezorgd voor 535 voltijdequivalenten extra kinderverzorgers in het kleuteronderwijs. En we hebben inderdaad ook nog eens het Leesoffensief gelanceerd, dat niet alleen focust op lagere scholen en secundair onderwijs, maar ook nog eens op kleuteronderwijs. Dat zijn allemaal bijkomende stappen die we gezet hebben, waarbij we inderdaad engagementen hebben genomen en die ook effectief gaan realiseren.

Maar onze boodschap is ook dat het niet alleen een verantwoordelijkheid van de scholen is. Het gaat niet op om alle verantwoordelijkheden, maatschappelijke en ouderlijke, door te schuiven naar de school. Dat stopt ergens. Je moet ook als ouder je verantwoordelijkheid nemen, zeker in de wetenschap dat je daarmee je kinderen een betere toekomst geeft. Dat moeten we inderdaad ook stimuleren, met mijns inziens niet alleen positieve stimuli. In extremis moet je ook overwegen om dat ten aanzien van ouders die hun verantwoordelijkheden niet nakomen, die het engagement dat ze aangaan en onderschrijven in het schoolreglement, niet nakomen, ook met repressieve en financiële ingrepen te kunnen doen.

Is dat een novum? Neen, dat is niets nieuws. Hier wordt gezegd dat het groeipakket onaantastbaar is. Dat is niet het geval. Vandaag is het al zo dat er zoiets bestaat als een 'zorgwekkend dossier', waarbij scholen melding kunnen doen aan de Vlaamse overheid om te zeggen dat er een probleem is met sommige ouders inzake aanwezigheden van hun kinderen. Dan melden zij een zorgwekkend dossier aan, en vervolgens kan de Vlaamse overheid ter zake ingrijpen op een deel van het groeipakket, namelijk op de schooltoeslag. Dat is dus geen novum. Het bestaat vandaag al.

Ik vind dat we verdere pistes ter zake moeten blijven verkennen. Want ik aanvaard niet, mijnheer Danen, dat u het hier over rechten van ouders hebt. En wat met de rechten van kinderen? Wat met de rechten van kinderen wier ouders hun ouderlijke verantwoordelijkheden niet nakomen en er uiteindelijk voor zorgen dat die kinderen geen gelijke kansen hebben? Mag iemand daarvoor opkomen? Dat is wat wij willen doen. Wij willen ervoor zorgen dat kinderen zo maximaal mogelijk gelijke kansen krijgen en dat kinderen dus zo maximaal mogelijk worden bijgespijkerd op het vlak van de kennis van het Nederlands, niet alleen op school, maar ook buiten de school. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Eerst en snel dit, mevrouw Goeman. Ik zit hier nog niet zo lang, dus misschien kan ik niet altijd volgen. Maar ik denk toch dat er nog een telefoontje nodig is met de heer Rousseau om juist af te stemmen over wat er hier juist wordt verteld. Dat terzijde. Soms wordt de essentie van een debat nog beter samengevat in een gedicht, dan in een tussenkomst.

Ik heb in uw mail gezien, voorzitter, dat het morgen Wereldgedichtendag is. Ik dacht: ik neem al een voorsprong. Ik heb een gedicht gelezen. Het is al een vrij oud gedicht, van een jaar geleden. De dichter is, jammer genoeg, overleden. Stijn De Paepe heeft het debat vorig jaar al samengevat. Ik zal zijn gedicht even voorlezen.

*Uw kleuter spreekt
een mondje Frans
en al z'n juffen
blijken fans.*

*Er komt een woordje
Engels uit?
Een kus alsook
een bank vooruit!*

*Praat hij Arabisch,
Pools of Turks,
dan wordt de juf
'n tikje nurks.*

*#Meertaligheid,
een waar festijn!
Als 't maar de
juiste talen zijn.*

(Applaus bij de PVDA)

De voorzitter: Collega Vandewalle, mag ik u feliciteren met uw eerste actuele vraag in dit parlement? (*Applaus bij de meerderheid, Groen, Vooruit en de PVDA*)

De actuele vraag is afgehandeld.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 betreffende de erkenningsvoorwaarden en kwaliteitsborging van voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap – 1520 (2022-2023) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding over het verzoekschrift over aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 betreffende de erkenningsvoorwaarden en kwaliteitsborging van voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap.

Mevrouw De Martelaer, verslaggever, heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Op 23 mei 2022 werd een verzoekschrift ingediend, u hebt de volledige titel genoemd, ik ga dat niet herhalen. Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 1 juni 2022 en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. In de commissie bespraken we dit verzoekschrift een eerste maal op 25 oktober 2022 en beslisten we om aan minister Crevits uitleg te vragen over dit verzoekschrift.

Op 13 december 2022 werd dit verzoekschrift opnieuw toegevoegd aan de agenda van de commissie. Waarover gaat dit verzoekschrift? In het besluit van de

Vlaamse Regering van 4 februari 2011 worden een aantal rechten van de gebruikers geformuleerd zoals recht op kwaliteit, recht op inspraak en recht op het indienen van een klacht. Ter bescherming van de gebruiker werden ook voorwaarden voor eenzijdig ontslag opgenomen. Maar als een voorziening zich niet aan de voorwaarden houdt, kan geen enkele officiële instantie daartegen optreden. Dit stelt de verzoeker vast. Zij ervaarde dit zelf bij een eenzijdig ontslag van haar zwaar zorgbehoevende dochter door een welzijnsvoorziening. Zorginspectie heeft vastgesteld dat het ontslag niet volgens de regelgeving is verlopen, maar kan dat niet ongedaan maken. Die mogelijkheid is immers niet geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering (BVR). Er is zelfs geen enkele sanctie opgenomen voor dergelijke overtredingen. Er kunnen alleen een aantal aanbevelingen worden geformuleerd voor de voorziening en er kan een opvolginginspectie worden uitgevoerd.

Een ander probleem, zo stelde de verzoeker, is dat een ouder slechts na de procedure een klacht kan indienen tegen het onwettig eenzijdig ontslag. Als ouders de rechten van hun kind opnemen, zoals opgenomen in het kwaliteitsbesluit, en dat is niet naar de zin van de directie van de voorziening, dan kan de voorziening ongestraft hun kind aan de deur zetten, aldus de verzoeker. En dat in tijden van ellenlange wachtlijsten in de gehandicaptenzorg.

De verzoeker vraagt dat in het BVR het volgende wordt opgenomen. Als niet aan de voorwaarden voor eenzijdig ontslag is voldaan, kan het ontslag niet plaatsvinden. Een aanzienlijke administratieve boete moet kunnen worden opgelegd bij dergelijke inbreuken tegen de regelgeving over eenzijdig ontslag. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap en Zorginspectie kunnen ingrijpen, vooraleer de gebruiker effectief aan de deur is gezet, en niet achteraf. Er moet meer toezicht op het naleven van dit BVR zijn, en er moeten meer sanctiemogelijkheden zijn in dergelijke situaties.

Tijdens de bespreking stelde ikzelf vast dat ik het niet eens was met het antwoord van de minister. De klachtenprocedure is correct verlopen, maar de verzoeker klaagt erover dat enkel de rechten van de zorgaanbieder en niet die van de zorggebruiker opgenomen zijn in het besluit van de Vlaamse Regering. Zowel Zorginspectie als het Kinderrechtencommissariaat maakten daarover opmerkingen.

De commissie moet het engagement aangaan om na te gaan of dit hiaat in de regelgeving weggewerkt kan worden. Ook collega Tine van der Vloet sluit zich hierbij aan.

Zorginspectie zegt dat het ontslag niet in overeenstemming met de regelgeving is verlopen. In haar antwoord zegt de minister dat de regelgeving wel is gevolgd. Ze betreurt dat het voornemen niet wordt geuit om het besluit aan te passen. Wie de regie in handen van de persoon met een handicap wil, moet naar hen luisteren. Dat is in dit dossier niet gebeurd. Het lid betreurt dat het eenzijdige ontslag geen gevolgen heeft voor de betrokken voorziening. Ze verklaart zich bereid om het antwoord van de Vlaamse Regering aan de verzoeker te bezorgen, maar benadrukt er niet volledig achter te staan.

Ook collega Hannes Anaf zit op dezelfde lijn. De regelgeving maakt het niet mogelijk om op te treden. Het zal niet mogelijk zijn om dit schrijnende dossier op te lossen, omdat de band tussen zorgaanbieder en gebruiker verbroken is. Hij vindt het belangrijk om in het besluit van de Vlaamse Regering voor een wettelijke basis te zorgen, zodat wel kan worden opgetreden in uitzonderlijke situaties.

Collega Katrien Schryvers stelt dat conflicten in de eerste plaats vermeden moeten worden. Zodra conflicten of meningsverschillen ontstaan, wordt het uitermate moeilijk. Dat betekent natuurlijk niet dat de commissie samen de regelgeving

onder ogen kan nemen. In eerste instantie moet er altijd uitgegaan worden van een goede verstandhouding tussen zorgaanbieder en gebruiker, maar voor een beperkt aantal situaties – waar dat nodig zou zijn – moet de regelgeving voldoen aan wat er nodig is.

Onze conclusie was dan ook dat we het engagement opnemen, zoals in het verslag tot uiting komt, aan de regelgeving te werken.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over de successierechten – 1527 (2022-2023) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie over het verzoekschrift over de successierechten.

De heer Vandenhove, verslaggever, heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voorzitter, collega's, er is een verzoekschrift ingediend bij de commissie over de successierechten. Het werd ontvankelijk verklaard op 12 september 2022 en dus verwezen naar onze commissie.

We spraken voor de eerste keer op 27 september 2022, maar aangezien er in het verzoekschrift ook voor een gedeelte gehandeld werd over de ziekte- en invaliditeitsuitkering, stelde de commissie vast dat het over een federale bevoegdheid ging. Voor wat deze aspecten betreft, werd het verzoekschrift via de diensten van ons Vlaams Parlement dan ook overgemaakt aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Op 6 december 2022 werd het verzoekschrift dan opnieuw op de agenda van onze commissie geplaatst. Er waren eigenlijk maar een beperkt aantal tussenkomsten. Wij hebben dus met andere woorden de visie van de minister gevraagd. Eén tussenkomst kwam van mijzelf, waarbij ik nog eens gepleit heb voor een fundamentele hervorming van de erfbelasting, zodanig dat het een stuk eerlijker zou zijn voor wat de grote vermogens betreft, en vooral wat het sluiten van fiscale achterpoortjes betreft. De budgettaire kostprijs daarvan kan, volgens ons, gecompenseerd worden door het sluiten van die fiscale achterpoortjes. Dat zou een eerlijkere regeling zijn dan de huidige, en zou zorgen voor een faire bijdrage. Ze zou ook budgettair neutraal gemaakt kunnen worden door onder andere die achterpoortjes te sluiten.

De minister was het daar niet mee eens. Hij stelde dat het gaat om een fundamentele beleidskeuze, waarbij de afschaffing van een deel of het geheel van de erfbelasting ook zou leiden tot keuzes op het budgettair vlak. Dat is inderdaad een vaststelling waar niemand iets op tegen kan hebben.

Mevrouw Smeyers heeft het antwoord van minister Diependaele op de vraag naar advies over de successierechtenkwestie gelezen, en kan hem volgen in zijn redenering. Zo stelt hij voor om bij wege van conclusie van de commissiewerkzaamheden dit antwoord te bezorgen aan de verzoeker.

De conclusie is dan ook dat de commissievoorzitter uit het advies van minister Diependaele afleidt dat er, gezien het budgettaire belang van de erfbelasting en

rekening houdend met de hervorming van de erfbelasting in de vorige legislatuur, hierrond momenteel geen verdere decretale initiatieven voorbereid zullen worden binnen de Vlaamse Regering.

In het advies is een inhoudelijke argumentatie opgenomen waarom op het verzoek van de verzoeker niet kan worden ingegaan. Maar het staat de parlementsleden vanzelfsprekend vrij om desgewenst ter zake zelf de nodige decretale initiatieven te nemen. De commissie besluit derhalve zich aan te sluiten bij het advies van de minister, en dit advies als dusdanig ook over te maken aan de verzoeker. (*Applaus*)

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

MOTIE van Ann De Martelaer, Hannes Anaf, Jeremie Vaneekhout, Freya Van den Bossche, Celia Groothedde en Conner Rousseau tot besluit van de op 10 januari 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Ann De Martelaer aan minister Hilde Crevits over de gemaakte beleidskeuzes inzake de halvering van de budgetten van mensen met een handicap binnen prioriteitengroep 2; en

2° door Hannes Anaf aan minister Hilde Crevits over verschillende personen met een handicap die in beroep gaan tegen de toekenning van deelbudgetten door de Vlaamse overheid

– 1541 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Ann De Martelaer, Hannes Anaf, Jeremie Vaneekhout, Freya Van den Bossche, Celia Groothedde en Conner Rousseau tot besluit van de op 10 januari 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Ann De Martelaer aan minister Hilde Crevits over de gemaakte beleidskeuzes inzake de halvering van de budgetten van mensen met een handicap binnen prioriteitengroep 2; en

2° door Hannes Anaf aan minister Hilde Crevits over verschillende personen met een handicap die in beroep gaan tegen de toekenning van deelbudgetten door de Vlaamse overheid

Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik wil graag de motie toelichten.

Ik heb een vraag aan iedereen hier in de zaal. Ik vraag mij soms af: kennen jullie persoonlijk iemand met een beperking? En kennen jullie iemand die op dit ogenblik in prioriteitengroep 2 zit? Zijn er mensen die zo iemand kennen? (*Instemming*)

Ja, oké. Vooral aan degenen die niemand kennen, vraag ik: stel u voor dat uw zus, uw broer, uw buurman of buurvrouw iemand is met een beperking en in prioriteitengroep 2 zit, en dat die na zeven jaar wachten eindelijk een brief heeft gekregen van de overheid, waarin staat dat hij niet het volledige budget krijgt, maar de helft van dat budget. U moet zich eens in de plaats van die persoon stellen. In die brief staat ook dat de overheid een onderzoek gaat doen, een experiment, om te kijken in welke mate hij of zij met de helft van dat budget kan overleven en zijn zorg kan inkopen. Die mensen worden een proefkonijn. Ze participeren in een experiment zonder dat ze daar uitdrukkelijk hun toestemming

voor gegeven hebben. Ethisch gezien vinden wij dat je niet kunt experimenteren met mensen zonder hun toestemming. Het tegenargument van de meerderheid is dat mensen persoonlijk kunnen afwegen of ze dit deelbudget gaan aannemen of niet. Als ze meedoen, dan hebben ze al iets. Als ze niet meedoen, dan blijven ze gewoon op de wachtlijst staan. Is dat een perspectief? Is dat het perspectief dat we aan mensen met een beperking willen geven? Op de wachtlijst staan is mensonwaardig.

Ik vraag me ook af of er onderzocht zal worden of je met de helft van het budget op een menswaardige manier kunt overleven. De collega's die in de commissie Welzijn zitten en ook alles opvolgen rond het thema handicap, weten dat je, vooraleer je die brief krijgt, al een heel lange procedure hebt gevolgd. Dat is een procedure van zorginschaling, van vraagverduidelijking en van assistenten en op basis van al die onderzoeken wordt bepaald hoe uw budget gegeven wordt. En opeens wordt dan beslist dat je maar de helft gaat krijgen. Wij, en ook heel veel mensen met een beperking, vinden dat dit woordbreuk is van deze Vlaamse Regering.

Stel eens, beste collega's, dat het parlement morgen zou beslissen dat we voortaan voor de helft van onze wedde moeten komen werken. Stel dat men gaat onderzoeken of ons rendement even hoog is met de helft van onze wedde als voordien. Het halfroond was te klein, mocht die maatregel genomen worden, van verontwaardiging. Maar mensen met een handicap, bij wie het water al vaak aan de lippen staat, moeten maar proberen met de helft rond te komen. Trouwens, er wordt hen geen perspectief gegeven. Er wordt wel gezegd dat ze de andere helft van het budget ooit wel zullen krijgen. Wanneer? Deze legislatuur? Ik denk het niet, en we kunnen ons – wij in dit halfroond – ook niet engageren voor de volgende legislatuur. Het perspectief is een lege doos. Mensen moeten maar blij zijn met wat ze krijgen. Als dat niet zo is, moeten ze maar naar de rechtbank stappen. Sorry collega's, mensen met een handicap hebben recht op ondersteuning en wij verkozenen hebben de morele en politieke plicht om hiervoor te zorgen.

Collega's, ik zit al een tijdje in het parlement. Er valt me iets bijzonders op. Als we het vandaag hebben over vrouwendiscriminatie dan wordt er fel gereageerd en dat is gelukkig maar zo. Hebben we te maken met holebi- of lgbtq-discriminatie, dan zijn er hier ook stemmen die het opnemen voor deze groep. Zijn er ergens in de wereld minderheden die gediscrimineerd worden, dan keuren wij resoluties goed in dit parlement. Maar als personen met een handicap gediscrimineerd worden, dan is er stilte. Dat is wel heel erg eigenaardig. Het VN-verdrag over de rechten van personen met een handicap stelt dat ondersteuning een individueel recht is. Slechts 200 miljoen euro voorzien in een optie van deelbudgetten is vragen om problemen, is het niet-erkennen van rechten, de mensenrechten van personen met een beperking hier in Vlaanderen. Ik hoop, beste collega's, dat jullie vanuit dit mensenrechtenperspectief, dit standpunt, deze moties nog eens zullen herlezen en goedkeuren. (*Applaus bij Groen en Vooruit*)

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, mevrouw De Martelaer, ik ben hier vier jaar geleden in dit parlement gekomen met één voornaam doel. Dat is die wachtlijsten voor mensen met een beperking helemaal wegwerken. Waarom? Omdat dat over vrijheid gaat. Dat gaat over mensen met een handicap in alle vrijheid in staat stellen hun leven te leiden. Niet om te overleven maar om te leven. Enkel daarom zijn die wachtlijsten inderdaad de pijn van Vlaanderen, niet het verhaal van Vlaanderen, maar de pijn van Vlaanderen. We geven per jaar 14 miljard euro subsidies aan allerlei dingen, soms onzinnige dingen zoals hamstercoördinatoren, kookwebs en afgelaste festivals. Ondertussen hebben we een

wachtlIJst van meer dan tienduizend mensen met een beperking die wachten op hun budget. Iedereen voelt aan dat dit niet kan en dat we dat moeten oplossen.

Ik heb dat in het begin van de legislatuur gezegd en ik zeg dat opnieuw: ik zal de politiek pas kunnen verlaten als de wachtlIJsten op een bepaald moment weg-gewerkt zijn. *(Opmerkingen)*

Voilà. De regering weet wat haar te doen staat. *(Opmerkingen)*

Ja, collega's, het is vreemd dat iemand met een missie in de politiek zit. Dat is vreemd, ik weet het, sorry.

Ik kwam hier vier jaar geleden, tot mijn verrassing, tot de constata-tie dat iedereen die mening deelde. Er was heel veel positivisme om aan die wachtlIJsten iets te doen. Het is daarom ook dat we in die vier jaar heel wat bereikt hebben. Mevrouw De Martelaer, we hebben meer dan 270 miljoen euro extra voor die wachtlIJsten voor mensen met een beperking in ons budget gestoken.

Daarmee is prioriteitengroep 1, de mensen met de hoogste zorgnood, helemaal weggewerkt. Dat zijn meer dan duizend mensen die daar meer dan tien jaar moesten op wachten. Dat gaat over de zware handicaps en over ouders die de zware zorg voor hun kinderen moesten opnemen. Dat is helemaal, hélemaal, weggewerkt. U doet nu alsof dat een fait divers is, maar ik vind dat wel een prestatie.

Daarmee zijn we nu aangekomen bij prioriteitengroep 2 en we hebben daar inderdaad 20 miljoen euro voor. We weten dat we daarmee niet iedereen kunnen helpen in die groep. We weten dat we keuzes moeten maken. De keuze die wij hebben gemaakt, is ervoor te zorgen dat er zoveel mogelijk mensen mee geholpen worden. Ja, dan moet je kiezen. Dan moet je zeggen dat je momenteel maar een deel van het budget kunt geven.

Maar nu doen alsof dat een habbekrats is ... Weet je dat dat voor sommige mensen tot 10.000 of 20.000 euro gaat, waarmee ze eindelijk zorg kunnen kopen? Ik heb mensen in Diest, die in die groep zitten, die niet uitgenodigd zijn voor dit deelbudget, die mij smeken om toch deel te kunnen nemen, omdat ze weten dat dat een verschil kan maken. Die mensen in prioriteitengroep 2 verliezen ook helemaal niet hun recht op een volledig budget. U doet hier alsof die worden afgescheept, en kunstmatig van die wachtlIJst worden gewerkt, maar dat is helemaal niet zo.

Die mensen worden al vooruitgeholpen. En ja, als je een deelbudget geeft, kun je meer mensen tegelijk helpen. Ik hoop met u – en ik heb u een aantal keren de uitnodiging gestuurd – in de commissie samen te werken, zodat we die wachtlIJsten helemaal kunnen wegwerken – als het niet deze legislatuur is, is het de volgende. Daar zijn naast meer geld ook andere zaken voor nodig. Maar de stap die we nu nemen in prioriteitengroep 2, vind ik een zeer te rechtvaardigen keuze.

Meer mensen van die wachtlIJsten wegwerken, meer mensen budget geven om hun leven in handen te nemen: ik denk dat dat nog altijd iets is waar we allemaal in dit parlement achter staan. Daarom denk ik dat dat deelbudget in prioriteitengroep 2 nog altijd een echt verschil maakt voor mensen. En laat er ons alsjeblieft samen aan werken om die wachtlIJsten ooit helemaal te kunnen wegwerken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik antwoord ineens ook op collega Vande Reyde. We moeten wel duidelijk maken over wie het hier gaat. Het gaat over mensen die al

het langst in prioriteitengroep 2 staan. Dat gaat over mensen die vaak al zes jaar geleden, of langer, een brief hebben gekregen van de Vlaamse overheid, na een hele inschalingsprocedure, waarin onder meer artsen hebben gezegd dat zij constateren dat iemand een bepaald bedrag nodig heeft om op een fatsoenlijke manier deel te kunnen nemen aan onze maatschappij. Die mensen zijn dus al jaren aan het wachten op dat budget dat hun beloofd is, en die proberen zich zo goed en zo kwaad mogelijk te beredderen, vaak met heel hun omgeving die zorg moet dragen. En nu krijgen die na jaren wachten een brief waarin staat dat we een deel van hun budget ter beschikking zullen stellen, de helft, en dat dat een experiment is, want we zullen kijken hoe die dat gaan besteden, en of ze daarmee rondkomen. Zo is het eigenlijk.

Dat is toch een aanfluiting, ook van je eigen systeem, want die mensen hebben al een inschaling gekregen. We weten wat die nodig hebben om op een fatsoenlijke manier te leven. Ik vind dat dus een heel cynisch experiment, en de minister mag dan liever niet horen dat we dat een experiment noemen, maar het heet werkelijk zo in het besluit van de Vlaamse Regering. Het gaat daar over een experiment. Wouter Beke heeft dat ook altijd zo genoemd: een experiment. En het is ook gewoon een experiment, ook als je daar een andere naam aan probeert te geven.

Natuurlijk zijn er dan veel mensen die daartegen protesteren, die daartegen in beroep gaan, maar – en dat hebben we ook gezien tijdens de interpellatie – er zijn er ook veel die dat niet doen. Dat is ook niet zo raar, natuurlijk, want in beroep gaan tegen het feit dat je toch al een beetje geld krijgt, dat je toch al de helft krijgt van je budget: uiteraard zijn er veel mensen die dat niet doen, want ze zijn er wel een beetje mee geholpen. Het maakt hun leven wel een stukje makkelijker.

Het zijn ook vaak mensen die al jaren op die wachtlijst staan, en wanhopig beginnen te worden, die misschien niet de middelen hebben om zo'n beroep in te dienen, die schrik hebben om in beroep te gaan tegen die instantie die hen later nog het volledige budget moet toedienen. Er zijn dus tal van drempels en tal van redenen die ervoor zorgen dat heel wat mensen zelfs niet durven in beroep te gaan tegen dit cynische experiment.

Daarom roepen we in onze gezamenlijke motie op om het experiment stop te zetten, en die mensen het perspectief te geven dat ze het volledige budget krijgen, waar ze effectief recht op hebben. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Voorzitter, we hebben inderdaad in de commissie vrij uitgebreid het debat gevoerd naar aanleiding van een aantal vragen om uitleg en van een aantal interpellaties over prioriteitengroep 2. Dat is heel belangrijk. We spreken vaak over prioriteitengroep 2. We spreken vaak en noodzakelijk over prioriteitengroep 3. We spreken eigenlijk niet meer over prioriteitengroep 1. Dat hebben we jarenlang wel gedaan. Prioriteitengroep 1 is de groep waar mensen met een handicap met de zwaarste zorgnood geregistreerd staan. Door de toch wel spectaculaire budgetten die deze legislatuur zijn vrijgemaakt, is de wachtlijst binnen prioriteitengroep 1 weggewerkt. Dat neemt niet weg dat we ook voor de andere mensen aandacht moeten blijven hebben maar ik vind het wel belangrijk om vast te stellen dat de wachtlijst binnen prioriteitengroep 1 is weggewerkt. Dat geeft ons de mogelijkheid en de kans om te gaan kijken hoe we het werk in prioriteitengroep 2 kunnen aanpakken.

Ik weet nog goed toen minister Crevits half mei aantrad, dat dit een van de dossiers was waarbij ze is nagegaan welk participatief project hieraan was voorafgegaan. Is iedereen hierin mee? Staat iedereen hier achter? De minister heeft,

zoals ze heeft toegelicht in de commissie, opnieuw alle partners bij elkaar gebracht en gevraagd of zij hier achter staan. Het is immers een moeilijke keuze. Helpen we een kleine groep mensen met een volledig budget of werken we met deelbudgetten waarbij we nu al de helft van het budget ter beschikking stellen en iedereen zijn rechten en zijn plek behoudt? Men zal dan moeten onderzoeken wat daarvan de effecten zijn. Iedereen, elke individuele groep van gebruikers of medewerkers die geconsulteerd is, heeft in mei opnieuw bevestigd daarmee verder te willen.

Misschien is het wel belangrijk voor het debat om even te melden dat dit idee niet op een blauwe maandag uit de koker van het kabinet is gekomen. Bij de opmaak van het zorginvesteringsplan was dit namelijk de expliciete vraag van het consortium #ikwachtmee. Dat consortium bestaat uit gebruikersorganisaties, vergunde zorgaanbieders en belangengroepen. Men wou daar graag die piste exploreren. Het huidige project rond deelbudgetten biedt onzes inziens minstens de kans om te onderzoeken of, in welke mate en voor wie of welke groepen het idee een oplossing kan bieden. Door er een begeleidend onderzoek op te zetten, denk ik dat we kunnen garanderen dat we ook goede conclusies kunnen nemen.

Dan verwijzen naar mensen met een handicap en zeggen dat deze Vlaamse Regering die mensen als proefkonijnen gebruikt, dat vind ik cynisch, niet die deelbudgetten. Mevrouw De Martelaer, ik zou u willen vragen om wat voorzigtiger te zijn met uw terminologie want u doet daar echt niemand een plezier mee. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Ook ik heb de motie gelezen. De collega's hebben al heel veel aangehaald. Inderdaad, de minister heeft het al meerdere malen in de commissie gezegd dat het een proefproject is dat besproken is met de sector, met het raadgevend comité. Men is niet zomaar over een nacht ijs gegaan. Voormalig minister Beke is met het voorstel van het proefproject gekomen. Daarna is het naar minister Crevits gerold.

Het proefproject is in december van start gegaan. We zullen dat nu een kans moeten geven. Ik heb al vaak gezegd dat de evaluatie ervan enorm belangrijk is. Zullen wij daar zaken uit leren? Ja, dat zal zo zijn. Wij zullen daar bepaalde zaken uit kunnen halen.

In de commissievergadering van 10 januari, toen het allemaal al een keer is besproken, heeft de minister aangehaald dat 1100 mensen een budget hebben gekregen en 4 personen tot nu toe naar de rechtbank zijn gegaan. We zullen dus moeten zien wat dat nog geeft. Men kan nog een tijdje naar de rechtbank gaan. Het is belangrijk om het nu een kans te geven, om het daarna te evalueren en om daar dan lessen uit te trekken.

Het wordt altijd zeer negatief naar voren gebracht. Zoals collega Vande Reyde ook al heeft gezegd, zijn er heel wat mensen positief over dit deelbudget en blij dat ze van start kunnen gaan. Ze gaan nadenken over hoe ze met dat deelbudget hun zorg kunnen inkleden. Dat mogen we niet vergeten. Ik hoor hier allerlei zaken. We maken precies de evaluatie al zelf. Ik denk niet dat dat aan ons is maar aan de mensen met een beperking die aan de slag gaan met het budget en de mensen die hen bijstaan. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Laten we het nu een kans geven. Laten we afwachten tot de evaluatie komt en laten we dan pas onze conclusies trekken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Onze fractie zal zich onthouden bij deze motie vanwege – we hebben inderdaad ook aandachtig gelezen – vooral punt twee: het “dadelijk staken van de deelbudgetten”. We hebben dat ook in de commissie zo gezegd. Het is inderdaad een vraag, onder andere van de gebruikers en de belangengroepen, om met het geld dat nu extra vrijgemaakt wordt, dat project op te zetten.

En we zijn het er allemaal over eens: iedereen die hier zit, wil dat iedereen krijgt waarop hij recht heeft, en ook wat hem beloofd is. Want dat kunnen we niet genoeg benadrukken: die mensen hebben allemaal een brief in de bus gehad waarin staat wat ze kunnen krijgen en waarop ze recht hebben. Ik denk – en dat zien we toch in de drie moties terugkomen – dat dat voor iedereen hetzelfde is. Maar voor onze fractie is het belangrijk dat de extra gelden die vrijgemaakt zijn, nuttig worden ingezet, tot tevredenheid van prioriteitengroep 2. Dat neemt niet weg dat we zullen blijven strijden tot iedereen krijgt waarop hij recht heeft. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Wij denken dat het experimenteren met budgetten voor personen met een handicap absoluut geen legitieme keuze, geen legitieme beleidskeuze is, en ik wil hier uitleggen waarom.

Wat ik hier steeds hoor, is dat er niet gedacht wordt buiten het kader van de schaarste. Men denkt constant dat men maar 20 miljoen euro heeft en meent dus te moeten bekijken hoe men dat gaat verdelen. Dat vertrekt van een fout standpunt.

Collega Vande Reyde, u zegt dat het om vrijheid gaat. Het gaat om veel meer dan vrijheid. Het VN-verdrag voor de rechten van de mens zegt dat een persoon met een handicap recht heeft op een volwaardige opname van alle mensenrechten. Het gaat om meer dan vrijheid, het gaat om mensenrechten. Maar personen met een handicap hebben drempels om tot die mensenrechten te kunnen komen, te kunnen deelnemen aan een sociaal leven, te kunnen gaan werken, zich te kunnen verplaatsen. Mensen met een handicap hebben drempels om die mensenrechten te krijgen. En daarom hebben zij nood aan een budget, een budget dat hen helpt om die drempels te overwinnen. En het is een foute politieke keuze om te vinden dat mensen die drempels hebben om mensenrechten te krijgen, moeten wachten tot er een budget vrijgekomen is. Dat is een fundamenteel foute keuze. Dat experiment vertrekt vanuit die schaarste, vanuit het idee dat het oké is dat mensen die drempels hebben tot hun mensenrechten op een wachtlijst moeten wachten tot er budget vrijkomt. Ik wil dus een sterk pleidooi houden voor het stoppen met werken met wachtlijsten, en ervoor te zorgen dat elk mens een budget krijgt waar hij recht op heeft.

Het werken vandaag met deelbudgetten is een foute keuze en zorgt voor heel wat problemen op het terrein. De enige juiste maatregel die je vandaag kunt nemen – en daarom dienen wij een motie in – is om de mensen die vandaag een deelbudget krijgen, een volledig budget te geven. Want de mensen kunnen er heel goed over getuigen hoe dat vandaag bij hen overkomt.

Ik wil jullie allemaal aanraden om de getuigenis van de mama van Simon te lezen. Simon heeft deelgenomen aan het programma ‘Down the road’ op Eén. Zijn mama vertelt en legt uit hoe ze met haar zoon zes jaar lang op een wachtlijst staat, waarbij ze het zes jaar lang moet zien te redden met alle middelen die ze zelf heeft, zes jaar lang een beroep moet doen op haar eigen netwerk, zes jaar lang moet proberen om toch maar de zorg en ondersteuning aan haar zoon te geven die hij nodig heeft. En dan wacht ze zes jaar lang om een brief in de bus te krijgen – wat normaal een mooi moment zou moeten zijn – die vertelt dat ze

maar de helft van het budget zal krijgen, zonder enig perspectief over wat er in de toekomst zal komen en hoelang ze zal moeten wachten op het volledige budget. Want dat budget wordt bepaald door de overheid. Er wordt bepaald welk geld er nodig is om die drempels naar een inclusieve samenleving weg te werken. En dan zegt de overheid na een paar jaar dat je dat geld inderdaad nodig hebt, maar dat ze je maar de helft van dat budget zullen geven – zonder enig perspectief. En dan gaat de overheid onderzoeken of dat een goed idee is. Wat wordt er precies onderzocht, of de mensen toch nog hun plan kunnen trekken met de helft van het budget? Mensen hebben nood aan dat volledige budget, en de enige juiste keuze is om die mensen het volledige budget te geven.

Als collega Vande Reyde zegt dat hij hier wil zitten tot iedereen budget krijgt: het is net zoals bij pensioenen. Je gaat toch ook niet zeggen: iedereen werkt en bouwt een pensioen op en als mensen op pensioen gaan, zeg je dan dat er eigenlijk onvoldoende geld is, dat we eens gaan kijken wat het geeft als we de helft van het pensioen geven: 'Ga je rond komen met de helft van je pensioen, gaat dat lukken of gaat dat niet lukken?' Dat is een foute keuze. Mensen hebben recht op dat budget. Ze hebben nood aan dat budget om hun mensenrechten te kunnen krijgen. De enige juiste beleidskeuze is om voldoende budget bij elkaar te krijgen om al de mensen op de wachtlijst een budget te geven waardoor ze inclusief kunnen deelnemen aan deze samenleving.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

U hebt maximaal nog een minuut.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, in jullie motie staat letterlijk "de gehele financiering voor prioriteitengroep 2 stopzet". Weet u wat dat betekent? Dat betekent dat er nul mensen geholpen zullen worden. Nul. In ons systeem verdelen we 20 miljoen euro over zoveel mogelijk mensen die wel degelijk vooruitgeholpen worden. Ik kan u zeggen dat dat een verschil maakt. Ik ken die mensen. Ik weet welke zorg die nodig hebben. Ik weet ook welke mensen niet voor het deelbudget uitgenodigd zijn en hoe ontevreden die daarover zijn. Stop met te beweren dat dat geen verschil uitmaakt. Jullie keuze is nul mensen helpen. Onze keuze is om zoveel mogelijk mensen in de prioriteitengroep 2 toch te helpen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega Vande Reyde, hebt u het nu over onze motie of over een van de twee andere moties? Want u zegt dat in onze motie staat om de budgetten voor prioriteitengroep 2 stop te zetten. Dat is gewoon onzin. Dat staat daar dus echt niet in. U moet echt stoppen met fake news te verspreiden in dit parlement. Wij zeggen letterlijk dat wij aan de Vlaamse Regering vragen om de toekenning van bijkomende deelbudgetten te staken en de middelen die vrijkomen in te zetten voor het verder wegwerken van de wachtlijsten in prioriteitengroep 2 en 3. Dat is wat erin staat. Er staat nergens dat wij prioriteitengroep 2 gaan stopzetten. Waar komt u toch mee af? Hou het alstublieft een beetje eerlijk. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

Dat u op Twitter fake news verspreidt, tot daaraan toe, maar in het parlement kunt u toch een beetje eerlijk blijven.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Voorzitter, ik wil nog even aangeven dat er uiteraard budgetten te weinig zijn. Die vraag erkennen wij. Dat spreekt voor zich. Maar uiteindelijk moet je beleid voeren vanuit een realiteit, een beleidsmatige en een budgettaire realiteit. Ik denk dat de minister zich veel minder kwetsbaar opgesteld

had als ze gedaan had wat nu in de motie van Vooruit en Groen staat, als ze gezegd had dat ze daar niet aan begint, als ze een paar honderd mensen gewoon het volledige budget gegeven had en dan gezegd had: dat was het voor dit jaar, de wachtlijst is lang en we blijven zoeken. We hebben er bewust voor gekozen op vraag van de sector om zoveel mogelijk mensen te helpen, om zoveel mogelijk mantelzorgers en families te ontlasten. Wij gaan deze moties dus niet goedkeuren uit overtuiging dat we met deze beleidsmatige keuze en het onderzoek en de evaluatie waar we veel tijd moeten in steken hopelijk kunnen leren hoe we zoveel mogelijk mensen met een handicap kunnen helpen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

U krijgt nog een halve minuut.

Lise Vandecasteele (PVDA): Het fake news dat collega Vande Reyde verspreidt, is ongelooflijk. Wat in onze motie staat, is dat elke persoon uit het experiment het volledige budget moet krijgen en dat er budget uitgetrokken moet worden om alle andere mensen uit de wachtlijst een budget te geven. Ik weet helemaal niet waarover u het hebt, maar dat staat alleszins niet in de moties die hier vandaag voorliggen.

Mevrouw Jans, ik wil nog eens zeggen dat het een keuze van deze regering blijft om maar een beperkt budget te voorzien, om te werken vanuit schaarste, maar het gaat hier over mensenrechten. Het gaat hier over het respecteren van het VN-verdrag voor de rechten van de mens. En dat deze regering de keuze maakt om die mensenrechten van mensen met een beperking niet te garanderen, is een keuze, maar het is een foute politieke keuze. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Begin van de stemming.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
64 leden hebben neen geantwoord;
26 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb me onthouden omdat ik een stemafpraak heb met mevrouw Yalçın.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik wil onze onthouding even uitleggen. Ik steun absoluut de spirit van de motie van Groen en Vooruit, namelijk dat ze niet willen meegaan in het experiment. Maar door in de motie te stellen dat er een kader moet worden geschapen, denk ik dat er wordt meegegaan in de idee van een experiment. Ik denk niet dat er een kader moet worden geschapen. Ik denk dat we echt moeten vragen aan de Vlaamse Regering om de mensen die vandaag in het experiment zitten, een volledig budget te geven. Dat is de enige keuze. Maar we steunen wel de spirit van de motie.

De voorzitter: Zijn er nog redenen voor onthouding? *(Neen)*

MOTIE van Lise Vandecasteele tot besluit van de op 10 januari 2023 in commissie gehouden interpellaties**1° door Ann De Martelaer aan minister Hilde Crevits over de gemaakte beleidskeuzes inzake de halvering van de budgetten van mensen met een handicap binnen prioriteitengroep 2; en****2° door Hannes Anaf aan minister Hilde Crevits over verschillende personen met een handicap die in beroep gaan tegen de toekenning van deelbudgetten door de Vlaamse overheid****– 1540 (2022-2023) – Nr. 1****Hoofdelijke stemming****De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Lise Vandecasteele tot besluit van de op 10 januari 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Ann De Martelaer aan minister Hilde Crevits over de gemaakte beleidskeuzes inzake de halvering van de budgetten van mensen met een handicap binnen prioriteitengroep 2; en

2° door Hannes Anaf aan minister Hilde Crevits over verschillende personen met een handicap die in beroep gaan tegen de toekenning van deelbudgetten door de Vlaamse overheid.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

25 leden hebben ja geantwoord;

64 leden hebben neen geantwoord;

24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters en Chris Janssens tot besluit van de op 10 januari 2023 in commissie gehouden interpellaties**1° door Ann De Martelaer aan minister Hilde Crevits over de gemaakte beleidskeuzes inzake de halvering van de budgetten van mensen met een handicap binnen prioriteitengroep 2; en****2° door Hannes Anaf aan minister Hilde Crevits over verschillende personen met een handicap die in beroep gaan tegen de toekenning van deelbudgetten door de Vlaamse overheid****– 1542 (2022-2023) – Nr. 1****Hoofdelijke stemming****De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters en Chris Janssens tot besluit van de op 10 januari 2023 in commissie gehouden interpellaties

1° door Ann De Martelaer aan minister Hilde Crevits over de gemaakte beleidskeuzes inzake de halvering van de budgetten van mensen met een handicap binnen prioriteitengroep 2; en

2° door Hannes Anaf aan minister Hilde Crevits over verschillende personen met een handicap die in beroep gaan tegen de toekenning van deelbudgetten door de Vlaamse overheid.

Stemming nr. 3

Zie hier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 1 februari 2023 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.13 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Onno Vandewalle, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters.

Afwezig met kennisgeving

Karin Brouwers: ambtsverplichtingen;

Brecht Warnez: geboorteverlof;

Roosmarijn Beckers, Alessia Claes, Sihame El Kaouakibi, Chris Janssens, Tine Van den Brande, Hilâl Yalçın: gezondheidsredenen;

Chris Steenwegen: ongeval.

Afwezig zonder kennisgeving

Elisabeth Meuleman

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen

ONTHOUDINGEN:

Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys